

Uvodnik

Andrej Bratuž

Razmišljanja ob državniških obiskih

Zadnje čase smo zabeležili dva obiska vidnih italijanskih državnikov v Sloveniji. V Ljubljano sta namreč prišla Massimo D'Alema in Romano Prodi. Najprej je italijanski zunanji minister mimo Gorice in Nove Gorice obiskal Ljubljano in se tu sestal s slovenskim kolegom Dimitrijem Ruplom in z državnim vrhom. Malo kasneje pa je prišel v Ljubljano predsednik italijanske vlade, da bi se tu z nekaterimi drugimi evropskimi državniki, kot sta npr. nemška kanclerka Angela Merkel in predsednik Evropske komisije Barroso, udeležil slovenske proslave ob sprejemu evra s strani Republike Slovenije kot nove denarne enote. To je bilo vse lepo in prav. Ni bilo tako, če ugotavljamo, da vsi državni italijanski mediji o tem sploh niso poročali. Tako so popolnoma ignorirali obisk D'Aleme, o katerem so spregovorili le italijanski mediji v naši deželi. Malo bolje je bilo ob Prodijevem obisku. Za to priložnost so nekateri veliki dnevniki, kot npr. rimski Il Messaggero, poslali v slovensko prestolnico svoje dopisnike in poročali tudi o srečanju italijanskega premiera s slovenskim kolegom Janezom Janšo. S predsednikom republike pa se je že prej srečal minister D'Alema.

Molk vsedržavnega italijanskega tiska in državne radiotelevizije je zelo zgovoren. Podobno se je dogajalo tudi v preteklosti, da naša matična domovina ni bila deležna v Italiji nikake pozornosti, čeprav je njena bližnja sosedja in naj bi predstavljala nekakšen most s slovanskim svetom. Vse več pozornosti pa namenjajo italijanski mediji ostalemu svetu. Malo po obisku v Sloveniji je npr. D'Alema obiskal Savdsko Arabijo, kar je imelo v osrednjih medijih velik odmev. Ali je torej sosednja Slovenija manj vredna od oddaljene arabske države?

Sicer pa je odnos Italije do bližnjega slovanskega sveta po svoje značilen in marsikdaj dvorezen. Odmislimo za trenutek vojne dogodke, okupacijo itn. Sredi 19. stoletja je eden od očetov italijanskega Risorgimenta Giuseppe Mazzini imel gotovo originalen odnos do jadranskih sosedov. V znanem delu Lettere slave (Slovanska pisma) se je ta veliki zagovornik italijanske enotnosti in državnosti ter obenem nove Evrope (Giovine Italia in Giovine Europa) zavzemal za stvarno prijateljsko sožitje in sodelovanje med Italijani in Južnimi Slovani. Iz njegovega dela je še razvidno, da je prvi v italijanskem svetu kar dobro poznal tudi njihove kulturne dosežke in stvarnost.

/ stran 6

Foto DPD

V Gorici se je začela priprava za ponovno izvolitev župana Brancatija

Stranka Slovenska skupnost

Za zakon, ki daje manjšini možnosti uveljavitve na volitvah!

Stranka Slovenska skupnost z veseljem ugotavlja, da so vse stranke v deželnem svetu Furlanije Julijske krajine osvojile idejo, da mora slovenska narodna manjšina imeti posebna določila za izvolitev svojih predstavnikov v deželno zbornico.

Prislo je torej do epohalnega preobrata predvsem v zadržanju desne sredine, ki je te dni predstavila svoj zakonski osnutek, s katerim v celoti sprejema t.i. "evropski model" za izvolitev Slovencev v deželni svet. Izjemno novost predstavlja dejstvo, da so ga podpisali tudi predstavniki Nacionalnega zavezništva, kakor tudi drugi poslanci desne sredine, ki sicer zastopajo zelo negativna stališča do slovenske manjšine.

Slovenska skupnost jemlje na znanje to novo realnost in izraža upanje, da bo sedaj v deželnem svetu mogoče v zelo kratkem času odobriti besedilo, ki daje slovenski manjšini novo možnost uveljavitve na volitvah.

Slovenska skupnost izraža zato tudi svoje začudenje nad nerazumljivim stališčem deželnega tajnika Levih demokratov, ki se skupaj z nekaterimi svetniki te stranke še vedno krčevito upira rešitvi, ki jo sprejema celo desnica. Upati je zato, da se bodo Levni demokrati na koncu le potrudili in pristali na kompromis, saj bi njihovo vztrajanje lahko resno ogrozilo manjšino. Tako ugodne politične klime za odobritev zanjo življenjskega zakona namreč še ni bilo in tudi v bodoče jo bomo najbrž

težko ponovno doživeli.

Bolj umirjena stališča sta izrazili namreč tudi Stranka italijanskih komunistov in Komunistična prenova, ki sta sicer vseskozi imeli nekatere pomisleke nad predlaganim modelom. Obe sta na pogajanjih nazadnje izjavili, da jim predlagana rešitev sicer najbolj ne ustreza, vendar da so pripravljeni zakon podpisati in zanj tudi glasovati.

Predlagano rešitev končno podpira tudi predsednik Illy tudi zaradi tega, ker evropski model daje največje jamstvo glede skladnosti z ustavo in veljavnim deželnim statutom, saj v celoti povzema model zakona za izvolitev manjšinskega predstavnika v Evropski parlament, ki je v veljavi že od leta 1979. Slovenska skupnost torej pričakuje, da bo na torkovem, zadnjem sestanku Demokratičnega zavezništva pred vložitvijo zakonskega besedila leve sredine prišlo do poenotenja v Illyjevi koaliciji, saj bi pomenila soglasna odobritev zakona v korist slovenske manjšine izjemen dosežek za našo manjšino in znak izjemno pozitivnega miselnega napredka za celotno deželno skupnost.

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je minuli teden največ časa posvetilo obravnavi pogajanj o zakonskem besedilu za deželni volilni zakon. Tema je sicer na dnevnem redu že od septembra meseca. Postopoma pa postajajo termini vse bolj tesni in časa za vložitev osnutka zakona v deželni svet je vedno manj. Deželni tajnik Damijan Terpin je poročal o sestankih Demokratičnega zavezništva, pri katerih so tekla pogajanja. Med kočljivimi aspekti je še vedno tudi vprašanje izvolitve slovenskega pred-

stavnika v deželni svet, saj je na tem področju kar precej predlogov, ki pa so bolj uperjeni v zavrnitev evropskega modela, ki ga Slovenska skupnost skupaj z Marjetico predlaga za uveljavitev pravice narodne manjšine, da izvoli svojega predstavnika v deželnem svetu. Tematika je še posebno važna, kajti zagotovljeno predstavninstvo je del volilnega programa Demokratičnega zavezništva, ki vodi deželno FJK. Sicer je bilo tudi precej govora glede osnutka volilnega zakona, ki ga je vložila desna sredina. Pri tem gre zabeležiti "zgodovinsko dejstvo", da so vsi desnosredinski deželni svetniki podpisali osnutek, v katerem je, glede izvolitve slovenskega svetnika, predlagan prav evropski model. V razpravi, ki je sledila, je tajništvo bilo mnenja, da gre vsekakor zabeležiti prodiranje evropskega modela in glede na to, da ga podpirajo tudi svetniki desne sredine, bi bilo čudno, če bi ga Demokratično zavezništvo zavrnilo.

/ stran 12

glasbena matica
glasbeni spleti
DVA KLAVIRJA
TAMARA RASENI
CRISTINA SANTIN
28. januarja 2007 - ob 17.00
Kulturni dom v Trstu
INFO: Glasbena matica Trst
ul. Montebello 2
Tel. 040 416595

IZREDNI KONGRES

Stranka Slovenska skupnost sklicuje Izredni kongres
z naslednjim dnevnim redom:

- Izvolitev predsedstva
- Uvodni pozdrav deželnega tajnika Damijana Terpina
- Izvolitev deželnega predsednika Slovenske skupnosti
- Sprememba imena stranke
- Razno

Sobota, 27. januarja 2007, s pričetkom ob 15. uri
Restavracija Sardoč - Prečnik (Devin - Nabrežina)

Vljudno ste vabljeni na

SREČANJE Z DR. STANETOM GRANDO

Gost bo spregovoril o verskem tisku in medijih
danes ter o vlogi kristjana v družbi.

Srečanje z zgodovinarjem, predsednikom programskega
sveta slovenske RTV in znanim krščanskim publicistom bo

v četrtek, 25. januarja 2007, ob 20. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Srečanje prireja Zadruga Goriška Mohorjeva v mesecu,
ki je posvečen verskemu tisku

SLOVENSKA KULTURNO
GOSPODARSKA ZVEZA

s a p e v a

vabi na posvet

vloga manjšin v NOVI EVROPI

v petek, 26. JANUARJA, OB 15.30
v KULTURNEM DOMU V GORICI, UL. BRASS 20

Državni zbor Republike Slovenije

Konstituiral se je Svet za Slovence v zamejstvu

Na ustanovni seji 16. januarja se je v Ljubljani sešel Svet za Slovence v zamejstvu, posvetovalno telo vlade za slovenske manjšine v vseh štirih sosednjih državah. Kot je po zasedanju povedal predsednik sveta, premier Janez Janša, so "v konstruktivnem ozračju" ustanovili tri podskupine sveta, in sicer za jezikovna in kulturna vprašanja, za gospodarsko sodelovanje v evroregiji ter za pravna in statusna vprašanja. Svet se bo v plenumu sestel dvakrat letno. Janša je poudaril, da je bila odločitev o ustanovitvi organa "zelo dobra in na mestu". Z njim je sedaj na voljo operativno telo, ki bo omogočilo tudi boljše zaznavanje novih priložnosti po vstopu Slovenije v EU in pri "graditvi skupnega prostora." Posebej je izpostavil potrebo po pravočasnem zaznavanju priložnosti, ki prihajajo v prihodnjih letih z notranjim razvojem EU, in sicer z ustanovitvijo evropskih regij ter tudi z ustanovitvijo regij v Sloveniji. Te bo treba izkoristiti za izboljšanje položaja slovenskih manjšin v sosednjih državah. Ne nazadnje pa z vstopom Slovenije v schengensko območje prihodnje leto "ne nastaja samo med seboj se povezujoč kulturni prostor, temveč tudi gospodarski prostor," je dejal in dodal, da naj bi prav ustanovitev treh podskupin Sveta za Slovence v zamejstvu služila tudi odkrivanju novih možnosti.

Ustanovnega zasedanja sveta so se udeležili tudi zunanji minister Rupel, finančni minister Bajuk, minister za regionalni razvoj Žagar ter predsednik Komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu in državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Pelikan. Slednji bo kot podpredsednik Sveta za Slovence v zamejstvu vodil operativne posle. Predstavnik Slovencev iz štirih sosednjih držav so s prvim zasedanjem sveta izrazili zadovoljstvo. Predsednik Slovenske manjšinske koordinacije in SKGZ Rudi Pavšič je poudaril, da pomeni svet "zakonsko nadgradnjo dosedanjih odnosov." Kot posebej pozitivno je ocenil ustanovitev podskupin za jezikovna in kulturna vprašanja, za gospodarsko sodelovanje ter za pravna in statusna vprašanja. V Svetu za Slovence v zamejstvu je pet predstavnikov državnih organov in institucij ter organizacij civilne družbe iz Slovenije. Slo-

vence v zamejstvu pa zastopa 14 predstavnikov. Iz Italije prihajajo poleg Pavšiča predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka, pokrajinska predsednica SKGZ-Cedad Jole Namor in deželni tajnik stranke Slovenska skupnost Damijan Terpin. Iz Avstrije so predsednik Zveze slovenskih organizacij Marjan Sturm, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Matevž Grilc, predsednik Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk Bernard Sadovnik, predsednik Enotne liste Vladimir Smrtnik ter predsednik in podpredsednica Kulturnega društva Člen 7, Branko Lenart in Susanne Weitlaner. Iz Madžarske prihajata predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnoek in predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš, iz Hrvaške pa predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc in predsednik Kulturnega prosvetnega društva Bazovica Vitomir Vitaz.

Rok za predložitev prošnji

Podpora dejavnostim slovenske manjšine: 31. januarja 2007 zapade rok za predložitev prošnji. V sredo, 31. januarja 2007, zapade rok za predložitev prošnji za prejem prispevkov iz sklada za dejavnosti in pobude slovenske manjšine. Navedeni datum velja tako za ustanove primarnega pomena (na osnovi sklepa deželnega odbora št. 3061 z dne 15.12.2006) kot za manjše ustanove in društva slovenske manjšine. Podrobne informacije o predstavitvi prošnji so na razpolago na deželnem uradnem spletišču pod naslovom www.regione.fvg.it/istruzioni/istruzioni.htm v predalu "Focus" pod geslom "Minoranza slovena".

Stranka Slovenska skupnost

Po obisku zunanjega ministra D'Aleme

Stranka Slovenske skupnosti ocenjuje obisk italijanskega zunanjega ministra D'Aleme v Sloveniji kot sicer obetavno pobudo, ki pa jo bodo morala čim prej potrditi tudi konkretna dejstva. Pri tem posebej ceni simboličen pomen srečanja s slovenskim zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom na skupnem trgu Gorice in Nove Gorice ter skupnega prečkanka meje, saj je to priz-

nanje dosedanjemu trudu tako goriškega župana Vittoria Brancatija, kot novogoriškega Mirka Brulca, za prekoračitev zgodovinskih in kulturnih miselnih pregrad ter uveljavljanja sodobne razvojne perspektive skupne goriškega prostora. Za tovrstne odnose med upravnima obeh Goric si ves čas uspešno prizadevajo predstavniki SSK v Brancatijevem odboru in njihovo delo je s to simbolično gesto obeh zu-

nanjih ministrov prejelo potrditev in podporo vlad obeh držav.

SSK sicer pozdravlja simbolično vrednost prisotnosti krovnih organizacij na začetnem, protokolarnem delu srečanja ministrov, saj sta ministra na ta način manjšinskemu vprašanju tokrat izkazala posebno pozornost. Slovenska politična stranka pa je od italijanskega zunanjega ministra D'Aleme pričakovala nekoliko bolj obvezujoča zagotovila v zvezi z uresničevanjem zaščitnega zakona. Do tega pa, razen načelnih zagotovil o čimprejšnjem uresničevanju zakonskih obvez, ni prišlo.

To dejstvo je za SSK nekoliko zaskrbljujoče, predvsem glede na izkušnje, ki so se v preteklosti večkrat ponavljale. Stranka sicer ocenjuje, da to srečanje pomeni šele ožvitev novih meddržavniških odnosov, ki jih že dolgo časa pogrešamo, zato pa bi raje videla, da bi šef italijanske diplomacije prišel v Slovenijo z jasnejšimi, tudi terminskimi obvezami. Besede in govori so lahko seveda lepi in pomenljivi, izzvenijo pa dokaj nedosledno, če jim ne sledijo konkretna dejstva. Naslednji tedni bodo torej pokazali, če ima Italija res namen obeležiti s konkretnimi dejanji nov odnos do svoje sosedje tudi v korist naše manjšine, predvsem tako, da njena vlada, ki ima v svoji sredi tudi slovenskega predstavnika, sedaj odobri seznam občin, ki ga je že predlagal paritetni odbor, in uredi nekaj ključnih vprašanj iz zaščitnega zakona.

62 let po pokolu v Marzabottu

Sodišče izreklo deset dosmrtnih obsodb

Italijanski mediji so veliko pozornost posvetili nedavni razsodbi vojaškega sodišča v La Spezii, s katero je obsodilo na dosmrtno ječo deset še živih pripadnikov zloglasnega vojaškega oddelka nemških esesovcev zaradi sodelovanja pri množičnem pokolu civilnega prebivalstva v Marzabottu, nedaleč od Bologne, v dneh od 29. septembra do 5. oktobra 1944. Ko so angloameriški zavezniki julija 1943 zavzeli Sicilijo, so načrtovali naglo prodiranje iz južne Italije proti Rimu. Bado-

glieva vlada, ki je 8. septembra 1943 podpisala brezpogojno kapitulacijo Italije, je zagotovila, da bo s svojimi letali prepeljala v Rim izbrano divizijo ameriških vojakov, ki naj bi predhodno varovali prestolnico in njegove prebivalce pred morebitnimi nemškimi represalijami. Do te operacije pa ni prišlo, kar je Nemcem omogočilo, da so v nekaj dneh zasedli Rim in južno od njega močno ovirali napredovanje zavezniške vojske, ki se je medtem izkrcala pri Salernu. Zaradi nepričakovano močnega nemškega odpora so zavezniki potrebovali skoraj devet mesecev, da so osvobodili Rim in pri tem imeli seveda velike žrtve.

Nato so zavezniki začeli prodirati proti severu države, a so na gorski verigi Apeninov, kjer so Nemci organizirali t.i. gotsko obrambno linijo. Na tem območju so delovali tudi italijanski partizani, proti katerim so Nemci izvedli številne in obsežne čistke. Pri tem se je nemška vojska z esesovci na čelu kruto znašala nad civilnim prebivalstvom. Posebno znana sta dva nemška množična pokola na področju Apeninov. V eni omenjenih čistk so nemški vojaki 12. avgusta 1944 neusmiljeno pobili 560 prebivalcev na tirenski strani Apeninov, točneje na območju kraja Sant'Anna di Stazzema. Drug tak zelo znan poboj je bil izvršen na širšem področju Marzabotta, kjer je poseben esesovski oddelek med čistko pred partizani zajel in pobil več kot 1800 ljudi, med temi so bile tudi ženske in otroci. Posebnim

obsodbami. Vsi obsojenci (nekdanji esesovski vojaki) so danes stari več kot 80 let in živijo normalno življenje upokojencev v Avstriji in Nemčiji. Obsojeni so bili tudi na izplačilo sto milijonov evrov odškodnine svojem žrtv in redkim preživelim. Splošno mnenje je, da sodba na dosmrtno ječo se ne bo mogla izvesti zaradi visoke starosti obsojencev. Še bolj vprašljiva je izvedba izplačila odškodnine. Tega so se očitno zavedali tudi sodniki, vendar vsaj formalno je moralo biti zadoščeno pravici.

Kot se spominjamo, je bil pred 30 leti v Italiji obsojen na dosmrtno ječo esesovski stotnik Erich Priebke. Obsojen je bil namreč za poboj 335 talcev v Ardeatinskih jamah pri Rimu marca 1944. Ves povojni čas je živel v Argentini, kjer so ga odkrili Američani in nato izročili Italiji. Danes ima precej

čez 90 let in kazen preživlja v hišnem priporu v Villi Pamphili v Rimu.

Nemški predsednik Johannes Rau je leta 2002 v spremstvu nekdanjega italijanskega predsednika Ciampi obiskal tudi spominski park, posvečen žrtvam omenjenega pokola v Marzabottu, in se vidno pretresen opravičil svojim žrtvam, tamkajšnji pokol civilnega prebivalstva pa je pomenljivo označil za enega najhujših zločinov med drugo svetovno vojno. So pa danes v Evropi še kraji spomina na žrtve fašizma in nacizma, ki niso še bili deležni spravnega dejanja. Take kraje tudi Slovenci imamo in pričakujemo, da jih bodo uradno priznale italijanske oblasti.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Odštevanje za volitve v Gorici

Nobenega dvoma ni, da bodo občinske volitve v Gorici eden najpomembnejših dogodkov za našo narodno skupnost v tem letu. Že čez nekaj mesecev se bomo podali na volišča in oddali svoj glas Viktoriju Brancatiju, njegovemu programu in njegovemu političnemu zavezništvu. Tudi to pot bodo glasovi naše narodne skupnosti odločilni in nepogrešljivi, seveda pa je izjemno pomembno, da smo na volitve dodatno pripravljene, se pravi, da nanje pomislimo čimprej, in to že kar danes. Naša opredelitev je sama po sebi umevna in je ni treba znova dokazovati, toda naprejšnja volilna priprava lahko ustvari pogoje za še boljši rezultat in večjo gotovost uspeha. V kolikor namreč že danes ponovno premislimo, kakšne možnosti se nam odpirajo za naslednja leta, če bomo potrdili sedanjo občinsko upravo, in kakšne, če ne bi uspeli, potem se zanesljivo zavemo, kako bistvena je naša do kraja izkoriščena volilna udeležba. Ob tovrstni ugotovitvi se zanj zavzamemo toliko bolj, kot bi se sicer, pa ne samo v našem najožjem, ampak tudi v širšem krogu znancev in prijateljev. Istočasno gre seveda za še dosti važnejšo stvar: ne vplivamo na druge samo s spodbujanjem, naj se na volišča zagotovo podajo, ampak smo v največji meri vplivni s trdnim prepričanjem v uspešen izid volitev oziroma v potrditev Vittoria Brancatija. Prenašanje takšnega prepričanja na druge je od vsega daleč najpomembnejše, saj je bilo še jeseni med nami slišati marsikoga, ki je v vnovični uspeh levsredinske uprave

močno dvomil, medtem ko danes ne manjka tistih, ki le ugibajo, komu bo pripadla zmaga, in torej se niso s potrebno odločnostjo stopili v predvolilno obdobje. Prevelika je Brancatijeva zasluga, da bi se lahko prepustili najmanjši lagodnosti ali celo površnosti v pripravi na volilno preizkušnjo. Predvsem je sedanji župan dal naši narodni skupnosti v mestu tisto veljavo, ki je verjetno že desetletja ni imela, veljavo, da smo preprosto del goriške stvarnosti, po svoji dejavnosti povsem enakovreden vsem drugim delom. Po umestitvi slovenskega občinskega odbornika se je za isto potezo opogumila tudi goriška pokrajinska uprava, naš glas je postal na ta način še vplivnejši. Zaradi vsega omenjenega so se razmere v Gorici občutno spremenile, in to v vseh smislih na bolje, razdalje med ljudmi so se prelomno zmanjšale, številne dolgoletne pregrade nezaupanja so bile odstranjene, nastajanje nove Evrope v teh krajih je spremembe samo še pospešilo. In vendar vse to ne sme biti razlog za podcenjevanje vseh tistih, ki politično mislijo drugače in bodo na volitvah hoteli uveljaviti svojega kandidata za župana. Podcenjevanje tekmecev ni majhna nevarnost, nemara na volilnih preizkušnjah sploh največja. Skrajno odgovorno pa se velja izogniti tudi tisti nevarnosti, ki bi nas kot narodno skupnost želela razdeliti, da se na volišča ne bi odpravili volilno povsem enotno - enotno za potrditev sedanje goriške občinske uprave.

Janez Povše

Na dnu...

NE VEM, KAKO SI
ŠE DRZNEJO MISLITI,
DA BI KDO BIL KRIV
ZA AFERO TKB...

...SAJ VSI VEMO,
DA SO NAŠI DELALI
ZA SKUPNI INTERES
POSAMEZNIKOV!

POGOVOR Dr. Mirjam Koren

“Radi bi pridobili nove gledalce in poslušalce ter ohranili vse stare prijatelje!”

Konec minulega leta je bila dr. Mirjam Koren imenovana za vodjo programskega oddelka Radia Trst A. Najprej je nekaj mesecev vodila programski oddelek brez uradnega imenovanja, sedaj pa je tudi uradno imenovana za vodjo vseh tistih oddaj našega radia, ki ne spadajo v novinarsko področje. Mirjam Koren je po rodu Gorčanka, umirjena in mladostnega izgleda živi razpeta med Trstom in Gorico, je radoživa in prijetna sogovornica živih oči, ki zna poslušati, a tudi trdno ostati na svojih stališčih, ko je to potrebno, predvsem pa je razgledana izobraženka, ki pozna našo stvarnost, ker je v njej zrasla in v njej vedno aktivno deluje. Po opravljenih slovenskih šolah v Gorici je študirala v Trentu, kjer je diplomirala smer sociologije. Že veliko let pa je kulturna urednica radia Trst A.

Že v uvodu sem zapisal, da je Radio Trst A naš Radio, kar pomeni, da smo nanj vsi navezani, a ne samo mi, ki živimo v Italiji, ampak vsi Primorci, ki smo zrasli z njim. Zanima me, kakšen je bil vaš odnos do Radia Trst A kot otroka, mladenke, študentke in kdaj in kako ste se stalno zaposlili na njem?

Žal nimam posebno bogatih otroških spominov na našo radijsko postajo. Vem, da smo jo v družini poslušali, včasih tako zbrano (cela družina skupaj s pogledom, uprtim v sprejemnik), kot se je pozneje gledala televizija. Zjutraj je bil zame radio glas napovedovalca, ki je napovedoval točen čas in me tako rekoč preganjal v šolo. V prvi nižji gimnaziji pa nas je nekaj dijakin profesorica Bratkeva pripeljala v vlakom v Trst, da smo po radiu prebrale svoje spise. Postaja je bila takrat še v stari palači na trgu Oberdan. To je bilo res izjemno doživetje: studio, mikrofoni, režija za šipo, prijetna napetost ob branju, vse novo in vznemirljivo. Iz licejskih let se spominjam nekaterih dramskih oddaj, posebno starogrških tragedij, na katere nas je v razredu opozarjal profesor Renner. Pozneje, ko sem večji del leta preživljala v Trentu, kjer sem študirala, mi je med poletnimi meseci v Gorici bolj ali manj stalna zvočna kulisa slovenskega radia pomenila, skupaj s Primorskim dnevnikom, revijo Dan in Katoliškim glasom, samoumevni povratek domov. Po diplomu sem najprej delala kot raziskovalka pri Sloriju, po nekaj letih pa me je zamikal televizijski medij tudi zato, ker se mi je zdelo, da je blizu filmski kulturi, ki me je takrat zelo zanimala. Leta '78 sem se prijavila na natečaj za programske urednike in režiserje, ki ga je razpisala ustanova Rai po vseh deželnih sedežih ob začetku televizijskih oddaj na tretji mreži. V naši deželi je bil natečaj tudi za slovenske programe, ker so takrat predvidevali začetek slovenskih televizijskih oddaj. In tako sem se po opravljenem natečaju stalno zaposlila pri slovenskih programih v Trstu, kljub temu da se je nato zgodila z našo televizijo neverjetno zapletla. Do leta '95 sem se ukvarjala z najrazličnejšimi radijskimi oddajami, ko smo dobili televizijo, torej zadnjih 11 let

pa tudi s televizijskimi.

Radio Trst A se je spremenil, mi se spreminjamo, družba, ki jo sestavljamo, se spreminja, ime našega radia Radio Trst A pa ostaja. Če dobro pomislim, nam že samo ime Radia Trst A priključuje v spomine časa, ki so nas vse sicer globoko zaznamovali, a jih ni več in hvala Bogu, da jih ni več. Ker sva oba človeka, ki sva zrasla ob meji, veva, kako pomembno je, da se meje odstranjujejo, tudi s pomočjo medijev. Ne bi kazalo razmisliti, da bi se lahko ime naš radijski in televizijski postaji spremenilo, pa čeprav oba veva, da najini mnenji ne bosta merodajni?

Ne glede na pomankljivo merodajnost najinih mnenj, res ne bi bilo narobe, če bi o tem razmislili, tako v ustanovi kot mogoče tudi v širši javnosti. Čeprav vem, da bi bilo pri marsikaterem poslušalcu težko nadomestiti čustveni naboj imena, ki je v rabo leta '55, se pravi že več kot pol stoletja, se mi zdi, da bi bilo dobro tudi na simbolični ravni, in torej tudi s primernim imenom, izpostaviti tako deželno razsežnost naše skupnosti in naše postaje, kot tudi dejstvo, da smo del javne radiotelevizijske ustanove Rai.

Rekel sem, da se je Radio Trst A spremenil, kar odraža duha časa, pa vendar bom postavil vprašanje, zakaj je vse več kontaktnih oddaj, se pravi oddaj v živo, na našem radiu? Se vam ne zdi, da ne more biti merilo vsega samo "auditel", se pravi, koliko ljudi posluša radio ob nekem določenem času?

Naš radio ni komercialna postaja in nam ni potrebno stalno s številom poslušalcev opravičevati svojega obstoja, zato ne vidim niti teoretske možnosti, da bi bili pretirano obsedeni s 'auditelom'. Vendar pa se mi zdi, da nikakor ne moremo podcenjevati stika s poslušalci, z vsemi tistimi, ki jih potencialno lahko dosežemo, in to prav zato, ker smo javna postaja, ki je namenjena manjšini. Ne vem, kakšen smisel bi imel radio, ki bi bil namenjen samo ozkemu številu sladokuscev. Res je v zadnjih letih več oddaj v živo, vendar je prav v bolj privlačen in sodoben radio z več vodenimi pasovi bilo v zadnjih letih vloženega veliko zavestnega truda. Seveda se od časa do časa pripeti, da v živo oddaji pride v eter pomankljivost, ki bi jo pri naknadni obdelavi, če bi bila oddaja posneta, lahko odpravili, vendar mislim, da neposrednost pogosto odtehta tudi morebitne spodrske. Po drugi strani se ne strinjam s podtekstom, ki ga je zaznati v vprašanju; ne mislim namreč, da mora biti živa oddaja nujno tudi kakovostno slabša. Seveda, marsikaj bi bilo mogoče izboljšati in tudi zato so kritike in predlogi dobrodošli. Toda če upoštevamo raznolikost in aktualnost tematik ter pestrost glasov, ki

imajo v zadnjih letih domovinsko pravico v našem mediju, in da si prizadevamo slediti vsemu, kar se dogaja v naši skupnosti na različnih kulturnih in umetniških področjih, res ne vidim razloga za prehudo nostalgijo, češ, nekoč je bilo vse veliko bolje. In končno, kljub za spoznanje manjšemu obsegu še vedno gojimo tudi klasične dramske, glasbene, literarne in podobne radijske žanre, ki jih nameravamo ohraniti in razvijati, po možnosti pa tudi obogatiti s kako svežo

tem, ko pa vemo, da ste delali tudi za televizijo?

Res ima radio nedvomno tudi pomembno psihološko in socialno vlogo, ki je noben drug medij ne more nadomestiti. To dobro vedo predvsem kolegi, ki skrbijo za oddaje, pri katerih prihaja še posebno do izraza neposreden stik s poslušalci preko pošte ali telefona. Tudi širše gledano, če je bila še pred nekaj leti družbena funkcija radia pod vprašajem, ker je bilo videti, da jo bo izpodrinila televizija, doživlja ta medij danes

med programskim in časnikarskim oddelkom na Radiu Trst A. Kaj več o tem?

Ne vem sicer, koliko je zunaj naše hiše meja med oddajami programskega in novinarskega oddelka vselej prepoznavna. Dejansko sta oddelka precej različna (med drugim tudi pogodbeno, sindikalno, organizacijsko itd.) in delujeta ločeno, ker je takšen pač ustroj ustanove, v kateri delamo. Kljub temu oddelka seveda sodelujeta. Na primer pri vseh večjih prireditvah, tako kulturnih kot športnih ali institucionalnih, potem pri oddajah, ki so recimo v domeni programov, a je v njih izrazito poudarjena aktualno-politična vsebina, in sploh pri vseh radijskih ali televizijskih oddajah. Pri čemer bi se morali vsi skupaj, kolikor je mogoče, izogibati pretiranemu prilaganju kriterijev naši ožji stvarnosti. Medijski svet je namreč odprt na vse strani, zato bi moralo biti to, kar delamo, primerljivo z vsem, kar nas obdaja. Verjetno bi tudi na tem področju lahko bolj vsestransko izkoristili prednost našega obmejnega položaja. V današnjem času se vse javne ustanove, ne samo italijanska radiotelevizija, na podoben način ubadajo z racionalizacijo in varčevanjem s sredstvi in spodbujajo k uresničevanju vsakovrstnih sinergij. V tem smislu bi bilo za tukajšnji medijski prostor zelo koristno poglabljanje sodelovanja s slovensko javno radiotelevizijo, tako z Ljubljanskim kot s Koprskim centrom. Nekatere oblike sodelovanja se razvijajo že nekaj let, od tiste, ki poteka v okviru čezmejne televizije, do raznih skupnih pobud in izmenjav radijskih in televizijskih oddaj. Poleg potrebnega utrjevanja vsega, kar že obstaja, bi se bilo vredno v prvi vrsti truditi za to, da bi dodatno obogatili slovensko televizijsko ponudbo deželnega sedeža Rai, ki je časovno razmeroma skromna, z oddajami, ki jih proizvajata TV Slovenija in njen Koprski center.

Ko vam ob koncu voščimo veliko dobrega v letu, ki je pred nami, seveda v imenu naših bralk in bralcev in v imenu vaših poslušalk in poslušalcev, vas seveda prosimo, da nam razkrijete željo, ki vas nenehno spremlja pri vašem delu!

Da bi naše radijske in TV oddaje čim več ljudi doživljale kot svoje oddaje, da bi pridobili nove gledalce in poslušalce in pri tem ohranili vse stare prijatelje.

Hvala za pogovor!

Jurij Paljk

Foto JMP

idejo in novim ustvarjalnim pristopom.

Tudi sami smo pri Novem glasu opozorili na dejstvo, da pri nas upada znanje slovenščine, kar je seveda najbolj razvidno po televiziji in se najbolj nazorno sliši prav po radiu. Kako si prizadevate, ker vem, da si prizadevate, da bi ohranili dostojni nivo znanja slovenskega jezika tistih, ki z radiom sodelujejo ali pa so pri njem zaposleni?

Predvsem po zaslugi Nataše Sosič, ki je, kot je znano, do nedavnega vodila naš oddelek, smo lani jeseni končno spet po večletnem premoru organizirali tečaj govornega izpopolnjevanja. Tečaj je bil namenjen vsem, ki nastopajo pred mikrofonom in imajo stalno ali nestalno delovno razmerje s postajo; trajal je dober mesec, vodila sta ga priznana lektorja Radia Slovenije. Zaradi velikega zanimanja ga bomo predvidoma ponovili oz. nadaljevali v pomladnih mesecih. Namen je, da bi take bolj ali manj intenzivne seminarje jezikovnega usposabljanja, če bodo še naprej ustrezni finančni in organizacijski pogoji, imeli redno, recimo dvakrat letno. V dohodnem času bi se ta konkretna naložba v naše govorne sposobnosti morala vsekakor obrestovati.

Sam imam najraje prav medij radia in takih nas je veliko, veliko več, kot si mislimo, gotovo pa veliko več, kot pa si to mislijo vsi tisti, ki določajo, koliko denarja bo dobil kakšen medij. To govorim zato, ker je po moje radio strahno tople medij, neposreden in prijeten spremljevalec, tudi sogovornik, če je potrebno, pomisli samo na ostarele, bolne ljudi, ki jih največkrat samo radio doseže. Kaj menite o

povsod neke vrste renesanso in mislim, da smo tudi pri nas lahko deležni te nove pomladi. Poleg tega pa ne drži, da je Radio Trst A pastorka v primerjavi z našimi televizijskimi oddajami. Vtis imam celo, da je deležen več pozornosti, med drugim tudi kritične budnosti s strani javnosti, kot televizija. Verjetno zato, ker se je radio v dobrih 60 letih bogate zgodovine s svojim dvajsturnim dnevnim sporedom trdno zasil v naši skupnosti, medtem ko televizijski program po enajstih letih s štirimi urami sporeda na teden morda še plačuje dolg času, v katerem je nastal, ki ni bil več naklonjen ne velikim investicijam ne pogumnim tveganjem. Prav v televizijo bi bilo potrebno vsestransko več vlagati, tudi v ideje in projekte, če naj bo naš program čim bližje zahtevam in pričakovanjem gledalcev in tudi vsebinsko prepoznaven sredi množice programov v večinskem jeziku. Dodatna pozornost in tematska obogatitev bo potrebna še posebno v trenutku, ko nas bodo, upam v kratkem, po prilagoditvi konvencije s predsedstvom vlade lahko gledali tudi v videmski pokrajini.

Od zunaj, se pravi z naše strani, ni popolnoma jasno, kako deluje sodelovanje

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj Glas!

Novi naročnik ali tisti, ki podari naročnino na naš tednik novemu naročniku, bo prejel v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2007
- Tereza Srebrnič: V OBJEMU SONČNE AFRIKE
- Danijel Čotar: DOMAČE SIRARSTVO ZA ZABAVO IN ZARES
- Miroslava Leban: MRAVLJA HOČE V ŽIVALSKI VRT

Naši preizkušani bratje

Poslanica svetega očeta Benedikta XVI. za 15. svetovni dan bolnikov

Dragi bratje in sestre, dne 11. februarja 2007, ko Cerkev obhaja liturgični spomin na Lurško Mater Božjo, bo v Seulu na Koreji potekal svetovni dan bolnikov. Zvrstila se bodo številna srečanja, konference, pastoralna zborovanja ter liturgične slovesnosti, ki se jih bodo udeležili predstavniki Cerkve na Koreji, zdravstveno osebje, bolniki in njihove družine. Cerkev se tokrat ozira na trpeče in naklanja pozornost neozdravljivo bolnim in umirajočim. Tovrstna obolenja najdemo na vseh kontinentih, njihov delež pa je največji v predelih, kjer revščina in težki pogoji za preživetje povzročajo skrajno bedo in stisko. Zavedajoč se mnogovrstnega trpljenja bom na svetovnem dnevu bolnikov duhovno prisoten in povezan z vsemi srečanji, ki se bodo posvečala širokemu vprašanju neozdravljivo bolnih široko po svetu, hkrati pa želim podpreti prizadevanja krščanskih skupnosti v njihovem pričevanju o Božji ljubezni in usmiljenju. Vsaka bolezen neizbežno vodi do krize in treznega soočanja z njo. Napredek v medicinski stroki pogosto ponuja potrebno medicinsko

zdravljenje za spopad z boleznimi, vsaj kar zadeva človekovo telo. Toda človeško življenje je omejeno in se prej ali slej konča s smrtjo. To je temeljna izkušnja slehernega človeka, na katero mora biti pripravljen. Kljub novim znanstvenim dognanjem ostajajo nekatere bolezni neozdravljive, zato se v bolnišnicah, hospicijih in v domovih vsepovsod po svetu srečujemo s trpljenjem številnih bratov in sester, saj njihovih bolezni ni mogoče pozdraviti in se končajo s smrtjo. Poleg tega še danes milijoni zemljanov živijo v

neustreznih higienskih razmerah ter pogosto nimajo dostopa niti do najosnovnejših, nujno potrebnih medicinskih sredstev in pripomočkov. Posledica tega je, da število neozdravljivo bolnih silovito narašča. Cerkev želi neozdravljivo bolne in umirajoče podpreti tudi na ta način, da se zavzema za pravično socialno politiko, ki lahko pomaga pri odpravljanju vzrokov mnogih obolenj ter nudi ustrezno medicinsko pomoč umirajočim in

vsem tistim, ki jim to ni omogočeno. Potrebno je ustvarjati takšno politiko, ki ljudem z neozdravljivimi boleznimi zagotavlja pogoje za prenašanje trpljenja in dostojanstvo umiranja. Nujno je ponovno poudariti veliko potrebo po večjem številu centrov paliativne oskrbe (medicina, ki lajša bolezenske težave), ki bolnikom nudijo

celostno oskrbo. Poleg humane medicinske pomoči, jim je ponujeno tudi potrebno duhovno spremljanje. Oboje sodi med temeljne pravice vsakega človeka, ki jih moramo vedno braniti in zagovarjati. Na tem mestu bi rad spodbudil vse, ki si dan za dnem

prizadevajo, da bi bili neozdravljivo bolni skupaj s svojimi družinami deležni ustrezne in ljubeče nege. Cerkev, ki sledi sveto-pisemskemu zgledu usmiljenega Samarijana, se je vedno zavzemala za uboge in nemočne. Tako preko posameznikov kot njenih institucij stoji ob strani trpečim in jih spremlja v procesu

njihovega umiranja tako, da varuje njihovo dostojanstvo. Mnogi posamezniki, zdravstveno osebje, pastoralni asistenti, prostovoljci in institucije po svetu neutrudno služijo bolnikom v bolnišnicah, centrih paliativne oskrbe, po domovih, v zavetiščih ter po župnijah. Zdaj pa se obračam tudi na vas, dragi bratje in sestre, ki trpite

za neozdravljivimi boleznimi. Vabim vas, da zrete trpljenje križanega Kristusa in da se povezani z Njim obračate k Očetu v popolnem zaupanju, da ima On vsako življenje, prav posebej pa vaše, v svojih rokah. Zaupajte, da bo vaše trpljenje, združeno s Kristusovim, rodovitno za potrebe Cerkve in celotnega sveta. Gospoda prosim, naj okrepi vašo vero v Njegovo ljubezen, predvsem tedaj, ko boste v preizkušnjah. Srčno upam, da boste vedno našli duhovno tolažbo in moč, ki ju potrebujete za krepitev vaše vere in boste vedno bliže Očeta življenja. Preko duhovnikov in pastoralnih delavcev vas želi Cerkev podpirati in vam stati ob strani. V času preizkušenj vam želi pomagati ter na ta način izkazovati Kristusovo ljubečo skrb in usmiljenje vsem, ki trpijo. Na koncu vabim vse cerkvene skupnosti sveta, prav posebej pa tiste, ki se posvečajo služenju ubogim, naj z Marijino pomočjo, ki je Zdravje bolnikov, tudi v prihodnje živo pričujejo o ljubeči skrbi Boga Očeta. Naj Devica Marija in naša Mati tolaži vse bolne in izprosi moči za vse, ki so po zgledu usmiljenega Samarijana svoje življenje posvetili zdravljenju in lažanju telesnih in duhovnih ran vseh trpečih. V globoki meditativni in molitveni povezanosti z vsakim izmed vas iz vsega srca podeljujem svoj apostolski blagoslov, poroštvo moči in miru v Gospodu.

Benedikt XVI.

Leto Svetega pisma

Ljubljana bo gostila svetovni kongres biblicistov

VSloveniji bo v letu 2007, ki ga je Svet krščanskih cerkva pri Slovenski škofovski konferenci (SSK) februarja razglasil za leto Svetega pisma, več prireditvev, povezanih z Biblijo, med vrhunci pa velja omeniti svetovni kongres biblicistov in izdajo prvih prevodov delov Svetega pisma v slovenščino, je v pogovoru za STA povedal akademik Jože Krašovec, predsednik mednarodne zveze biblicistov (IOSOT). Na 19. rednem kongresu Mednarodne organizacije za študije Stare zaveze (IOSOT) naj bi se med 12. in 20. julijem v Ljubljani zbralo okoli 800 proučevalcev Svetega pisma katoliške, judovske, protestantske in tokrat na pobudo Krašovca prvič tu-

di pravoslavne vere s celega sveta, ki se bodo posvetili predvsem hebrejskim, aramejskim, grškim, sirske in kumranskim študijam Stare zaveze. "Znanstveno proučevanje Svetega pisma se je kot gibanje začelo v 19. stoletju z razvojem tekstne, literarne in zgodovinske kritične metode v Nemčiji, od koder je prodrla v svet. Posebna prelomnica v proučevanju je bilo gotovo odkritje kumranskih rokopisov leta 1947," je povedal Krašovec. Kumranski rokopisi, ki so nastali okrog 100 ali več let pred našim štetjem, so pomembni predvsem, tako Krašovec, ker dokazujejo, da so bili prepisi svetopisemskih besedil - najstarejši prepisi Stare zaveze so

namreč šele iz 10. stoletja našega štetja - avtentični, torej da časovna vrzel med originalnimi teksti in prepisi originalov ni vsebinsko okrnila. Organizatorji si po Krašovčevih besedah prizadevajo, da bi kongres potekal pod pokroviteljstvom predsednika republike in vlade, predsednika SA-ZU, rektorja Univerze v Ljubljani, predsednika SSK ter voditeljev slovenske evangelizacijske in sirske pravoslavne cerkve. Tokrat bo potekal prvič na območju nekdanje Vzhodne Evrope, je dejal Krašovec, ki velja za enega največjih slovenskih strokovnjakov na področju proučevanja Svetega pisma. Da bi Biblijo približali širšim množicam, bodo biblicisti v prestolnici pod geslom Oznanjamo vam Besedo življenja

14. in 15. julija organizirali tudi mednarodni biblični festival. Po Krašovčevem mnenju bo festival skupaj s kongresom za Slovenijo lepa prilžnost, da se v pripravi na predstavljanje EU tuji javnosti predstavi tudi vsebinsko, kot je v nekem intervjuju izrazil željo premier. "Zato želimo, da bi se v pripravi in organizaciji kar se da aktivno vključila tudi vlada." Med pomembnejšimi obelježji leta Svetega pisma je gotovo tudi izdaja faksimilov najstarejših slovenskih prevodov Svetega pisma. Gre za devet prevodov Primoža Trubarja in Jurija Dalmatina, nastalih med leti 1555 in 1582, torej pred Dalmatinovo Biblijo, ki so izšli pred nedavnim v Nemčiji v mednarodni zbirki, posvečeni slovenskim prevodom Biblije, Biblia Slavica, je povedal Krašovec. Faksimili naj bi bili na voljo v slovenskih knjigarnah

spomladi, poleti pa naj bi izšli tudi komentariji k faksimilom, je dejal Krašovec in napovedal, da bodo "na željo SSK v prihodnjem letu začeli po vzo-

ru Jeruzalemske Biblije pripravljati tudi prevod s pretežno teološkimi opombami, ki bo v celoti predvidoma izšel v sedmih letih".

Po mnenju organizacijskega odbora kongresa biblicistov lahko organizacijo kongresa v Sloveniji zaradi tokratne navzočnosti pravoslavnih biblicistov in zaradi nevtralnosti Slovenije vidimo "kot eno izmed vzpodbud v prizadevanju Slovenije za zgodovinsko srečanje papeža in moskovskega patriarha v Sloveniji", je dejal Krašovec. Da si tovrstnega srečanja v Sloveniji želi že več let, je pred nekaj dnevi za TV Slovenija povedal tudi kardinal Franc Rode.

4. NAVADNA NEDELJA

Jer 1, 4-5, 17-19; Ps 71; 1 Kor 12, 31-13, 13; Lk 4, 21-30

Naloga prerokov je bila vedno zahtevna. Saj je plavanje proti toku. Kajti oznanjevanje odrešenja ni za čehljanje ušes. Ljudje takoj razumejo preroka in njegovo govorico. A samo nekateri jo sprejmejo, večina pa je ne mara, zato ker razgalja greh v srcih ljudi. Zato ni čudno, da tudi Jeremija sprejme nalogo oznanjevanja s strahom. Sv. Pavel bo pozneje zapisal: "Božja beseda je namreč živa in dejavna, ostrejša kakor vsak dvorezen meč in zareže do ločitve duše in duha, sklepov in mozga ter presoja vzgibe in misli srca. njemu bodo dajali odgovor" (Heb 4, 12-13). Ta prerok mora namreč prenašati hudo zasmehovanje, nasprotovanje, jezo, osamitev zaradi oznanjevanja pravičnosti in resnice. Arctirajo ga, vržejo v globok vodnjak, kjer se pogrezne v blato in temo. Doživi tesnobo,

žejo in lakoto ter vso človeško hudobijo. Samo kralju se smili in je reši pred gotovo smrtjo. A vsa teža sovraštva nekaterih mu greni življenje vse do konca, ko izgine, verjetno na poti v Egipt, na katero so ga primorali. Pri tem razmišljamo o približno enaki usodi drugih prerokov, npr. Izaija in še posebej Janeza Krstnika (Mr 6, 16). Berimo o nečloveških naporih pri oznanjevanju evangelija apostola Pavla. Vsa njegova potovanja zlasti po Mali Aziji, ki je današnja Turčija, so mu pripravila preganjanje, zavist, brodolom; stregli so mu po življenju. A to je bil Jezus že prej napovedal (Jn 15, 18 nss). Ostaja pa skrivnost odklona evangelija in rešenja. Sprašujemo se, zakaj se znajo ljudje tako besno zagnati proti nedolžnim ljudem, celo proti otrokom. Kako da peščica krvoločnežev in brezvestnih ljudi ustrahuje nedolžne in miroljubne posameznike, a tudi cele poštene skupnosti. Gospod kliče preroka Jeremijo, da je v njegovi roki, zato bo kos vsem nakanam mogočnežev: "Ne ustraši se jih. Danes te naredim za utrjeno mesto, za železen steber, za bronasto

obzidje proti vsej deželi, proti judovim kraljem, proti njegovim knezom, proti njegovim duhovnikom in proti ljudstvu dežele. Bojevali se bodo proti tebi, pa te ne bodo premagali, ker sem jaz s teboj", govori Gospod, "da te rešujem" (Jer 1, 17-19). Prenesimo vse to v naš "danes". Tedaj spoznamo, da nas Bog ima v mislih in nas je naredil po svoji podobi (1 Mz 1, 26-27). Da je pri nas in v nas, da nas varuje in rešuje. Dela v nas po moči in z močjo Svetega Duha. On nas je hotel od vekomaj. On je spisal po Pavlu tudi drugo današnje berilo (1 Kor 12-13, 13). Ko nas uči ljubezni v potrpežljivosti do konca, nas hrabri z zgledom "preroka" Jezusa. Tedaj bo naša ljubezen vztrajna, potrpežljiva, stvarna in dejavna. Ljubezen opisuje tudi z zanikanjem vsega tistega, kar ni ljubezen. Tiho premišljevanje o ljubezni se bo prelilo v molitev, v razgovor z "možem bolečin", ki "ni imel podobne ne lepote, da bi ga hoteli videti, ne zunanosti, da bi si ga želeli, mož bolečin in znanec boleznih... je bil zaničevan in nismo ga cenili" (Iz 53,3 nss; Jn 19, 1-16).

Z njim se porazgovorimo o našem trpljenju tudi morebiti v zakonu in družini ali na delovnem mestu. A računati moramo na nasprotovanje hudobnežev in nevoščljivcev. Saj je bilo tako z Jezusom v začetku oznanjevanja, a tudi v času življenja. Nanj so bili hudi celo rojaki v Nazaretu. V slepem sovraštvu so šli tako daleč, da so ga hoteli umoriti. V shodnici je takole govoril: "Nobenega preroka ne sprejmejo v domačem kraju" (Lk 4, 24). Pri vsem je hudo to, da se Jezus ob odklonih umakne proč od takih ljudi in hodi dalje (Lk 4, 30). Že začetek nakazuje usodo Jezusa in tudi vsakega vernega človeka, da bo namreč trpel z Jezusom, ki ga večina Judov ne sprejme. Hudo je zamuditi Jezusov "danes" odrešenja. Čeprav Jezus ljubi vsakega človeka in dela dobro vsem, ki ga sovražijo, saj hoče rešenje vseh (2 Tim 2, 4), vendar ne dela sile nobenemu, ki ga ne mara, toda gre dalje oznanjat in vabit v svoje kraljestvo. Vabi uboge, jetnike; slepim daje videti, osvobaja tlačane (Lk 7, 18-23). Pridružimo se jim.

Goriški nadškof msgr. Dino De Antoni se odpravlja v Afriko

Ljudje v misijonih so potrebni naše konkretne pomoči in bližine

Misijon-sko de-lo-vanje v goriški nadškofiji je živo, prisotnost misijonarjev, ki so izšli iz nadškofije in so dejavni v Slonokoščeni obali, pa zakoreninjena in med najrazličnejšimi ljudmi dobrodošla, saj so v več kot 30 letih naredili ogromno dobrega. Najpomembnejše pa je to, da misijonarji skrbijo za rast domačinov in razvoj njihove družbe tako, da po postavitvi pomembnejših struktur in potem, ko se krajani izšolajo in usposobijo na poklic, prav njim zapustijo in zaupajo upravo misijonov. O tem in o potovanju goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija v Afriko sta prejšnji teden izčrpno in z naležljivim navdušenjem spregovorila na tiskovni konferenci na sedežu goriške nadškofije sam pastir naše Cerkev in ravnatelj škofijskega misijonskega urada g. Giuseppe Baldass. Srečanje je uvedel časnikar tednika Voce Isontina Mauro Ungaro, ki je poudaril, da smo se nedavno spomnili svetlega lika pokojnega nadškofa Petra Cocolina, ki je januarja 1970 blagoslovil dom za gobavce v škofiji Bouake. To je bil samo prvi izmed številnih podvigov, ki so jih uresničili goriški misijonarji kot poslanci goriške Cerkev, ki se - zlasti po smer-

nich msgr. Cocolina - zaveda, da Cerkev ni prava Cerkev, če ne razvija tudi misijonske razsežnosti. Biti škof katerekoli krajeve Cerkev pa pomeni biti tudi škof vesoljne Cerkev: to je od vsega začetka misel msgr. De Antonija, ki s srcem, odprtim svetom, odhaja na obisk afriških misijonov, da bi sam zaznal utrip tamkajšnje sestrskosti Cerkev in še enkrat potrdil ljudem, da verniki goriške nadškofije ostajamo z njimi povezani v duhu in na konkreten način. To je nema Cerkev, je podčrtal msgr. De Antoni, saj nima glasu. In vendar je polna življenja. Na svojem zadnjem potovanju je ostal presenečen nad sprejemom ljudi in otrok. Tudi zaradi tega jim želi še naprej nositi našo solidarnost in izraz bližine.

Po več kot 30 letih je goriška nadškofija izročila misijon v kraju Kossou krajanom, nato

ji je škof kraja Yamoussoukro zaupal nov misijon v četrti mesta Morofe', je povedal g. Baldass. Na tem ozemlju, v vasi Kami, bo naš nadškof v soboto, 27. januarja, blagoslovil cerkev, v kateri je več kot 500 mest. Dan kasneje, v nedeljo, 28. januarja, pa bo blagoslovil in predal namenu cerkev za 1500 ljudi v mestu Djebonoua; naši misijonarji so jo začeli graditi že leta 2000, dela pa so se morala žal prekiniti zaradi državljanske vojne, ki je s seboj prinesla veliko razdejavanja in hudega. Istega dne bo msgr. De Antoni v kraju Djebonoua blagoslovil še temeljni kamen šole, ki jo misijonarji s sodelavci namenjajo zgraditi v bližini omenjene cerkve: afriški otroci bodo tam lahko obiskovali dva razreda vrtca in šest razredov osnovne šole. Gradnjo je omogočila goriška neprofitna organizacija Cav. Rosario Viz-

zari. G. Giuseppe Baldass hodi vsaj enkrat letno v Slonokoščeno obalo in odlično pozna tamkajšnje razmere. Podrobno je orisal zlasti življenje otrok in mladih, ki se kot zidarji ali mizarji usposabljaajo za poklic in življenje ter tako na novih temeljih gradijo boljšo in lepšo družbo. Kljub grozotam državljanske vojne,

opustošenjem in krajam je goriška Cerkev vedno ostala prisotna v svojih misijonih in je vedno znova prihajala nositi pomoč vsem prebivalcem, kristjanom kot muslimanom. Tudi zaradi tega so goriški misijonarji zelo priljubljeni in cenjeni med vsemi prebivalci. Pridite sami pogledat, je nadškof pozval časnikarje, kajti besede so le besede. "Resničnost vse to presega, te preseneti in naravnost prevzame!" Naš prvi cilj je vedno in vsekakor oznanjevanje evangelija, je dodal msgr. De Antoni, toda vse to mora biti spojeno s konkretno skrbjo za ljudi; v nasprotnem primeru bomo samo majhna humanitarna ustanova. V Manikroju je bil dom za gobavce, ki so ga pred dobrim letom porušili in opustošili; "gobavci pa so še vedno tam, brez doma... Srce se ti stisne..."

DD

"Bejž, če uideš" V sodelovanju z mis. Bajcem Poziv dobrim ljudem in podjetjem

Sreča je deliti jo. Za koga morda le oguljena fraza, za drugega življenjski moto - način življenja. Stisk roke, prijazen nasmeh, iskrica v očeh... Občutek, da si nekomu pomagaj, je ta, ki odmisli človekovo početje v času, ko nas "tuširajo" z milijoni najrazličnejših podatkov. Kmalu namreč ugotovimo, kako zelo smo v bistvu revni, da je naš "najboljši sosed" računalnik, da kaj kmalu nimamo komu reči dober dan. "Šparanje" kot stil, ki je v modi in sam sebi namen. Trgovski triki so nas potisnili na vlak, ki brzi z vse večjo hitrostjo, tako da vsi mi, ki potujemo z njim, skoraj ne opazimo ene same majcene lepote napake, in sicer, da vlak

le drvi in se na nobeni postaji ne ustavi. Dogaja se, da se v svojem zadovoljstvu sploh ne zavemo ljudi, ki čakajo na mimo-bežečih postajah.

Besedičenje??? Ne. Žal resnica. Ta vlak in ta hitrost je globalizacija.

Skupina "Bejž, če uideš" prav gotovo ni ta, ki bi potegnili ročno zavoro na tem vlakcu, je pa brez dvoma poskus upočasniti ta vlak. Drežniške ravni, Lože, Novaki, Čezsoča so naše štiri postaje, na katerih smo se do sedaj

ustavljali, ponujali čakajočim roko, jim vabili nasmeh na zaskrbljene obraze in jim prižigali iskrico v očeh. Jubilejna peta postaja je nekoliko bolj oddaljena tako od oči kot od src, a ravno zaradi tega za

ti pogoje za posvečen prostor, v katerem bodo ljudje našli svoje zatočišče notranjega miru, vere, upanja in solidarnosti, in prostora, v katerih bodo otroci dobivali največje bogastvo - znanje. V sodelovanju s sloven-

našo skupino večji izziv. Naša pomoč naj bi dosegla Slonokoščeno obalo. Misel in želja pomagati skupnosti, mimo katere tirnice globalizacije s svojim bliščem in bedo še dolgo ne bodo peljale. Ob 10. obletnici skupine "BEJŽ, ČE UIDEŠ" pripravljamo peto humanitarno akcijo, namenjeno "Veliki družini" v nam zelo oddaljenih krajih, zato pa toliko bolj potrebnih pomoči. S to akcijo bomo pomagali zagotovi-

skim misijonarjem Pavlom Bajcem bomo v San Pedru v Slonokoščeni obali postavili streho na cerkvi in župnišču, ki je sedaj še v gradnji. Tokrat trkammo tudi na srca dobrih ljudi, ki se zavedajo, da lahko že z majhnim prispevkom pomagajo sočloveku, ter na podjetja, ki svojo družbeno odgovornost izkazujejo tudi v dobrodelnih akcijah. Prostovoljne prispevke lahko nakažete na: Župnija Pivka, Pot na Orlek 22, TR: 90672-0000342762, sklic: 001

Novici

Vatikan za normalizacijo odnosov s Kitajsko

Vatikan se je v soboto, 20. januarja, zavzel za normalizacijo odnosov s Kitajsko ter ob tem pozval k "spoštljivemu in konstruktivnemu dialogu" za obnovitev stikov, ki so pretrgani že skoraj 60 let. V sporočilu po dvodnevem srečanju na visoki ravni, posvečenem odnosom med rimskokatoliško cerkvijo in Kitajsko, je Sveti sedež izrazil upanje, da bodo preseženi "nesporazumi iz preteklosti" in da bodo med stranema znova vzpostavljene "normalni odnosi". Po koncu srečanja, katerega cilj je bil oblikovati politiko, ki bi Vatikanu omogočila boljše odnose s Pekingom, kitajskim katolikom pa zagotovila versko svobodo, so iz Vatikana sporočili, da so "pripravljeni slediti poti spoštljivega in konstruktivnega dialoga s kitajskimi oblastmi, da bi tako presegli nesporazume iz preteklosti". "Obenem izražamo upanje za dosego normalizacije odnosov na različnih ravneh, kar bi omogočilo mirno in plodno življenje vere v Cerkev in skupno delovanje za dobro kitajskega naroda in miru v svetu," so po navedbah ameriške tiskovne agencije AP še zapisali v vatikanskem uradu za medije.

Papež Benedikt XVI., ki je izboljšanje odnosov s Kitajsko uvrstil med prednostne naloge svojega pontifikata, se pogovorov ni udeležil, je pa bil obveščen o njihovih izidih. Na podlagi tega se je po navedbah Vatikana odločil, da bo pisal katolikom na Kitajskem. Dvodnevno srečanje je vodil vatikanski državni sekretar, kardinal Tarcisio Bertone, med drugimi pa so se ga udeležili tudi škofje iz Kitajske, Tajvana, Hongkonga in Macaa. Vatikan si še dolgo želi vzpostaviti diplomatske odnose s Pekingom, pretrgane leta 1951 po prihodu komunistov na čelo Kitajske. Za to se je Vatikan pripravljen celo odreči svoji nunciaturi na Tajvanu, govorilo pa se je tudi o morebitnem papeževem obisku Kitajske, do katerega bi lahko prišlo poleti 2008.

Vendar pa Vatikan vztraja, da sme škofo imenovati le papež. Kitajsko imenovanje lastnih škofov je namreč papežu že dalj časa trn v peti in ovira otoplitev odnosov med Kitajsko in Svetim sedežem. Kitajska domoljubna katoliška zveza je lani samovoljno imenovala tri škofo in s tem razburila Vatikan. Katoliški obredi so na Kitajskem dovoljeni le v državnih cerkvah.

Peta številka Pastirčka / Z zvestim prijateljem vedro v novo leto!

Začele so se zapisovati še popolnoma prazne strani leta 2007, v katero stopa Pastirček z zvrhano mero dobre volje, vedrine in neusahljive ustvarjalne žilice ter z voščilom vsem malim in velikim sodelavcem ter prijateljem, da bi na teh še nepopisanih življenjskih listih uživali veliko zdravja, veselja, sreče ter sploh vsega dobrega. Enake misli prevevajo seveda tudi bralce Pastirčka, ki želijo, da bi bila ta najlepša zamejska otroška revija še naprej tako privlačna in berljiva

in da bi s svojimi modrimi biserčki usmerjala pot našim malčkom, žejnim znanja, a seveda tudi zabave in razvedrila.

Odmev minulih prazničnih dni je še vedno prisoten v januarski številki, v kateri je ob ilustraciji zlahka razpoznavne risarske roke Paole Bertolini Grudina zapis o Svetih treh kraljih, Gašperju, Mihi in Boltežarju, modrih z Vzhoda, ki so se poklonili Jezuščku, ležečemu v jasli, in mu prinesli darov. Ta praznik je na Slovenskem povezan z lepimi navadami in s koledovanjem. Prav v zadnjih letih so se koledniki povrnili v nekatere naše vasi in tako obudili iz pozabe staro tradicijo. S tem tudi pomagajo revnim otrokom, saj darove namenjajo misijonom. Čar božičnega časa izžareva še z nekaterih risb, s katerimi so dopisniki iz Goriške, Tržaške in Romjana bogato obdarili osem strani Pastirčkove pošte; na njih je kar 20 zanimivih zapisov o izletih, Zelenem tednu, zborovskih nastopih... Prvi dan leta je posvečen miru, ki ga moramo skupno graditi, začeni pri malih stvareh, kot poučuje Pastirčkov zapis Dan miru. Na to pa se poživža Pakec, ki v svoji spakedranščini pripoveduje, kako je bilo, ko mu je učiteljica zaslegla petarde. Preudarna Metka in mala Mojca s svojo mamico, iz dopolnjevanke Deklici in knjige, izkoriščata dolge zimske večere za prebiranje knjig, seveda tudi Sv. pisma. Ko smo že pri knjigah, naj povemo, da je Barbara Rustja tokrat med slovenskimi mladinskimi klasiki izbrala Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca, ki je otrokom podaril čudovito zbirko črtic, Solzice. O lenem, zaspanem mucu Bucu Bucu, ki se ni menil za drobni sinički, pripoveduje zgodnica Marize Perat, nepogrešljive sodelavke Pastirčka.

Ker v letošnji premili zimi otroci niso še videli poplesavati snežink, jim bo pač ta čudež narave pričarala pesmica V. Tihomira Arharja Čas snežink ob ilustraciji Danile Komjanc, ki skrbno ponazarja te kristalne zvezdice. Otrokom, ki se jim bo posrečilo iti tudi letos smučat, pa bodo zelo koristili navodila in nasveti, zapisani pod naslovom Na smučišču. Ta zimski šport miče tudi želvo Mici. Najmlajši bralci ji bodo pomagali poimenovati vse dele smučarske opreme in jih tudi primerno pobarvali.

Stric Maks jo je, ob pomoči neustavljivega Marijana Markežiča, s svojima dvema nečakoma mahnil naravnost do skrivnostnega Divjega jezera pri Idriji, katerega globine niso še povsem raziskane. Iz njega teče najkrajša slovenska reka Jezernica, ki se izliva v Idrijo. To slikovito jezero in seveda tudi bližnja Idrija sta res vredna naše pozornosti! Prijatelj PeCe pa svoje računalniške "odvisnike" vabi na "deskanje" po svetovnem spletu in jih prigovarja, naj pobrskaajo tudi po straneh svojih ravnateljstev.

Še veliko zanimivega in razvedrilnega boste našli v peti številki Pastirčka, če jo boste pozorno prelistali! / IK

Kratke

SSk čestita goriški občinski upravi

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti čestita goriški občinski upravi, županu Vittoriju Brancatiju in odborniku Silvanu Primožiču za pomemben uspeh pri uveljavljanju dvojezičnosti in priznanja slovenski narodni skupnosti, ki je temeljna sestavina v celotnem goriškem družbenem tkivu. Še posebno je hvalevredno delo, ki ga je Primožič opravil skupaj z uslužbenkama Tanjo Curto in Niko Simoniti, zato da lahko imajo Slovenci možnost pridobitve dvojezičnih občinskih potrdil. To je ponoven dokaz, da se s pogumno in dosledno politično voljo lahko pride daleč pri uveljavljanju narodnih in jezikovnih pravic. Po drugi strani je to tudi konkretno udejanjanje novega duha, ki je na goriški občini zavel z zmago Vittoria Brancatija, h kateri je bistveno pripomogla SSK. Stranka je tudi vsestransko podpirala in aktivno krojila upravni projekt za sodobnejšo in proevropsko občino Gorica, bodisi v mestnem svetu kot v upravi. Prodor pilotnega projekta na podlagi zakona 482/1999, ki ga je goriška občinska uprava, kot prva, izpeljala v deželi FJK, odpira možnosti še za druge uprave, ki bodo tako imele olajšano pot, zato da tako slovenskim kot ostalim občanom omogočijo dvojezična potrdila, ki bodo veljavna tudi v Sloveniji. Ponovni uspeh pa je najboljša popotnica za bližajoče se občinske volitve. Na takih konkretnih dejanjih se gradi podlaga za zmago, ki bo Gorico peljala v nadaljnje odpiranje, bodisi do Slovenije kot do Evrope.

Predstavitev biografskega leksikona "Il Frintaneum di Vienna"

V četrtek, 1. februarja, bodo na pobudo goriškega Inštituta za družbeno in versko zgodovino v sejni dvorani državne knjižnice v Gorici predstavili biografski leksikon o 257 osebnostih, ki so se izobraževale v Frintaneumu oz. Avguštinu, Zavodu za višjo vzgojo svetnih duhovnikov na Dunaju (1816-1918). Delo, pri katerem je sodelovala cela vrsta strokovnjakov iz različnih škofij, sta uredila Karl Heinz Frankl in Peter G. Tropper, izšlo pa je v lanskem letu pri Mohorjevi Celovec. Na omenjenem zavodu so se oblikovali poslanci, škofje, akademski profesorji, književniki in zastopniki cerkvene elite. Na goriški predstavitvi bosta - poleg urednikov - sodelovala še prof. Italo Santeusano in prof. Franc Kralj, ki bosta govorila zlasti o italijanskih in slovenskih gojencih slovitega zavoda. V torek, 16. februarja, pa bo tradicionalno srečanje Inštituta, ki letos praznuje 25-letnico delovanja.

Koncert pihalnih orkestrov v Doberdobi

Na pobudo Zveze slovenskih kulturnih društev Gorica bo 27. t.m. s pričetkom ob 20. uri v župnijski dvorani v Doberdobi koncert v sklopu 13. revije Kraških pihalnih godb. Doberdobski koncert sodi v niz štirih večerov, ki jih bo ZSKD Trst-Gorica-Videm uresničila v sodelovanju z Javnim skladom Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in Območnimi izpostavami Sežane, Ilirske Bistrice in Postojne, s Pihalnim orkestrom Kras iz Doberdoba ter pod pokroviteljstvom Zadrugne banke Doberdob in Sovodnje ter Zadrugne Kraške banke. Prvi koncert bo torej v soboto, 27. t.m., v Doberdobi, drugi dan kasneje na Opčinah, tretji 3. februarja v Ilirski Bistrici, četrti pa 10. februarja v Kozini. Na sobotnem koncertu v Doberdobi bodo sodelovale tri godbe, in sicer: domači Pihalni orkester Kras, ki ga vodi Patrick Quaggiato, Pihalni orkester Breg, ki ga vodi Codrich Maurizio, in Postojnska godba 1808 pod taktirko Vida Pupisa. Poslušalcem se obeta pester večer, kajti ob posebnem vzdušju, ki ga godbe znajo pričarati, bodo poleg klasičnih skladb na sporedu tudi take, ki so v izvajanju pihalnih zasedb nekoliko neobičajne. Vstop je prost.

Nov CD doberdobske skupine Blek Panthers

Člani rock skupine Blek Panthers iz Doberdoba, ki glasbene partiture opremljajo z besedili v domačem narečju, so imeli 19. t.m. v Kulturnem domu v Gorici svoj praznik, ki je privabil številno publiko. Njihove skladbe so vse avtorske, njihove glasbe pa ni mogoče kar tako opredeliti, saj gre za mešanico različnih vrst. Tako je nastala tretja zgoščenka Blek Panthers, ki so jo uradno predstavili v marsovskem vzdušju, z izbrano scenografijo in tudi z gledališkimi prizorčki na goriškem glasbeno-gledališkem koncertu; poslušalcu razkriva na hudomušen in zabaven način avtobiografske zgodbe in življenjske resnice o vsakodnevnem življenju. Blek Panthers so na glasbeni sceni dejavni že preko deset let in so posneli tri albume. Prva profesionalna zgoščenka je nosila naslov Sipa, sedaj pa je na vrsti Blek Panthers, ki je prav tako izšla v sodelovanju s Kulturnim domom in zadrugo Maja, v okviru projekta "Preko 4 Oltre - Across the Border 2007". Na odru Kulturnega doma v Gorici so se predstavili Valter Peric, Aljoša in Peter Gergolet, Ivan Lakovič, Aleš Ferfolja, Igor Peric, Ezio Zuppel, zraven pa še Marko Sancin, Iztok Cergol, Martina Feri in Tanja Gaeta.

Zadnja številka Mozaika

Mozaik je dvojezična knjižica, ki jo že tretje leto ponujajo abonentom goriških in novogoriških gledaliških in glasbenih sezon. Gre za eno prvih skupnih pobud obeh uprav, nastala pa je predvsem zato, da se mesti srečata ob kulturnih dogodkih v obeh gledaliških domovih ter da ustanove med sabo sodelujejo. V Mozaiku je namreč objavljena celovita slika sezon, ki so na razpolago v obeh mestih, ob tem pa je za abonente predviden popust, če se udeležijo predstave ali koncerta v sosednjem mestu. Pa ne samo to. Vsako leto so na programu tudi posebni dogodki, nastali izrecno za čezmejno publiko. Letos bo to februarška gledališka postavitev Luneburške variante, pri kateri sodelujejo subjekti iz obeh mest, med temi SCGV Komel in Arsatelier, ob tej pa še balet Romeo in Julija v izvedbi ljubljanskega narodnega gledališča in v sodelovanju z Glasbeno matico.

Po sklepu goriškega občinskega sveta

Jeremitišče živi!

Torek, 16. januarja, je bil za prebivalce Jeremitišča lep dan. Na ta dan se je namreč sestal goriški občinski svet in odobril zadnji sklep o spremembi regulacijskega načrta glede Jeremitišča. S tem sklepom je zaselek izvzet iz območja tovarnega postajališča in mu ne grozi več razlašanje in uničenje, ki je bilo po

tovalci so ravnali modro in dalekovidno in ugovore odbili. Sklep je na občinski seji predstavil odbornik Bruno Crocetti. Sledila je krajša razprava. Desnica je zagovarjala prejšnjo upravo, ki se je odločila za uničenje Jeremitišča. Leva sredina pa je bila za obstoj tega slovenskega kraja in za ohranitev etničnih in zgodovinskih

tero se je zavzelo tudi Spomeniško varstvo. Nekaj zelene površine je namenjene rekreativnim in kreativnim dejavnostim, saj se v Jeremitišču že več let odvija mednarodna kiparska kolonija. Tudi cestno omrežje bo spremenjeno in bo omogočilo hitrejši dostop do Tržaške ceste in preprečilo, da bi se zaposleni na tovarnem postajališču posluževali krajše ceste skozi naselje, kar danes, tudi zaradi hitrosti vožnje, predstavlja veliko nevarnost za prebivalce. Z odobreno varianto si bodo domačini lahko uredili svoje domove, lahko jih

rat tudi dramatično. Veliko je bilo in je prijateljev Jeremitišča, posameznikov in organizacij. Do uspešnega zaključka je prišlo po zaslugi združenega nastopa domačinov, predstavnikov organizacij, političnih strank, šolske mladine in drugih. Izkazali so se tudi zastopniki civilne družbe in predstavniki oblasti iz matične domovine. Zavzeli so se tudi manjšinski predstavniki v Evropski Uniji. Do konkretnega zasuka pa je prišlo, ko je na občinskih volitvah zmagala levsredinska koalicija in je postal župan Vit-

prejšnjem načrtu predvideno. Postopek za spremembo urbanističnega načrta je bil kar dolgotrajen in se je zavlekel cela tri leta. Tudi nekateri ugovori so prispevali k temu in če bi jih občinski svet sprejel, bi se postopek še nadaljeval in bi medtem prišlo do volitev nove občinske uprave. Občinski sve-

značilnosti. Občinski svet je sklep izglasoval z 22 glasovi za, s tremi vzdržanimi in tremi nasprotnimi glasovi. Odobreni načrt predvideva vključitev stanovanjskih in gospodarskih poslopij v rezidenčno območje (B6), ostala zemljišča pa so namenjena kmetijstvu. Posebna zaščita velja za cerkvico, za ka-

bodo prenovili in dodali manjše prizidke. Jeremitarji so se končno odločili. Olajšanje in zadovoljstvo so javno izkazali s ploskanjem v občinski dvorani, ko je predsedujoči sporočil, da je sklep sprejet. Seveda so hvaležni vsem, ki so jim bili ob strani in odločno podpirali njihova prizadevanja, predvsem v letih, ko je bilo najbolj naporno in več-

torio Brancati. V odbor so prišli tudi slovenski predstavniki, ko so zadevi stalno sledili. Najprej Damijan Terpin, nato Mara Černic in sedaj Silvester Primošig. Isto velja tudi za slovenske občinske svetovalce. Za ohranitev Jeremitišča se je od vsega začetka zavzel tudi štandreški rajonski svet, ki je zadevo aktivno spremljal in do konca vzpodbujal občinsko upravo, naj čimprej izpelje postopek.

Stranka Slovenska skupnost z zadovoljstvom sprejema odobritev 16. variante k regulacijskemu načrtu s strani goriškega občinskega sveta. Tako je Jere-

mitišče rešeno nevarnosti vključitve v razlatisveno območje za potrebe postajališča SDAG. Zaključuje se pomembna bitka, ki je zadevala v prvi vrsti ohranitev slovenskega te-

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti

Končala se je pomembna bitka

ritorija, na katerem se je v preteklosti že prevečkrat nesmotno posegalo in uničevalo. Slovenska skupnost si šteje v čast, da je bila prisotna vse od začetka upora proti pozidalnim nameram takratne Valentijeve občinske uprave in aktivno soudeležena tako pri izvedbi referendumu kot pri nadaljnjih pobudah v obrambo Jeremitišča in Jeremitarjev. Pri tem se želi spomniti dejstva, da je bil prvi podpisnik referendumu za ohranitev zaselka prav sedanji župan Vittorijo Brancati, kar je samo še potrdi-

tev za bližajoče se spomladanske občinske volitve za goriško občino. Sam župan Brancati pa je v vseh odbornikih SSK, ki so bili del njegove uprave, na tem področju vedno našel pripravljenost, da gre celotni problematiki do konca. Pravnomočnost variante je še dodaten signal, kako so lahko danes javne uprave bolj poslušne in pozorne do prebivalstva. To je dokaz, da se z dobro voljo in medsebojnim spoštovanjem lahko dosežejo primernejše rešitve, ki so vsem v dobro.

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

Potrditev dosedanjega predsednika in skrb za primeren razvoj šole

Na prvem zasedanju novega odbora upravnega odbora Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel je bila kot osrednja točka imenovanje novega predsednika. Vsi člani odbora so soglasno podprli Sašo Quinzija, ki je predsedoval glasbeni šoli v prejšnjem triletju. Podpredsedniško mesto je prevzela Mirjam Bratina. V nadaljevanju je odbor poglobljeno obravnaval še dve točki dnevnega reda: predlog vladnega podtajnika Miloša Budina glede odprtja šestih tečajev na državnem glasbenem konservatoriju Giuseppe Tartini v Trstu in pa finančno stanje šolske blagajne ter perspektive, ki so s tem povezane. Glede predloga vladnega podtajnika Miloša Budina, ki ga je predstavil obema šolama na začetku decembra prejšnjega leta in na katerem so bili prisotni stari člani odbora SCGV Emil Komel, je prevladalo mnenje, da bo treba pregledati dotično dokumentacijo. Odbor se je vsekakor zavzel, da se v celoti izpolni to, kar predvideva zakon za zaščito naše narodne skupnosti št. 38/2001, po katerem bi morala biti pri konservatoriju Tartini v Trstu ustanovljena avtonomna sekcija s slovenskim uč-

nim jezikom.

Kot je vsem znano, je izvajanje zakona, tudi v tem primeru, obtičalo na mrtvem tiru. Poleg tega je že petnajst let nespremenjena višina postavke, ki jo italijanska država namenja za ustanove slovenske manjšine. Glede finančnega stanja je odbor sklenil, da se z dodatnimi srečanji v mesecu januarju še poglobi celotna problematika. Pri tem bo seveda potrebno nameniti primarno pozornost učnemu in neučnemu osebju ter nemotenemu in kakovostno primernemu vzgojemu programu. Za redno delovanje pa so nujno potrebna dodatna sredstva, ki bi morala upoštevati razsežnosti in pomen, ki jih ima šola na Goriškem.

Odbor je ocenil kot hvalevredno in dragoceno pomoč, ki sta jo centru Komel nudila predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka in deželni svetnik Mirko Špacapan. O stanju Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in njegovih perspektivah bo govor tudi na rednem občnem zboru, ki bo potekal na sedežu šole na Drevoredu 20. septembra v petek, 26. januarja, ob 19.30 v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju.

S 1. strani Razmišljanja...

Italijanski zunanji minister je med obiskom v Sloveniji sporočil slovenskemu predsedniku Drnovšku željo italijanskega državnega poglavarja, da bi prišlo do pravega dejanja med državama. O tem se je že govorilo in pisalo zlasti v deželnem okviru. Takšno zunanje, simbolično dejanje pa bi moralo imeti za osnovo resne predloge za to s priznanjem in obsodbo negativne politike, zlasti v polpretekli zgodovini. Ko govorimo o odnosih med Rimom in Ljubljano, se zlasti v zamejstvu postavlja v ospredje vprašanje zaščitnega zakona. Do kdaj bomo še čakali na njegovo uresničitev? Na deželni oz. krajevni ravni imamo hvala Bogu vrsto zelo uspešnih premikov, kot so npr. predlog deželnega zakona za Slovence, mnoge pobude in ukrepi sedanje občinske uprave v Gorici v korist slovenski manjšini (npr. uporaba dvojezičnosti v uradnih dokumentih). Vsega tega se lahko veselimo. Obenem pa izražamo upanje, da bi v tem letu le prišlo še do novih premikov in uspehov na meddržavni ravni ter v naši manjšinski stvarnosti.

Na praznik sv. Treh kraljev v Sedejevem domu

Luč božične noči posijala v Števerjanu

“Pod belimi Karavankami se v dolini ob reki stiska mesto Tržič. Ozke ulice, zaledenela Tržiška Bistrica, prijetna cerkva ob zasneženi poti. Piše se leto Gospodovo 1872.” Tako se začne radijska igra, ki je, prirejena za odrsko uprizoritev, na praznik Svetih treh kraljev, zaživela v posebnem božičnem čaru. Dramska družina F. B. Sedej je v režiji Kristine Corsi in Jasmin Kovic, v dvorani Sedejevega doma, predstavila delo Ivana Sivca Luč božične noči. Govorne utrinke so spremljale strune kitare, ki so blago zaigrale v sozvočju s pripovedjo o zimski idili pod zasneženimi Karavankami.

Najbolj peta in najbolj priljubljena med vsemi božičnimi pesmimi je gotovo Sveta noč. Nastala je ob prevodu pesmi Stille Nacht, na pobudo tržiškega kaplana in narodnega buditelja Jakoba Aljaža. Lik glavnega junaka je doživel odigral veteran domačega gledališča Matej Pintar, ki se je prepričljivo vživel v moralno pokončnega duhovnika. Slednji se je vztrajno boril proti nemškemu zatiralcem slovenske besede na Tržiškem. V osrčju Karavank je na tem narodnostno ogroženem področju med preprostimi ljudmi zbiral slovenske pevce, v njih krepil narodno zavest in

Foto Bumbaco

jih spodbujal ob petju domačih melodij... Kljub številnim oviram nemškutarjev in malodušnosti nekaterih domačinov je iz nemščine prevedel pesem Sveta noč. Na božični večer leta 1872 jo je pred oltarjem sam zapel in zaigral ob spremljavi kitare.

V vlogi župnika je nastopil Mihael Corsi, v kuharico se je vživela mlada igralka Stefania Beretta, vodjo zbora pa je oživil Jurij Klanjšček. Pri igri je sodeloval tudi otroški-mladinski pevski zbor društva F. B. Se-

dej, ki ga vodi Emanuela Koren Soban. Nastopil je kot tržiški pevski zbor domačih obrtnikov in delavcev, pa tudi kot spreved vernikov, ki so na božični večer s hribov prihajali peš k polnočnemu slavlju. Svetilkami so se zgrnili v cerkev, kjer so se pridružili petju nove pesmi, ki je prvič na slovenskih tleh zadonela v tako veličastnem zboru.

Domačijsko vzdušje so pričarali hišni predmeti in pripomočki odrske scene: stara vetrina, bogkov kot, pručka pa

tudi oblačila, ki so jih navdihnila motivi kmečkega življenja slikarja Maksima Gasparija. Nekaj skrivnostnega je v ozračje izvalila kitara Manuela Pintarja, ki je snovala podlago celotnemu dogajanju. Tehnično pomoč nam je tudi tokrat nudil Aljoša Dorni.

Praznično druženje se je nadaljevalo z že tradicionalnim nagrajevanjem otroškega natečaja Moje jaslice in s tombolo, ki je srečnejšem podelila bogate nagrade.

Jasmin Kovic

Svet slovenskih organizacij

Dvojezična matična potrdila na občini Gorica

Izvršni odbor goriškega SSO je na zadnjem zasedanju, med drugim, ocenil tudi uvedbo izdajanja dvojezičnih matičnih potrdil, ki bo s februarjem letos nastopila na go-

riški občini.

SSO za Goriško je poudaril, da je to izredno pomembna pridobitev, saj je to dokaz resnega in prepričanega pristopa do konkretnega priznavanja in spošto-

vanja slovenske mestne komponente. Pri tem SSO za Goriško izreka pohvalo županu Vittoriju Brancatiju, ki je dosledno usmerjal svojo upravo v izvajanje pozornega pristopa do Slovencev v Gorici,

kot tudi odborniku Slovenske skupnosti Silvanu Primožiču in njegovi ekipi, ki so se zahtevnega dela lotili ter si pri tem prevzeli tudi odgovornost, da kot prvi v deželi FJK izvedejo pilotni

projekt na podlagi zakona 482/99.

Dodatna dejstva, ki govorijo o pomembnosti te nove upravne pridobitve, so, da bodo to izkoristile tudi druge občinske uprave in da bodo potrdila lahko uporabljiva tudi na slovenski strani.

Pomembnost dosežka je zapečatila še prisotnost vladnega podtajnika Ettoreja Rosata na torkovi predstavitvi.

Svet slovenskih organizacij

Gen. Anton Krkovič gost krožka Anton Gregorčič

Ključni dogodki pri osamosvajanju Slovenije

Lepo obiskano srečanje z generalom brigadirjem Slovenske vojske Antonom Krkovičem, ki ga je organiziral krožek Anton Gregorčič, je bila priložnost poglobiti spoznanje nekaj ključnih dogodkov pri procesu osamosvajanja Slovenije. General Krkovič je pri tem znal na vsa vprašanja odgovoriti tako z vojaškega kot s človeškega vidika. Pri tem pa je pokazal mojstrsko govorno spretnost, da je bilo poslušanje prijetno in vseskozi živo.

Krkovič se je z vojaškim poklicem srečal že v otroštvu, saj je bila takrat vojaška prisotnost na Kočevskem, od koder je doma, čisto vsakdanja stvar. Tako je v njem nastala želja, kateri je sledil. Istočasno se je, v takratni Jugoslaviji, začela v posameznih republikah razvijati Teritorialna obramba, ki je bila ustanovljena leta 1968, po sovjetskem, krvavem zatrtju češke revolucije. Pomembnost Teritorialne obrambe se je pokazala leta

1990, ko se je Slovenija pričela, da je njen čas znotraj Jugoslavije minil in da je napočil trenutek samostojne države. Po prepričanju generala Krkoviča lahko postavimo dan začetka

vojne za osamosvojitve Slovenije v maj leta 1990, ko se je začel poizkus razorožitve Teritorialne obrambe. V tistem ključnem trenutku je na pobudo generala prišlo do pogovora s takratnim slovenskim ministrom za obrambo Janezom Janšo. Iz kratkega pogovora je Sloveniji uspelo zaustaviti razorožitev TO in jo postopoma

strukturirati v Slovensko vojsko. Temelj celotnega projekta pa je bila Manevrska struktura narodne zaščite (MSNZ), katere glavni avtor je bil prav general Krkovič.

Pri tem celotnem procesu aktiviranja slovenske obrambne strukture so bili bistvenega pomena odnosi s takratnimi političnimi oblastmi. General Krkovič je imel odlična sogovornika v Janezu Janši in

med njiju naj bo referenčna oseba, odgovoril, da to, kar je Janša, to je on in obratno.

Iz takega življenjskega opisanja razvoja dogodkov za osamosvojitve slovenske države sta istočasno začeli izstopati tudi človeška plat in skrb za ljudi in narod, ki so bili odvisni od njihovih odločitev in povelj. Prav lahko bi se zgodilo, da bi se vojna zaostila in zavlekla ter povzročila veliko število človeških žrtev. Hvala Bogu se to ni zgodilo.

Iz bogatega opisa takratnih dogodkov in življenjskih doživetij je general Krkovič na koncu razvil še razmišljanje o vrednotah, ki so nastale v tistih usodnih dneh slovenskega naroda in njegove državnosti. Pomembnost spominjanja na tiste dni, še posebno znotraj šolskih programov, je izredno velika, kajti tedaj se je slovenski narod čutil zedinjenega na poti v

svobodo in lastno samostojno državnost. Takih trenutkov s tako vsepovezovalno vsebino v zgodovini slovenskega naroda ni veliko. Zaradi tega so datumi plebiscita, sprejetja Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti ipd. skupna dediščina slovenskega naroda, ki jo gre skrbno negovati.

Julijan Čadek

Obvestila

SCGV Emil Komel vabi na redni občni zbor, ki bo na sedežu šole v petek, 26. januarja, ob 19.30 v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju.

Didaktično ravnateljstvo Gorica - ul. Brolo sporoča, da bo vpisovanje v prvi letnik otroških vrtcev in v prve razrede osnovnih šol za šolsko leto 2007/08 od 8. do 27. januarja 2007 s tem urnikom: od ponedeljka do petka od 10. do 13. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure, ob sredah tudi popoldne od 15. ure do 16.30.

Slovensko pastoralno središče sv. Ivan v Gorici: v nedeljo katoliškega tiska, 28. januarja, bodo birmanci med mašo ob 10. uri prejeli Sv. pismo. Svečnica (zaključek božičnega časa in posprava jaslic) bo v petek, 2. februarja, ob 19. uri.

V Feiglovi knjižnici na Verdijevem korzu 51 bo v ponedeljek, 29. januarja 2007, ob 18. uri, srečanje s pravljico iz niza Pravljčni utrinki. Slavica Radinina bo pripovedovala pravljico o Muci Copatarici.

V Gnidovčevem domu na Mirenskem Gradu je do konca februarja na ogled razstava ilustracij Paole Bertolini Grudina in Walterja Grudine. Toplo vabljeni na ogled!

Novi glas vabi na 10-dnevno potovanje na Kitajsko od 15. do 24. maja letos. Spored potovanja in informacije dobite na upravi NG v Gorici in na uredništvu v Trstu. Vpišite se čimprej, najkasneje do 15. februarja.

Prosvetno društvo Rupa-Peč vabi na šestdnevni izlet od 26. do 31. avgusta na otok Ponzo, Ciociario in okolico, v kraje, ki so bogati z zgodovinskimi spomeniki grške in latinske kulture. Za informacije Ivo Kovic - Rupa, tel. 0481 882285.

Darovi

Za Novi glas: Tatjana Soban 5,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: A.D. 25,00 evrov.

Cestitke

Naša draga nona Milena bo v petek, 26. januarja 2007, praznovala 90. rojstni dan. Da bi še dolgo ostala tako zdrava in skrbna, ji želijo pravnuki Julija, Vida in Andrej.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 26.01. do 01.02.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 26. januarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.

Ponedeljek, 29. januarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 30. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 31. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: 700 let sirarstva na Tolminkem. - Izbor melodij.

Četrtek, 1. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Ob boleči izgubi drage sestre Ane Gine izrekamo globoko sožalje naši cenjeni sodelavki
prof. BRUNI PERTOT

UREDNIŠTVO
NOVEGA GLASA

Vljudno ste vabljeni na

SREČANJE Z DR. STANETOM GRANDO

Gost bo spregovoril o verskem tisku in medijih danes ter o vlogi kristjana v družbi.

Srečanje z zgodovinarjem, predsednikom programskega sveta slovenske RTV in znanim krščanskim publicistom bo

v četrtek, 25. januarja 2007, ob 20. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Srečanje prireja Zadruga Goriška Mohorjeva v mesecu, ki je posvečen verskemu tisku

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 28. januarja 2007, ob 17. uri
Dušan Kovačević: BALKANSKI ŠPIJON

REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek PD Štandrež

- Četrtek, 1. februarja 2007, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
Maria Clara Machado: MALA ČAROVNICA,

KI NI MOGLA BITI ZLOBNA
REŽIJA EMIL ABERŠEK
IN BOŽIDAR TABAJ
Dramska skupina nižje srednje šole iz Doberdoba

- Nedelja, 4. februarja 2007, ob 17. uri
VANKA IN TONCA

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Računalniška umetnost / Edward Zajec

Nekdanja nova obzorja so vedno aktualna

Slovar slovenskega knjižnega jezika pod geslom pionir takole narekuje: "Kdor prvi ali med prvimi a) pride v do takrat še ne poznane, ne zavzete kraje, osvajalet; b) začne delovati, ustvarjati na novem, neznanem področju znanosti, tehnike; pobudnik, začetnik."

V tem geslu se dobro zrcali življenje in delovanje prof. Edwarda Zajca. Prof. Zajec vodi namreč od začetka 80 let tečaj z naslovom Computer Graphics for the Fine Arts, ki ga je sam ustanovil na univerzi v Syracusi

tradicije, je umetnik takoj dojel zmožnosti tedanjih prvotnih računalnikov in njihovem posluževanju pri snovanju umetnosti. Po začetnem minimalizmu je umetnik začel razglabljalati o odnosu med pojmom redundance in entropije, nakar je pri svojem delu začel uporabljati prve računalnike, ki so bili v primerjavi z današnjimi kajpada 'dinozavrski': dovolj usposobljeni pa so bili, da je umetnik lahko vanje vnašal račune, na podlagi katerih so stroji izvedli določen nalog, po katerem so risbo sami

ustvarjanja so torej tesno povezani z razvojem računalniške tehnike: plodno je bilo sodelovanje prof. Edwarda Zajca s prof. Tomažem Hmeljakom v obdobju, ki ga je umetnik prebil v Trstu med 1970 in 1980. Njuno delo se je naslanjalo na dragocena računalnika 'prototipne generacije', pri čemer je bilo načrtovanje luknjanih kartic res dolgo. Ravno tako je dolgo trajalo čakanje, da stroj razbere podatke na tekočem traku.

O tem je prof. Zajec pred nedavnim spregovoril, ko se je mudil v

ogled v razstavnih prostorih državne knjižnice v Trstu do 10. februarja ravno ob zaključku natečaja.. Prof. Zajec je bil namreč osrednja osebnost dvodnevnega srečanja, ki ga je priredilo združenje Acquamarina. Zanimiva je bila sobotna konferenca, na kateri so poleg umetnika sodelovali še umetnostni kritik Giulio Montenero, profesor in sopotnik Edwarda Zajca prof. Tomaž Hmeljak, profesor likovne umetnosti na italijanskem liceju Gianfranco Sgubbi.

"Kar me je gnalo iz rodnega kraja je gotovo potreba po službi", nam je na petkovem srečanju povedal prof. Zajec, med drugim dijak prof. Černigoja na liceju Prešeren. "Ne na Beneški akademiji, ne na Tržaški univerzi in niti na ljubljanskem vseučilišču ni bilo zanimanja za moje raziskovalno področje. Onkraj luže pa sem naletel na večjo prožnost, češ da 'če bo kaj zanimanja med študenti...' Gotovo sem tvegala, sicer moje izbire so se pokazale za posrečene. Mislim, da je Trst še zmeraj mesto, ki se kulturni širini zapira. Trst je še vedno vključeno v bojazni, v predsodke, ki ne dopuščajo, da bi zaživel v svoji polnosti."

Zakaj pa se je umetnik vrnil in ostal celo desetletje pri nas?

"V Trst sem se naposled vrnil, ker je bila Evropa na začetku sedemdesetih let veliko bolj zanimiva glede na predmet mojih raziskovanj: omenil bi le Zagreb in Nemčijo, kjer se je računalniška umetnost (computing-art) naglo razvijala. Na pragu 80 let pa se je težišče tovrstnega ustvarjanja ponovno premaknilo v ZDA, kamor sem se ponovno nastanil. Področje mojega zanimanja zadeva predvsem interaktivnost oz. dvosmerni komunikacijo. Računalnik je namreč edini medij, ki nam omogoča tovrstno sporočanje. Ravno na podlagi te vzporednosti se bo razvila nova estetika."

Igor Gregori

Prof. Edward Zajec (na sredini) med prireditelji natečaja The Brain Projekt (foto KROMA)

v Združenih državah Amerike. Iz ZDA se je prof. Zajec najprej vrnil leta 1970. Onkraj luže se je bil namreč odpravil takoj po opravljeni likovni akademiji v Ljubljani; na univerzi v Ohiju pa je dokončal slikarstvo. Čeprav Zajčeva umetniška pot izhaja iz

sestavili. Pojem časa postane pri takem umetniškem pristopu čisto drugačen, saj umetnik nastavi program in je nato sam računalnik, ki ga izvede: časovnost se potemtakem izkaže kot organska sestavina umetniškega snovanja. Premiki pri tovrstnem načinu

Trstu ob sklepu natečaja The Brain Projekt, kateremu je sam predsedoval (natečaj je podprla ZKB z Opčin). Veliko je bilo tudi zanimanje za razstavo del, ki jih je prof. Zajec ustvaril v sodelovanju s prof. Hmeljakom v desetletju 1970-80 in ki bodo na

"Razbiranja"

HERMETIČNA KRITIKA GNILOBE DRUŽBE

Andrej Carli: *Srčni napadi v rumenih globinah*. Trst: ZIT EST, 2005.

Z letnico 2005 je v komaj preteklem letu izšla pri tržaški založbi ZIT EST nova zbirka enega do zdaj redkih predstavnikov mlade slovenske poezije v Italiji.

Andrej Carli, rojen leta 1977 v Trstu, diplomiral iz modernih jezikov na fakulteti za humanistične vede v rojstnem mestu, po poklicu profesor, je aktiven glasbenik, saj je ustanovil skupino The Charge, za katero tudi piše glasbo. Slednja je pozorna spremljevalka Carlijeve poezije, saj je njegova prva pesniška zbirka, o kateri govorimo, tesno povezana z glasbo. Nekatere izmed poezij je Carli sam uglasbil in jih posnel na cedejko, ki spremlja zbirko.

Prvenec nosi nenavaden naslov *Srčni napadi v rumenih globinah*, ki daje vtis sodobne bivanjske lirike, vpete v svet sanjskih prikazni, spojenih z le redkimi vtisi iz navadne vsakdanjosti.

Carli se v svoji poeziji večkrat obrača navznoter, ne išče poti do bralca, temveč podaja svet, kakršnega sam vidi. Bralca ima častno funkcijo (ali težavno nalogo), da se sam prebije skozi zapletene podobe, ki prikazujejo barvito področje pesnikove zavesti.

Zbirka je razdeljena v štiri sklope: Rdeči slapovi zgodovine, Horroskop, Teksti brez zemlje in *Srčni napadi v rumenih globinah*, po katerem nosi tudi celotna zbirka ime.

Značilnost prvega sklopa je spogledovanje z instancami, ki imajo svoje korenine v človekovem posegu v tem svetu. Od bežnih omenjanj baroka do svetopisemskih podob ali muzejskih vzorcev (futuristično obarvana pesem V muzeju, predvsem v verzih: "trde misli letijo / vodik in motorno olje / peruti se zaprejo v nov dan") se Carlijeva poezija skoraj potihoma in nevsiljivo, pa vendar prepričljivo oglašča kot protest zoper okuženo družbo, ki jo ameriški imperializem neizprosno tlači v slepo ulico, ki nima prihodnosti: "le vzorci / stereo in mono / kristali, zapečateni zarodki zemlje, /

gola piščeta, ki drvijo v formuli 1 [...] Enajstletna Američanka / odpira okrašeno skrinjo / in na rdečem traku / listič." (Vzorci). Drugi cikel je usmerjen v onirično realnost, grozljivo obarvan s podobami, ki izražajo izgubljenost.

Generacijska opredeljenost Carlijeve poezije prihaja najbolj na dan v tem razdelku. Podobe so v glavnem živalske, veliko je insektov in zveri. Blodnja celotne generacije, ki išče smisel bivanja, a ga ne uspe najti, je izražena s pretresljivimi verzi samouničenja in hladne destrukcije: "ona ti razpara trebuh / nemirno stika po črevesju" (Ona te polni). Pot te generacije je "pot do minotavra". Mitološko bitje, ki se pojavi v Carlijevi poeziji, želi izraziti boj, ki ga tridesetletniki moramo danes izbojevati proti gnili družbeni strukturi. Ta ne daje nobene varnosti, kvečjemu obratno, tržaški pesnik zato zbira najtrše in najbolj grozljive metafore, da bi čim polneje in tudi čim bolj hermetično opredelil osamljenost izgubljene generacije: "Na zrcalu morskih gladin / je moja barka le čoln / ki je odtrgal mucu glavo" (Včeraj).

Ciklus Teksti brez zemlje razodeva zakrinkano vsakdanjost življenja, ki jo pesnik skriva za zapletene podobe modernizma in minimalizma. Tu se oblikovanje poezij spoji z mislijo o nadnaravnih varljivosti sveta. Včasih je naš svet še tako brez smisla in vse dogajanje je vezano na silnice, ki jih koordinira naključje. To pa pesnika boli: "spomnil se je na Ernesta, / odpiral je gobec, / radovedno kimal / in domov." (Richard Lewis Johnson je raziskovalec: University of Pennsylvania) Nenavadna čustvena nabitost, ki ob koncu vsake pesmi splahni, je posledica odčarane preteklosti, vezane na deziluzijo, ki jo v pesniku ustvarja razočaranje nad vsakdanjostjo družbe. Rešitve ni in poraženi

"plešejo na cvetu vsega živega, / skačejo čez tvoje umetno morje / in prosijo odpuščenja". (Mrtvi).

Zadnji cikel želi rezimirati in istočasno zaznamovati sporočilo celote. Poln je barv (že naslov nam o tem spregovori), ki bralca navajajo in ustvarjajo neneravno sinestezijo. Ambient-svet je torej tuj, v njem se človek ne počuti več doma. Čeprav se v tem ciklu Carli še najbolj pokaže nežen v besedah in pesmih, je prav hud kontrast med idejo in obzorjem, kjer ideja nastaja, najbolj barbarski in krut način zavedanja o porazu, ki ga je človek doživel v spopadu z družbo. Tudi čustva, edina človekova individualna obramba, propadejo: "čustva / so včasih bolezen in zdravilo; / kot ledeno solznato steklo / se talijo." (Čustva) Zaključno sporočilo pa je strnjeno v zadnjem verzu zbirke ("v temi je sreča"), ki je priznanje poraza, a istočasno napoved nove plovbe.

Primerne ilustracije h knjigi sta oskrbeli Katja Pal in Eva Vasari, ki sta vdihnili zbirki poleg besedne in glasbene podobe tudi likovno. Skozi ilustracije je pa berljiva še ena pesem, ki jo Carli konstruira iz krljev in besed ostalih pesmi: "Oddih v grlu / kosmati tarzani zaprejo skrinjo / trudno plazi se prasica pod kožo / sveti pod mesečino / v tebi neplodno divja / oko nori / včasih se svetlika milo / monoliti narisali so hijacinto / vendar gospod prinaša sence / vse se izlije / po praznovanju govorijo skozi čas / spavajo nežno čustva." In ko jo preberemo, nam je jasno, kam cilja sporočilo pesnika.

Prvenec je kot vsak prvenec podvržen velikemu recepcijskemu riziku, a vemo in si želimo, da bo Andrej Carli še naprej bogatil literaturo Slovencev v Italiji in nam kmalu postregel še s kakšnim delom, ki bo nakazal in nadaljeval poetiko boja in kritike družbe. Prepričani smo, da nas bo še presenečal.

David Bandelli

Andrej Carli (foto KROMA)

Kratke

V Ajdovščini obnovljena zgradba Pilonove galerije

V Ajdovščini so končali prenovu zgradbe Pilonove galerije, s čimer sta se povečali njena primernost in usposobljenost za prirejanje likovnih in drugačnih razstav ter raznih prireditel. Obnovili so streho poslopja, preplekali stene in posodobili fasado galerije. Po koncu del pripravljajo program razstav, ki jih bo Pilonova

galerija priredila v letu 2007.

Za obnovitvena dela je Občina Ajdovščina namenila 5 milijonov tolarjev, za prenovu pa si je zelo prizadevala dr. Irene Mislej, direktorica Pilonove galerije. Ob sklepu del so na fotografiji prenovljenega poslopja zapisali misli, ki jih je vsestranski umetnik Veno Pilon zapisal o sebi v knjigi spominov, ki jim je dal naslov Na robu. "Prepuštil sem se življenju, ki se je igralo z menoj in me je oblikovalo po svoje. Tridimenzionalno, zato sem ga ljubil."

Pogum molka

V nedeljo, 28. januarja, in v ponovitvi v četrtek, 1. februarja, bo po večernem dnevniku na Slovenski televiziji Rai na sporedu dokumentarni film z naslovom Pogum molka. Gre za življenjsko zgodbo franciskana patra Placida Corteseja, rojenega leta 1907 na Cresu. Oktobra 1920 je vstopil v semenišče in po študiju v Padovi in Rimu je 6. julija 1930 prejel mašniško posvečenje. Po kratkem službovanju v Milanu je postal glavni urednik verskega glasila iz Padove Il Messaggero di sant'Antonio.

V času druge svetovne vojne je s pomočjo nekaterih drugih človekoljubov pomagal številnim beguncem in ilegalcem čez mejo v tujino, dokler mu niso Nemci leta 1944 prišli na sled in ga 8. oktobra prav pred baziliko svetega Antona v Padovi aretirali. Prepeljali so ga v Trst, kjer so ga v glavnem štabu nemškega Gestapa na Oberdankovem Trgu neusmiljeno mučili in končno zverinsko usmrtili. Usoda patra Placida Corteseja je bila dolga leta zamolčana, v zadnjih letih pa je veliko ljudi obudilo svoje spomine na srečanja z njim.

Dokumentarec je pripravil scenarist in režiser iz Turina Paolo Damosso, pri delu pa mu je pomagal Ivo Jevnikar. Za slovensko sinhronizacijo filma so poskrbeli člani Radijskega odra.

Razstava o življenju ob železni cesti

V Tolminskem muzeju je še vedno na ogled razstava o stoletnici zgraditve Bohinjske železniške proge oz. o življenju ob železni cesti. Gre nemara za najpomembnejši in najbolj nazoren prikaz vsega, kar je povezanega z zgraditvijo omenjene proge. Razstava je nastala v sodelovanju z Železniškim muzejem v Ljubljani, na njej pa je prvič v celoti predstavljeno bogato fotografsko gradivo iz obdobja gradnje proge, ki ga je odstopil potomec enega izmed graditeljev, dipl. inž. Gerhard Putz iz Beljaka.

Vsebinsko in razsežnost razstave razčlenjuje obsežen katalog, ki so ga pripravili v Tolminskem muzeju. V njem je na 192. straneh objavljenih sedem prispevkov, ki podrobno opisujejo pestro zgodovino Bohinjske železnice in življenje ob njej. Razstavo si je mogoče še ogledati do konca januarja.

Za naš jezik

Film in TV

Na slovenski TV predvajajo večino tujih filmov v izvirniku s slovenskimi podnapisi. Otroški filmi in risanke so praviloma **sinhronizirani**, ker otroci še ne znajo brati ali berejo prepočasi. **Sinhronizirati** pomeni to, kar je v italijanščini *doppiare*: "nadomestiti izvirni jezik filma s kakim drugim", **sinhronizacija** pa je *doppiaggio*.

Marsikomu se bo mogoče zdelo, da ni tako, saj italijanski glagol *sincronizzare* pomeni spet nekaj drugega. Zaradi tega namesto **sinhronizirati** marsikdo uporablja glagol **dubilirati**, ki je podoben italijanskemu *doppiare*, a v resnici pomeni: "nadomeščati pravega igralca v prizorih, ki zahtevajo kako posebno spretnost" (*fare la controfigura*). Oseba, ki to dela, se v slovenščini imenuje **dubler** ali **kaskader**.

Opraviti imamo torej z dvema dvojicama lažnih prijateljev ali paronimov: dubilirati - doppiare in sinhronizirati - sincronizzare.

Pravilno je samo: **sinhronizirati** = doppiare **dubilirati** = fare la controfigura (stunt man, cascatore).

Kratki

Razpis ministrstva v dobro slovenskega jezika

Ministrstvo za kulturo je 12. januarja na svoji spletni strani in v Uradnem listu RS objavilo javni razpis za (so)financiranje projektov, namenjenih predstavljanju, uveljavljanju in razvoju slovenskega jezika v letu 2007. Upravičenci do sredstev so lahko posamezniki in nevladne organizacije, ki bodo najpozneje do 16. februarja predložili ponudbo z ustrežno dokumentacijo in se zavezali k podpisu pogodbe o izpeljavi in (so)financiranju sprejetega projekta do konca leta 2007, so sporočili iz ministrstva za kulturo.

Za projekte se štejejo akcije, kot so tekmovanja, počitniške šole oziroma tečaji slovenščine, strokovno spremljanje jezikovne rabe v javnosti, uveljavljanje slovenskih javnih napisov in imen lokalov, posamezne publikacije, manjše terenske raziskave jezikovnega položaja, prevajanje računalniških programov in ustvarjanje izvirnih programov v slovenščini.

Skupna višina sredstev razpisa je 20.552 evrov. Najmanj polovico sredstev bodo dodelili predlagateljem, katerih projekti niso del njihove pridobitne dejavnosti. Za posamezni projekt se lahko dodeli do 2000 evrov. Sredstva morajo biti porabljena do 30. novembra 2007.

O izidu projektnega razpisa bodo predlagatelji obveščeni najpozneje v 40 dneh po izteku priglasitvenega roka. Podrobnejše informacije in pogoji za kandidiranje na razpisu bodo dosegljivi na spletni strani ministrstva: <http://www.kultura.gov.si/> in v Uradnem listu RS.

Novo delo publicista in časnikarja Mira Simčiča

Založba Orbis v Ljubljani je v svoji zbirki Vera in politika izdala novo delo, monografijo o Soški fronti. Napisal jo je publicist in časnikar Miro Simčič, sicer znani avtor in raziskovalec prve svetovne vojne, posebej Soške fronte, ki je potekala v naših krajih na Primorskem. V svojem delu opisuje 888 dni bojev ob reki Soči, na fronti, ki je po njegovi oceni zahtevala 700.000 življenj. Po njegovem je bil izid prve svetovne vojne "sicer odvisen od bojev na zahodnem bojišču, vendar je bila Soška fronta za Slovence nedvomno pomembnejša." Zasluge za to, da je fronta potekala po dolini reke Soče, avtor pripisuje feldmaršalu Svetozaru Borojeviću. Avstro-ogrski generalštab si je namreč sprva prizadeval za postavitve obrambne linije na rekah Dravi in Savi. Borojević se je dobro zavedal, da bi taka odločitev pomenila katastrofo za civilno prebivalstvo in slovensko ozemlje. Zaslugo za obrambo slovenske meje in civilnega prebivalstva ob reki Soči gre zato pripisati predvsem generalu Borojeviću. Po prvi svetovni vojni so ga iz političnih in drugih razlogov zapustili vsi. Umrli je v revščini in bedi v Celovcu. Avtor je v monografiji analiziral vseh dvanajst ofenziv na Soški fronti, razčlenil propagandno vojno med sovražnimi silami, opisal je tudi trpljenje in stiske civilnega prebivalstva. Posebno zanimivost pomenijo utrinki iz življenja vojakov, pa tudi znanih imen 20. stoletja. To so Toscanini, Rommel, Hemingway, D'Annunzio in Mussolini, ki jih je usoda pripeljala na bojišča Soške fronte. V novem delu Mira Simčiča je obilo fotografij in vojaških zemljevidov. Nekateri doslej še niso bili objavljeni.

Dramski odsek PD Štandrež / Balkanski špijon

Ko sumničenje preraste v blazno zalezovanje

Z novo odrsko postavitevjo se je nadvse spodbudno začela 42. sezona neprekinjenega ustvarjalnega toka dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež, ki mu je žanrsko strugo uspešno izbrusil prešerni žar komedije, zlahtnost pa mu prilila trpkost resnejših dramskih besedil, s katerimi so se štandreški ljubiteljski igralci soočili v zadnjih letih svojega delovanja. Po že trdno zakoreninjeni navadi so svoj novi odrski trud predstavili v januarju, in sicer v nedeljo, 20., v natrpani župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu pred domačimi gledalci in gosti, med katerimi so bili tudi režiser Emil Aberšek, ki je vidno zaznamoval njihovo odrsko pot, nekdanji predsednik ZKD Boleslav Simoniti, ki še vedno z zanimanjem spremlja zamejsko gledališko delovanje, in predstavniki dramskih skupin tostran in onkraj meje. Pod taktirko Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, ki je že tretjo sezono njihov režijski usmerjevalec in se v štandreškem krogu prav dobro počuti, so uprizorili tragikomedijo Balkanski špijon Dušana Kovačevića (1948), enega od najbolj uveljavljenih sodobnih srbskih dramatikov, ki je za svoja dela, prežeta z družbenokritično ostjo, prejel kopico prestižnih domačih in tujih nagrad, med drugim na Sterijevem pozorju 1. 2004 posebno nagrado za sodobno komedijo. Njegova kritična ostrina je močno prepoznavna tudi v delu Balkanski špijon, v katerega tkivo je Hrovat posegel samo s črtanjem tega, kar ni bilo bistveno za vsebinsko nit, ki se je ob jasnem prevodu Alje Predan dosled-

no vila skozi vso predstavo. Iz prizora v prizor je dognano ugašala humorna svetloba in puščala prostor trpkosti, ki jo narekujejo naraščajoča napetost in posledica tragikomičnih dogodkov. Le-te izzove protagonist Ilija Čvorović, preprost mali človek, nekdanji informbirojevec, ki mu življenje teče kar mirno ob skrbni, po njegovem včasih preveč klepetavo-zaupljivi ženi in hčerki-zobozdravnici, ki po petih letih brezupnega čakanja končno dobi službo. Brezumno stopnjujoča sumničenja se v Iliju vnemajo kot odsev metod političnih vetrov iz mladih dni, potem ko ga inšpektor milice pokliče na razgovor, ker želi izvedeti kaj več o njegovem podnajemniku, ki je dolga leta živel v Parizu in delal kot modni kreator ter želi odpreti krojaški atelje tudi v Beogradu. Ilija se iz navadnega, nepomembnega člana družbe spremeni v podivjanega vohuna-stalinista, ki na robu blaznosti ob pomoči prav tako obsedene brata Đura neusmišljeno zalezuje svojega podnajemnika. To napetost, duha časa in balkansko ozračje je Hrovatu odlično uspelo ustvariti s premišljeno režijsko zasnovno in dognanostjo pri izbiri zasedbe. Nastopajoči, Božidar Tabaj (Ilija), Marta Bizjak (Danica), Federica Bello (Sonja), Marko Brajnik (Đura) in Martin Komjanc (podnajemnik), so se zlili v homogen igralski kvintet in se imenitno dopolnjevali. V dvurni, dinamično izpeljani predstavi so s primerno ostrino in izrazitostjo zarisali

značajske poteze svojih zahtevnih likov in bili pazljivi na jezikovno pravilnost. Tabaj in Brajnik sta se pretehtano in učinkovito prvič spopadla z vlogama, ki sta v svoji tragikomičnosti zahtevali noro obsedenost, spreminjajočo se v suro-

bil preganjanega podnajemnika. Vsi so v delo vložili veliko pozitivne energije.

K učinkovitosti predstave so prispevali še Snežica Černić, ki je ob preišljeni izbiri kostumov uokvirila čas, v kateri se odvija predstava, in Joško ter Franko Kogoj, ki sta z realističnimi scenski elementi dovršeno prikazala tipično notranjost stanovanja iz jugoslovanske socialistične dobe. Pazljivo šepetaje je v zakulisju budno spremljala predstavo zmeraj prisotna Marinka Leban.

Ob premieri je izšel ličen gledališki list z bogatim fotografskim gradi-

Foto DP

vost in nerazsodno krutost. Bizjakova je bila bolj umirjena protiutež glavnemu protagonistu in je lik žene Danice podala povsem naravno, brez katerekoli zadrege, kot da bi že dolga leta stopala po odrskih deskah, v resnici pa je bila to njena prva velika vloga. S preudarnim odlikavanjem svoje Sonje nas je prijetno presenetila Federica Bello, ki ima za seboj sicer že precejšnje število dobrih odrskih izkušenj, a se je tokrat še posebno pristno vživela v dramski lik. Martin Komjanc, ki je že povsem prirasel na štandreški dramski odsek, je nazorno in uravnovešeno poose-

vom in podatki o odigranih predstavah štandreškega dramskega odseka v prejšnji sezoni.

Nova inačica Balkanskega špijona je doživela prvo ponovitev v nedeljo, 21. januarja, kot zadnja ponudba letošnjega Abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2006.

Kdor si predstave ni še ogledal, si jo bo lahko v nedeljo, 28. januarja, ob 17. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v gledališkem nizu Iskri-vi smeh na ustih vseh. Ne bo mu žal, saj je gledališki užitek zagotovljen!

Iva Koršič

Aktualno

Pred tekmovanjem za Cankarjevo priznanje

Tudi letos sta Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo organizirala zadnja leta še kar priljubljeno tekmovanje za Cankarjevo priznanje, ki se bo odvijalo kot običajno v dveh etapah. Najprej bodo 6.2.2007 šolska tekmovanja, ki bodo povsod potekala istočasno, nato pa se bodo najboljši dijaki udeležili vseslovenskega tekmovanja, ki bo organizirano po območjih organiziranih enot Zavoda RS za šolstvo 17. 3. 2007. O posameznih udeležencih po stopnjah, njihovem številu in morebitnih uspehih bo naš tednik še poročal, velja pa pripomniti, da je letošnji razpis vsekakor zanimiv zaradi samega naslova tekmovanja, in sicer: Kratka zgodba dvajsetega stoletja. Medtem ko je bila za prvo stopnjo določena serija kratkih zgodb od Ivana Cankarja do Toneta Partljiča, za drugo stopnjo pa Kosmačevo delo V gaju življenja, so predvidene za tretjo in četrto stopnjo kratke zgodbe slovenskega postmodernizma: Andrej Blatnik - Zakon želje in antologija slovenske kratke zgodbe - Čas kratke zgodbe. Splošna konsideracija mentorjev, ki pripravljajo dijake na tretji in četrto stopnji, je, da je letošnje gradivo vse prej kot lahka zadeva. Poleg same literature je treba naštvuriti predvsem značilnosti tega doslej v šolah malo obravnavanega obdobja in z njim povezane literarnoteoretske pojme, ki so za marsikatero kandidata novi in težko razumljivi. Že sama literarna percepcija Blatnikovih kratkih zgodb ni lahka zadeva, še težje je nato aplicirati na koncepcijo literarnega dela interpretacijo, razlago, ki je namenjena dijakom oziroma njihovim mentorjem. Tu se bijeta dve generaciji literarnih zgodovinarjev in kritikov, ki ponujata dva možna pristopa, izkustvenega, pragmatičnega in pa izrazito strukturalističnega, obogatena z angloameriško strokovno interpretacijo t.i. short story. Navadnim "smrtnikom" je seveda veliko bolj dostopna prva, ki jo pooseblja prof. Helga Glušič, druga, bolj znanstvena, izpod peresa prof. Toma Virka, pa je namenjena specialistom, ki obvladajo pojme kot metafikcija, medbesedilnost, samonanašalnost, kratka zgodba, epifanične zgodbe in podobno. Z novimi teorijami neizobraženemu bralcu se samo po sebi postavlja vprašanje o smiselosti takih zapletenih razlag, ki so največkrat same sebi namen, saj bi bilo absurdno pričakovati, da povprečen bralec vse to obvlada. Če bi razumevanje Blatnikove proze res terjalo toliko teoretičnega znanja na področju literarne vede, potem bi njegove kratke zgodbe brali samo specialisti, se pravi, da bi imel Blatnik vsega nekaj deset občudovalcev. Nekaj podobnega, le da v obratnem zaporedju, se je pripetilo tudi podpisaneemu, ki sem razumel Virkov roman Potres 1895 kot ne povsem prepričljivo ljubezensko zgodbo povprečnega, vase zagledanega Virkovega alter ega, prof. Tomo Virk pa je v njem odkrival izjemen primer visoke postmodernistične proze. Če je to res, potem vsaj devetdesetim odstotkom slovenskih bralcev sistematično "uhaja" tisto ključno, prikrito, saj niso kvalificirani bralci, sposobni dojeti vse tisto, kar je bil avtorjev namen sporočiti, seveda, če je to sploh bil njegov namen.

Adrijan Pahor

Jezikovne novosti

Slovenisti pozivajo k pravilni rabi in izpeljavi besede evro

V slovenskih publicističnih besedilih se izpeljanke besede evro pojavljajo v različnih oblikah, kot so evrobankovec, evrski bankovec, evrokovanec. Profesorica na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani Ada Vidovič Muha je za STA pojasnila, da je "pisava narazen (evro bankovec) ali z vezajem (evro-bankovec) še najmanj ustrezna, čeprav se bodo, kot kaže, zloženke oblike uporabljale."

Po mnenju profesorice je najprimernejša oblika zapisa izpeljank iz besede evro nekoliko daljša oblika, kot npr. bankovci v evrih, kovanci v evrih, območje evra, računi v evrih.

Po mnenju profesorice je med sprejemljivejšimi tudi pridevniška oblika "evrski". Je pa nekoliko zavajajoča, saj se v izhodiščni obliki lahko ponuja tudi "ever" po vzorcu metrski - meter. "Ni nujno, da iz vsake denarne enote tvorimo tudi pridevniško obliko; tolar-ski in dolar-ski sta sicer dobrodošla, skoraj pa ni zaslediti oblik kot npr. rubelj-ski, funt-ski, jen-ski, drahem-ski, še manj lir-ski ali mark-(ov)ski," je poudarila. Nekoliko se zaplete pri tvorbi vrstnega pridevnika na -ski, kot je evrski, kjer se v govorjeni besedi vrine pred glas r polglasnik. To po besedah Vidovič Muhe "na izgovor črke v vpliva tako, da se ta iz prvotne dvoustnične oblike v besedi evro spremeni v svojo izvorno, ustničnozobno obliko, torej ev-/er/ski", pri čemer je ustrezni zapis pridevnika evrski.

V slovenščini se sicer izraz evro po besedah profesorice uporablja v dveh pomenih, in sicer kot prvi del zloženke, ki se dosledno pojavlja v pomenu evropski (evro-azijska velesila) in kot poimenovanje za denarno enoto EU, kjer se evro uporablja kot samostalniški sklonljivo obliko (evr -o, -a) ter s sposobnostjo izražanja spola (slovnični moški spol) in števila

zloženka in se razume kot bankovec v evrih.

Če pa se tovrstne podredne zloženke že uporabljajo, naj se vsaj pišejo skupaj, kot npr. evro-račun ali žiroračun, je priporočila. Tudi slovenski pravopis predpisuje, da se podredne zloženke z medpono -o pišejo skupaj (živi-nozdravnik, avtocesta, jugovzhod).

(dva evr-a, trije evr-i).

Globalni novorek nam denarno enoto evro ponuja tudi kot prvi del zloženke, je pojasnila in nadaljevala, da je pisava narazen (evro bankovec) ali z vezajem (evro-bankovec) z vidika jezikovne kulture še najmanj ustrezna. Zapis z vezajem, tako Vidovič Muha, v slovenskem jeziku namreč izraža "enakovrednost (privedev-/er/ski", pri čemer je ustrezni zapis pridevnika evrski.

V zadnjih dveh letih se znotraj EU mnenja krešajo tudi glede zapisa besede euro, zapisane s črko u. Medtem ko so se voditelji držav članic EU na decembrskem vrhu v Madridu leta 1995 sporazumeli o enotnem zapisovanju evra z u, torej euro, pri čemer je edina izjema Grčija, ki ima svojo abecedo, pa želijo nekatere nove ali bodoče članice EU (Bolgarija) zapis skupne valute prilagoditi svojim jezikovnim pravilom.

Poleg Slovenije so si po vstopu v povezavo leta 2004 za ohranitev zapisa evro po nacionalnih slovenskih pravilih prizadevale še tri nvinke, in sicer Latvija, ki ime valute imenuje eiro, Litva, ki ima euras, ter Madžarska, ki ima naglas na zadnji črki. Najnovejši primer je Bolgarija, ki se zavzema za ohranitev zapisa z v, torej evro. Kompromisni dogovor je bil kljub zavrnitvi s strani Madžarske in Latvije dosežen oktobra leta 2004 na zasedanju odbora stalnih predstavnikov članic pri EU. Kompromis določa, da se bo na gotovini in v zakonodaji uporabljal izraz euro, besedo pa bo po nacionalnih jezikovnih pravilih celotno sklanjati od korena, to je od prvih treh črk dalje.

Po mnenju Vidovič Muhe ima zapis denarne enote na kovancih oz. bankovcih za državo temeljni simbolni pomen. "Ne gre torej le za črki v ali u, ki imata v primeru evra v slovenščini celo enako glasovno vrednost; gre za zapis, ki ga slovensko govoreči prepoznava kot ustreznega oz. neustreznega," je dejala.

Imamo opraviti s kompleksnim problemom upoštevanja kulturne identifikacije določene nacije oz. države, je prepričana. "V tem smislu se je naša država že predstavila, po mojem mnenju ne zgledno," je dejala. Pri tem je izpostavila, da bi morala Slovenija dosledneje vztrajati pri že uveljavljeni jezikovni praksi oz. upoštevanju, da se morajo državljani prepoznati v lastnem denarju. Nekoliko prirejeno priporočilo slovenskega pesnika Franceta Prešerna v povezavi z dilemo "al' prav se piše kaša al' kasha" in da "le čevlje sodi naj kopitar" je z vidika razprav o pravilnem zapisovanju besede evro lahko torej še kako aktualno.

STA

Kratke

Srečanje Združenja in Zveze v Devinu

V sredo, 17. t.m., sta se v Devinu srečali predstavniki Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice in Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Uvodoma so razčlenili posledice zavrnitve prošnje za sprejem med ustanove primarnega pomena za slovensko narodno skupnost v Italiji in ugotavljali, da je to sicer napaka, ki pa ne bo spremenila ciljev in naporov obeh pokrajinskih organizacij, ki imata bogato in razčlenjeno delovanje in že sedaj sodelujeta. Nadaljnji razgovori so bili namenjeni predvsem obravnavi tistih področij delovanja, pri katerih bi lahko s sodelovanjem dosegli boljše uspehe. Tako so med drugim načrtovali, da bi izoblikovali skupen načrt za izdajo Zbranih del primorskih skladateljev in da bi v ta namen nagovorili širši krog sodelavcev, ki bi lahko pomagali. Pripravi tega načrta bo sicer potrebno posvetiti še dodatno delo. Nadaljuje pa se načrt o sodelovanju goriških in tržaških skladateljev mlajše generacije pri pripravi novih božičnih pesmi za otroke in mladinske zборе. Te pesmi naj bi objavili, goriški in tržaški zbori pa naj bi jih naštevali in izvajali. Pripravili pa naj bi tudi poseben načrt o ovrednotenju sakralnega petja, tudi tako da bi po vzorcu Interreg projektov povezali tržaške in goriške zборе s stvarnostjo na Primorskem, v Sloveniji. Ob koncu srečanja so se dogovorili za redno izmenjavo informacij, saj je veliko področij in skupnih zanimanj, ki jih goriško Združenje in tržaška Zveza lahko primerno usklajujeta v splošno korist cerkvenega in posvetnega petja in zborovske kulture nasploh.

Drago Štoka o novem deželnem volilnem zakonu

Predsednik SSO Drago Štoka jemlje z zadovoljstvom na znanje novico, da se je predlog novega volilnega zakona dežele Furlanije Julijske krajine vendar premaknil z mrtve točke. Osvojitev evropskega modela za izvolitev predstavnika slovenske manjšine je od predlaganih možnosti gotovo utemeljena, saj izkazuje posebno pozornost do naše narodne skupnosti. Evropski model za izvolitev manjšinskega predstavnika je tudi ustavno povsem sprejemljiv in je v uporabi skoraj 30 let za izvolitev manjšinskega poslanca v evropski parlament. Sprejel ga je - in to že pred časom - Predsednik Dežele Illy. Izvolitev predstavnika slovenske manjšine je postala nujnost celo za tiste stranke, ki so Slovencem manj naklonjene ali celo nasprotni, zato bi bilo prav, da bi ga osvojila tudi celotna leva sredina, in to v korist celotne narodne skupnosti v deželi Furlaniji Julijski krajini, ki je kot avtonomna dežela nastala prav zaradi prisotnosti Slovencev v njenih mejah.

Deželne storitvene izkaznice: še vedno nerešeno vprašanje napačno zapisanih slovenskih imen in priimkov

Z novim letom ostaja še vedno nerešeno vprašanje deželnih zdravstvenih oz. storitvenih izkaznic, ki so zaradi pomanjkanja šumnikov na slovenskih imenih že od vsega začetka sprožile reakcijo številnih pripadnikov slovenske manjšine in političnih komponent. Pravilno zapisano ime na javnih potrdilih in osebnih dokumentih sodi med osnovne državljanske pravice, saj gre za spoštovanje osebnega dostojanstva vsakega posameznika. Številni oškodovani državljani so se odločili, da izkaznice s popačenimi imeni preprosto vrnejo deželni upravi, ki jih je delila. Drugi so se odločili, da izkaznic ne bodo aktivirali, vse dokler se ne bo ugodno rešilo vprašanje pravilno zapisanih imen.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij bosta skupaj s petimi slovenskimi deželnimi svetovalci zaprosili za srečanje s predsednikom deželnega odbora FJK Riccardom Illyjem, da bi dobili konkreten odgovor na perečo problematiko. Poleg tega se bosta predsednika SKGZ in SSO že v kratkem sestala tudi z odgovornimi pri Agenciji za prihodke in na italijanskem notranjem ministrstvu.

Na sestanku med predstavniki krovnih organizacij in deželnimi svetniki je bilo izpostavljeno tudi dejstvo, da bi morala sama Dežela v duhu izvajanja zaščitnih zakonov predvidevati izdajo večjezičnih izkaznic, do katerih imajo pravico pripadniki priznanih jezikovnih manjšin.

organizacij bosta skupaj s petimi slovenskimi deželnimi svetovalci zaprosili za srečanje s predsednikom deželnega odbora FJK Riccardom Illyjem, da bi dobili konkreten odgovor na perečo problematiko. Poleg tega se bosta predsednika SKGZ in SSO že v kratkem sestala tudi z odgovornimi pri Agenciji za prihodke in na italijanskem notranjem ministrstvu.

Glasbena kultura

Gledališki muzej Carlo Schmidl v Trstu

Glasbeni založnik in trgovec Carlo Schmidl je v petdesetih letih delovanja zbral veliko število dokumentov in predmetov, ki pričajo o dogodkih in osebnostih tržaške gledališke in glasbene zgodovine. Leta 1924 je zbiratelj podpisal konvencijo s tržaško občino za ustanovitev gledališkega muzeja, v katerem bi lahko razstavljal svoj kulturni zaklad in ga odprl širši javnosti. Muzej, katerega je Schmidl postal dosmrtni kurator, je najprej domoval v prostorih mestnega opernega gledališča Verdi in je po smrti ustanovitelja postal po njegovi volji last Občine. Na začetku devetdesetih let, z ob-

novitvijo gledaliških prostorov, se je muzejska zbirka začela preselila v palačo Morpurgo, dokler se ni končalo restavriranje novega in dokončnega sedeža v palači srbskega plemiča Gopceviča.

Slovesni otvoritvi decembra meseca je prisostvovalo veliko število gostov, ki so si ob tej priliki lahko prvič ogledali okusno postavitev. Z zakladom 500.000 predmetov, ki tvorijo razstavi in arhivski del zbirke, je muzej Schmidl ena od največjih in najboljših tovrstnih institucij na evropski ravni. V vitrinah in predalnikih, ki omogočajo prosto brskanje in odkrivanje čim večje-

Foto: Kenna

ga števila zanimivih dokumentov, si obiskovalci lahko ogledajo fotografije, pisma, operne librete, partiture, razne rokopise, kostume, glasbila, plakate, medalje, scenske dragulje in rekvizite, kostumske osnutke, lutke in druge

predmete, ki po starosti segajo od 16. stoletja do danes. Muzej je nastal tudi po zaslugi radodarnih darovalcev, osebnosti kulturnega sveta, ki so mu namenile svojo zbirko. Med zbirkami, ki so na poseben način obo-

gatile vsebino muzeja, so kostumi in nakiti tržaške mezzosopranske Fedore Barbieri, arhiv režiserja Giorgia Strehlerja z bogato knjižno zbirko, fundusa Toffolo in Viozzi. Muzej hrani spomine na operne pevce, skladatelje in dirigente, ki so vezani na zgodovino mesta (med temi tudi slavni Victor de Sabata), na znamenite osebnosti preteklosti (rokopisi Verdija, Rossinija in mnogih drugih) in nam bližnjih časov (na primer pismo dirigenta Herberta von Karajana). V dveh nadstropjih palače se obiskovalec sooči z zgodovino gledališča in glasbe v tržaškem in širšem prostoru, ki zaobjame tudi pričevanja bogate slovenske kulturne dejavnosti, najprej s plakati in fotografijami Slovenske-

piazza vselej pred očmi izključno denarno računico ter da je pozabil na okoljske nevarnosti in pomisleke o varnosti plinskih terminalov.

Miljski občinski svet pa je negativno mnenje izglasoval na podlagi varnostnih, ekoloških in družbenogospodarskih razlogov, predvsem pa zaradi metodoloških in formalnih pomanjklivosti.

Dodati gre, da kljub sklepom slovenske vlade, ki se je pred časom seznanila z negativnim poročilom pristojnih služb o vplivih kopenskega in morskega plinskega terminala, se na italijanski strani še niso odrekli zamisli o gradnji. Slovenija vztraja, da bi bilo treba problematiko terminalov reševati na strateški ravni, saj naj bi italijanski okoljski minister Alfonso Pecoraro Scanio v pismu slovenskemu kolegu avgusta lani zagotovil, da bodo načrte za terminalne preučevali v okviru nacionalne energetske strategije. Tako minister Pecoraro Scanio kot italijanski zunanji minister Massimo D'Alema sta v kontekst problematike plinskih terminalov postavila jedrsko elektrarno v Krškem. Italija namreč ocenjuje, da je Slovenija zaradi nuklearke že okoljsko ogrožena, z njo pa tudi ogroža Italijo, tako kot bi lahko morebitni terminali ogrozili Slovenijo.

OKOLJE Uplinjevalniki v Tržaškem zalivu

Občinski svet zavrnil gradnjo plinskih terminalov

Tržaški občinski svet je plinskima terminaloma rekel NE! V četrtek, 18. januarja, je večina svetnikov zavrnila načrta za gradnjo zloglasnih uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu, ki ju želita zgraditi španska družba Endesa in Gas Natural. Negativno mnenje o terminalih je prejšnji teden izrekel tudi občinski svet občine Milje. Zavrnitev terminala sredi zaliva je bila sicer v zraku, odklonilno stališče do kopenskega terminala pa predstavlja pravo presenečenje, saj je tržaški občinski odbor o njem že pred dvema tednoma izrekel pozitivno mnenje. Do negativnega glasovanja pa je prišlo zaradi propadlih pogajanj z druž-

bo Gas Natural, o katerih je na četrtkovni seji poročal župan Roberto Dipiazza.

Tržaška občinska uprava se je začela pogajati že pred dvema letoma, da bi od družbe Gas Natural iztržila določene bonitete. Po

tržaško servisno podjetje AcegasAps, v katerem ima tržaška občina večinski delež, pristopilo z 20-odstotnim deležem v lastništvo podjetja, ki bi upravljalo kopenski terminal, po kupni ceni pa naj bi mu družba Gas Natural tudi prodala 15 odstotkov plina, ki bi ga prepeljali v terminal pri Žavljah.

V naše mesto se je pred nedavnim mudil tudi predsednik družbe Gas Natural Alberto Toca Gutierrez, a ni prišlo do dokončnega dogovora. Tako je na seji glavnina tržaškega občinskega sveta podprla župana in zavrnila tudi načrt gradnje kopenskega terminala pri Žavljah, z izjemo svetnikov opozi-

cijske stranke Levih demokratov, ki se glasovanja niso udeležili. Polemik torej ni manjkalo. Svetniki levosredinske opozicije so županu očitali način vodenja pogajanj in dejstvo, da je imel Di-

Dipiaziovih besedah naj bi bilo prišlo že pred časom do okvirnega dogovora, na podlagi katerega naj bi španska družba v obdobju 20 let plačevala občini Trst po pet milijonov evrov. Poleg tega naj bi

NARODNI DOM Predstavitev zadnje knjige Pavleta Merkuja

Krajevno imenoslovje na slovenskem zahodu

Številno občinstvo, med katerimi gre zabeležiti veliko število študentov slovenskih šol, je prisostvovalo predstavitvi nove knjige prof. Pavleta Merkuja z naslovom Krajevno imenoslovje na slovenskem zahodu, ki je pred nedavnim izšla pri Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovža ZRC SAZU. Predstavitev je potekala v Veliki dvorani Narodnega doma. Poleg avtorja so bili prisotni še Metka Furlan in Silvo Torkar, ki sta knjigo uredila, prof. Roberto Dapit, dober poznavalec Merkujevega znanstvenega opusa, ter prof. Marija Pirjevec, ki je posege posameznih govorcev povezovala. O avtorju je sama dejala, da ni zgolj kabinetni znanstvenik, kajti Merku' se terenskega raziskovanja ne brani. Gotovo je knjiga nastala zlasti na tej empirični podlagi, saj je zadnji Merkujev trud slovarko urejena monografija: je sinteza večdesetletnega raziskovanja toponomastičnega blaga na zahodnem robu slovenskega etničnega ozemlja, zlasti na Tržaškem in v Terški dolini. Avtor nam je s

svojimi natančnimi zapisi zemljepisnih imen in njihovimi lokalizacijami, tudi ko gre za najbolj drobne mikrotoponime, približal slovenski poselitveni prostor, ki je danes med narodnostno najbolj ogroženimi. V slovarskih geslih niza narečne, sodobne knjižne, polknjižne, zgodovinske in terenske zapise o posameznih zemljepisnih imenih. Opazovanje variantnosti sodobnega in zgodovinskega gradiva od srednjega veka dalje pri enem imenskem tipu in dobro poznavanje krajev ter njihove zgodovine vodita Merkuja do izvora in etimologije imen. Za obravnavano ozemlje je še posebej značilen soobstoje zemljepisnih imen slovenskega izvora z imeni, ki vsebujejo romanske, nemške in različne substratne prvine. Delo akad. Pavleta Merkuja je drago-

cen prispevek k slovenskemu imenoslovju in zgodovini Slovencev nasploh.

O zahtevnem uredniškem postopku sta spregovorila urednika publikacije Metka Furlan in Silvo Torkar. Več nepričakovanih okoliščin je botrovalo izdaji knjige. Ta je morala zagledati luč nekoliko prej kot sicer, vendar so avtorjeve zdravstvene težave prisilile urednika, naj svojo prisotnost in prizade-

Foto: IG

vanja ob izdaji še poveča. "V knjigo sva tako vnesla drobne posege", je dejala Metka Furlan, Silvo Torkar pa je pristavil, da je urednikovanje knjige zahtevalo strogo leksikološko, leksikografsko in lektorsko delo. Prof. Roberto

Dapit je v italijanskem jeziku ob navajanju nekaterih vzornih primerov, ki so zbrani v knjigi, opisal zahtevno strokovno podlago, ki jo mora tovrstni jezikovni raziskovalec imeti ob strani pri svojem delu.

Avtor se je z Dapitovimi besedami strinjal in podrobneje nanašal metodološki pristop, ki ga zlasti proučevanje toponomastike zahteva: "Najprej je treba poznati jezik in njegovo preteklost. Obenem je treba poznati celo vrsto ved (od geologije do zemlje-

pisa pa družboslovja), ki pomagajo pri raziskovanju jezika". Taka intelektualna dinamičnost je Merkuja vedno spremljala, njegovo zadnje objavljeno delo pa to dejstvo še bolj potrjuje.

IG

GLASBENA MATICA Med pastoralnim obiskom v Rojanu

Obisk škofa Evgena Ravignanija

“Ko se prepuščamo melodiji petja ali harmoniji zbora ali simfoniji orkestralne glasbe, nam je vedno v veselje. Sem prihajate, da se učite. Naj izrečem ob tej priložnosti gospodu ravnatelju ter učiteljem glasbe in petja svoje spoštovanje. Vem, da so iz te šole, ki je nastala pred sto leti, izšli znani zborovodje in dirigenti, ki so bili v čast glasbeni tradiciji in temu našemu mestu. Naj povem še kratko misel. Zbor nastane po zlitju različnih tonalit in se izraža po sugestivnem bogastvu raznolike barvitosti, toda noben glas ne izgine v tej skupni harmoniji. Raznolčni instrumenti se v orkestru prelivajo v eno samo simfonično harmonijo, ki ji vsi dajo svoj doprinos. Vodi jih dirigent, ki dirigira tako zbor kot orkester, udarja tempo z dirigentsko palico in od tega zavisi tudi popolna izvedba skladb. Želim vam, da bi se vedno bolj uveljavili na področju glasbene umetnosti: resen in reden studij,

ki se začne že v otroštvu in se potem goji v mladih letih, vam daje gotovost polnega uspeha v prihodnosti. Želim vam ga iz

ni branil neposrednega stika otrok in njihovih staršev. Tržaškega škofa je spremljal vikar za Slovence msgr. Franc Vončina. Oba sta po krajšem obisku prostora rojanske glasbene šole v spremstvu ravnatelja Bogdana Kralja sed-

Foto IG

vsega svojega srca.” S temi besedami je tržaški škof Evgen Ravignani sklenil svoj obisk na Glasbeni matici ob svojem pastoralnem obisku v Rojanu. Lepo število gojencev in profsorskega kadra je sprejelo cerkvenega dostojanstvenika, ki se

vega obiska.

Nastopajoči so predstavljali tako generacijski kot didaktični prerez dijaške garniture Glasbene matice. Pred občinstvom so nastopili dijaki razredov različnih instrumentov, od violine do oboe, violončela, klavirja in kitare.

V imenu GM je gospoda škofa najprej pozdravila predsednica GM Nataša Paulin in dejala, da šola že skoraj 100 let skrbi za glasbeno vzgojo naše mladine: “Glasba je kot molitev, saj prodira v notranjost človeka. Rojansko poslopje pa je označilo za dom kulture in slovenske besede, saj je bila stavba že v preteklosti sedež naših šolskih ustanov, že od leta 1881, ko je bila v njej nameščena slovenska ljudska šola.

Spregovoril je tudi ravnatelj Glasbene matice, Bogdan Kralj, ki je škofu predstavil preteklost GM in stanje, v katerem se glasbena šola danes nahaja. Spregovoril je o profsorskem kadru in o kakovosti didaktične ponudbe, po kateri slovi GM. Bogdan Kralj je tudi izrazil upanje, da bo vprašanje o slovenski sekciji na

tržaškem konservatoriju končno rešeno, GM pa bo še dalje ohranila svojo vlogo kot most med slovensko in italijansko kulturo. Dodati gre še, da se je msgr. Ravignani po obisku na GM sestal še s slovenskimi verniki v Rojanskem Marijinem domu.

Igor Gregori

Obvestila

Novi glas vabi na 10-dnevno potovanje na Kitajsko od 15. do 24. maja letos. Spored potovanja in informacije dobite na upravi NG v Gorici in na uredništvu v Trstu. Vpišite se čimprej, najkasneje do 15. februarja.

Darovi

V hvaležen spomin na starše

Goriška Mohorjeva družba izraža občuteno sožalje svoji članici in sodelavki prof. BRUNI PERTOT ob nepričakovani izgubi njene sestre Ane Gine, ki je 29. decembra lani preminila v Trstu.

Sožalje

Prejšnji teden smo se v Kopru poslovili od gospe Rozine Nemac, mame svetoivanskega kaplana Milana Nemaca. Obred, katerega se je udeležilo veliko število sorodnikov in znancev pokojne gospe, je vodil koprski pomožni škof Metod Pirih. Predstavnictvu zamejskih duhovnikov pa je načeloval škof vikar za Slovence, msgr. Franc Vončina. Na poslednjem slovesu je bilo prisotnih tudi nekaj dušnih pastirjev, s katerimi je g. Nemac delil semeniška leta. Ob izgubi drage mame izkrena uredništvo Novega glasa g. Milanu Nemacu iskreno sožalje.

MOSP / Prvič v novem letu

Sestala sta se mednarodni in debatni krožek

V nedeljo, 14. januarja, je potekal prvi letošnji sestanek mednarodnega krožka Mladih v odkrivanju skupnih poti. Pogovor je tekkel o pravi projekta mednarodne izmenjave, ki ga mladi načrtujejo v poletnih mesecih. Člani krožka so začeli s polno paro, saj morajo do konca meseca poslati prošnjo uradu Evropske unije za mlade, da bodo lahko sploh ure sničili projekt, ki ga imajo v načrtu. Debatna se je torej sukala v glavnem okrog predračuna, denarnih prispevkov in sponzorjev. Vsakemu članu sta bili dodeljeni vloga in naloga, ki ju bo moral opraviti v času priprave na projekt. Moramo vedeti, da ni lahko organizirati prenočitev, prevozov, hrane in vseh ekskurzij za približno 30 ljudi, ki bodo k nam prišli iz vseh koncev Evrope. Program izmenjave, ki bo potekala sedem dni, še ni točno določen, saj vsakič nekomu pride na misel kakšna nova zamisel. O njej pa je kasneje treba dobro razmisliti in se vprašati, če je sploh izvedljiva. Program mora biti čim bolj zanimiv, privlačen in pa seveda izvedljiv na finančnem področju. Bistvo pa je, da bodo mladi pri padniki različnih manjšin med bivanjem pri nas spoznali našo manjšino, njeno zgodovino, njeno organiziranost in teritorij, na katerem živi. Treba pa je

reči, da je že veliko storjenega in da projekt počasi dobiva svojo popolnost, zanimivost in čar. Sestanku mednarodnega krožka je sledil družabni nedeljski večer za vse mlade, ki sta ga priredila MOSP in Slovenski kulturni klub. Tokrat so si mladi ogledali film na platnu. Po filmu pa je se je prvič v sezoni sestal še debatni krožek MOSPa. Kaj pa sploh je debatni krožek? Namenjen je mladim v poklicu oz. nekoliko starejšim mladim. Da bi ta pas mladih, za katere ni veliko pobud, obdržali v slovenskih krogih, si je MOSP zamislil debatni krožek, ki bo imel svoja srečanja enkrat na mesec, in sicer zadnjo nedeljo v mesecu. Na srečanjih mladi debatirajo o družbenih, političnih, socialnih in tudi splošnih temah ter vprašanjih. Tem pripravi sami. Skupina je odprtega in neformalnega značaja, k njej lahko pristopi vsakdo.

V kratkem pa bosta MOSP in SKK poskrbela za novost. Uredila bosta novo spletno stran, ki nosi naslov www.mosp-skk.org, kjer bo vsakdo lahko našel vse informacije o prej omenjenih krožkih (pa še o gledališkem, plesnem, likovnem in častnikarskem krožku, ki tudi delujejo v sklopu društev MOSP in SKK) in njihovih pobudah ter srečanjih.

Jure Kopušar

Na Štefanovo v cerkvi Novega sv. Antona Slovenska božičnica v Trstu

Slovensko pastoralno središče v Trstu že tradicionalno na Štefanovo organizira božičnico, ki privablja slovenske vernike iz mesta in okolice, da podoživijo božični praznik. Tudi letos so božičnico slovesno obhajali v cerkvi Novega sv. Antona in medse povabili koprškega pomožnega škofa msgr. Jurija Bizjaka. Med sv. mašo je spodbudno nagovoril veliko množico vernikov. Opozoril jih je na lepoto otroške vere, ki so jo zasadili starši in jo božični prazniki na svojstven način prebudijo. Druga misel je veljala poudarku, da katoliška Cerkev v primerjavi z drugimi cerkvami ni nikoli prazna. Vedno je moč slediti večni lučki, ki opozarja, da je Bog vedno med nami, da ga lahko

počastimo. Škofa je uvodoma pozdravil organist pri Novem sv. Antonu Tomaž Simčič, zahvalo ob koncu maše pa je škofu izrekla predstavnica župniškega pastoralnega sveta pri Novem sv. Antonu Frida Valetič. Slovensko pastoralno središče je obhajalo 25-letnico, kar je uvodoma predstavil msgr. Marij Gerdol. Ustanovil ga je tržaški škof msgr. Lovrenc Bellomi 2.2.1981 s sedežem v Marijinem domu v ul. Risorta 3. Središče je namenjeno pastoralni oskrbi slovenskih vernikov v tržaškem mestu, zlati tistih, ki živijo v župnijah, v katerih ob nedeljah ni maše v slovenskem jeziku. Od vsega začetka ga vodi msgr. Marij Gerdol, ki obenem skrbi za redno slovensko bogoslužje v mestnih cerkvah Novega sv. An-

tona in sv. Jakoba ter v Marijinem domu v ul. Risorta. Odbor laikov in redovnic skupaj z njim načrtuje verske pobude in dejavnosti na območju tržaškega mestnega središča, kot sta npr. vsakoletna Hvaležnica ali pa vloga pri organizaciji ljudskih misijonov. Zaradi pomanjkanja slovenskih duhovnikov in čedalje večje razpršenosti slovenske prisotnosti v mestu postaja vloga te

ustanove vedno bolj nenadomestljiva.

Pri sv. maši je Združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta prepeval mašo Antona Klančiča, na orgle je spremljal Tomaž Simčič. Tudi po maši je zbor dopolnil božično praznovanje s krajšim koncertom božičnih pesmi, med drugim tudi s pesmimi iz zapuščine Mirka Fileja.

N.N.

NARODNI DOM Predstavitev knjige

Afera TKB, kako so nas normalizirali

Primeroma bi bilo, ko bi javno srečanje ob predstavitvi knjige Afera TKB, ki jo je izdalo Založništvo tržaškega tiska ob pokroviteljstvu Slovenske kulturne-gospodarske zveze, potekalo v Veliki dvorani Narodnega doma, ne pa v tesnejših, sicer prijetno obnovljenih razstavnih prostorih Narodne in študijske knjižnice v stavbi na ul. Filzi. Tako množično je bilo namreč občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo razpravi, ki jo je vodil poznavalec večera, hkrati predsednik založbe same Ace Mermolja. Videti je bilo lepo število nekdanjih uslužbencev TKB, predstavnikov zamejskega gospodarstva in tedanjih protagonistov ter predstavnikov SKGZ.

Uvodoma je Mermolja pojasnil povod, za katerim stoji izdaja

knjige. Likvidacija Tržaške kreditne banke in komisarski postopek na Kmečki banki v Gorici “sta namreč ključna trenutka v življenju Slovencev v Italiji, katerih posledice nosimo še danes”, je dejal predsednik ZTT, ki je pojasnil, da smo zaradi kraha TKB “vedno bolj odvisni od državnih prispevkov - in posledično od politične volje posameznih vlad -, kar gotovo krči možnosti za uveljavitev manjšinskih dejavnikov. Ob teh dogodkih se je treba namreč zamisliti”. Drugi razlog je po mnenju Aceta Mermolja ta, da so prispevki v knjigi tehtni in dokumentirani. Knjiga sicer “ni pamflet”, je dejal še Mermolja, kajti dogodki so objektivno predstavljeni. Če preletimo kazalo knjige, naštejemo med avtorji članke

odvetnika Nerea Battella, ki je na procesu o krachu TKB zastopal obtoženo stran, novinarja Stojana Spetiča, ki je publikaciji prispeval članek o splošnem političnem okvirju, v kateri je potekala inšpekcija komisarske uprave, bančnega izvedenca Albana Pellarinija ter javnega tožilca Raffaella Tita. Vsi prispevkarji, izjemo Raffaella Tita, so bili prisotni na predstavitvi.

Posegi posameznih govorcev so izhajali iz vsebine same knjige. Uvodoma je predsednik SKGZ Rudi Pavšič poudaril, kako je likvidacija TKB pomenila posledično likvidacijo organiziranosti manjšinskega sistema, in s tem hkrati SKGZ. Lagali bi se, ko bi izgubo banke pripisali zgolj notranjim faktorjem, saj so pristojne oblasti za druge banke po Italiji dobili primerne rešitve. Pri nas je veljala druga strategija, v kateri so nekateri dejavniki v tedanji Sloveniji in v manjšini sami spremljali krah banke z veseljem. Pavšič je obenem tudi očital tedanjemu časopisu in splošnemu prepričanju manj-

šine grobo napadanje na nekatere predstavnike SKGZ-ja in drugih satelitskih družb, češ da so vsi kriminalci. Treba pa je zreti v prihodnje in to knjigo lahko imamo za pomemben korak za pot v prihodnost.

Pellarini je spregovoril o italijan-

TKB ustanovljena na podlagi mednarodnih pogodb. Stojan Spetič pa je spregovoril o inkvizitorskem pristopu, ki so ga italijanski pristojni nadzorni organi imeli do TKB. Čakali so le na priložnost, v kateri bi se manjšina izkazala krhkejša. Raz-

Foto Kroma

skih finančnih okoliščinah, v katerih je potekal stečaj TKB. Bančni izvedenec je dejal, da bi slovensko banko lahko rešili podobno kot drugod po Italiji; Pellarini je tudi dodal, da je bila

pad Jugoslavije je to priložnost ponudil. V novih okoliščinah se je manjšina znašla na stični, ključni točki interesov domicilne in nove matične države: skratka, normalizirali so nas, stori-

“luknjah” v računih TKB ostalo brez izčrpnega odgovora: nič se ne bo namreč vedelo, dokler se ne bo postopek likvidacije končal.

IG

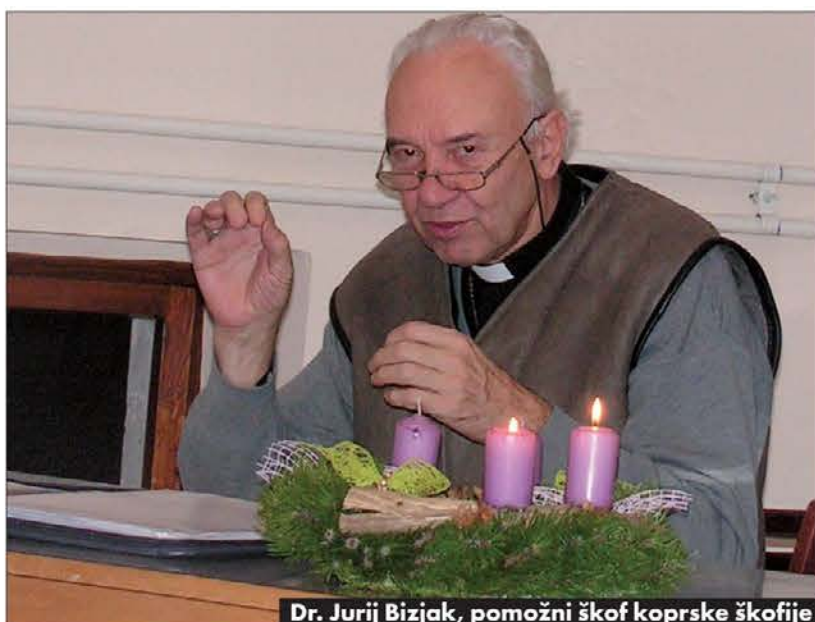
Pogovor z Bogom s pogledom vase po posoških župnijah

S pom. škofom Bizjakom o Svetem pismu

Nedavno je bilo v bovškem župnišču srečanje s škofom Jurijem Bizjakom. Beseda je tekla o poglabljanju znanja o Svetem pismu. Po izkazanem zanimanju lahko ugotovimo, da bodo morda začeli po nekaterih posoških župnijah ustanavljati svetopisemske skupine. Kot kaže, bodo k temu ustanavljanju pripomogla tudi predavanja - svetopisemski večeri škofa Jurija Bizjaka. Seveda pa naj bi bil to šele prvi korak. Te priprave se v tem času lepo ujemajo z dejstvom, da se je leto Svetega pisma začelo prvega januarja in se bo končalo 31. decembra. Nekateri narodi so nekaj podobnega v zadnjih letih že imeli, je povedal škof in dodal, da je to sestavni del posebne pobude. Slišali smo, da je ta pobuda prišla s Teološke fakultete oz. s strani akademika prof. Krašovca, ki načrtuje julija meseca tega leta velik mednarodni simpozij o Svetem pismu v Ljubljani. To bo v širšem smislu vsekakor največja pridobitev in se pričakuje precejšnja udeležba pravoslavni strokovnjakov, ki jih doslej niso toliko vabili, pravzaprav niso kazali zanimanja. V Ljubljani zato, ker

Slovenci nismo le na stičišču vzhod-zahod ali sever-jug, ampak vse bolj tudi v delu stičišča verstev. Če smo zahodnjaki

topisemskih skupinah..., da se da temu poudarek. Obenem tudi na nivoju stikov, kot je katoliška škofovska konferenca,

Dr. Jurij Bizjak, pomožni škof koprške škofije

poudarili razumski del, so vzhodnjaki znani kot mistiki, zato se obeta, da bodo simpoziju prispevali zanimivo tovrstno razsežnost.

Pri tem je zelo razveseljivo dejstvo, da je svojo prisotnost najavil tudi Andrej Bajuk, minister za finance in predsednik stranke Nova Slovenija. Kongres stranke bo potrdil spremembo imena, tako da bo uradno ime Slovenske skupnosti samo slovenska oblika, kot

pravoslavni in protestanti. Po drugi strani pa je lani preteklo 40 let, odkar se je končal koncil, proti koncu katerega so podpisali tudi imenitno konstitucijo o božji razvezi. Gre za vse obogatene poglede in razlage vsebine Sv. pisma.

Na predavanju je bilo poudarjeno, da je Bog Oče ljubezen, prihaja sredi dneva

svojim otrokom ljubeče - proti in se z njimi pogovarja, molitev pa je pogovor z Bogom. To je najlepše izhodišče za naša molitvena branja, da se postavimo pred Gospoda, da vzamemo v roke besedilo in ga preberemo, kot bi se z Njim pogovarjali. Svetniki so bili npr. videni kot veliki samotarji, toda bolj kot se je kdo umikal, več ljudi je šlo za njim. Takšen magnet so bili zato, ker ti ljudje nikoli niso živeli sami.

Z njimi, sicer, ni bilo kakšnega človeka, ampak oni so stalno živeli v stiku s svetniki, z angeli, nebeskim Očetom, Marijo. Vsi ti so bili njihova družba. Tem so postavljali vprašanja. Mi jih prav tako lahko postavljamo Božji besedi in tudi ona nam postavlja vprašanja. Kjerkoli jo odpreš, ti postavi neko vprašanje in tudi na isti strani drugič neko drugo, nas je spodbujal škof Jurij.

V njej lahko najdemo tudi vprašanja in odgovore za našo mladost, če so naša ušesa gluha, srca trda kot kamen ali po drugi strani

gorečnost, če smo tej besedi dali topel dom v našem srcu. Škof Jurij je svetoval: človek naj v duhovnem pogledu vase dela majhne stvari in malo. V malem je veliko. Kadar izpolniš obljubo, je v tem skrivnostno jedro uspeha, ki vodi naprej z veseljem in z zanesljivimi koraki.

MM

Kobarid

Na srečanju Slovencev iz videmske pokrajine in Posočja zlasti o okolju

V Kobaridu se je v soboto, 20. januarja popoldne, začelo tradicionalno 37. novoletno srečanje Slovencev iz Videmske pokrajine in Posočja, ki ga skupaj organizirajo tolminska upravna enota in vse tri posoške občine. "Če nas je v preteklosti meja delila, je danes praktično ni več, zato z optimizmom stopamo na pot medsebojnega sodelovanja," je poudaril minister za okolje in prostor Janez Podobnik, ki je bil častni gost letošnjega srečanja, v ospredju katerega so bile predvsem okoljske tematike. Prebivalce Benečije in Posočja trenutno najbolj vznemirja morebitna gradnja visokonapetostnega daljnovođa Okroglo-Videm in postavitev vetrnih elektrarn na italijanski strani Kolovrata ob državni meji. Ministrstvo za okolje in prostor ni dobilo nobene formalne ali neformalne pobude, da bi začelo postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja, je zbranim v polnem kobariškem kulturnem domu pojasnil Podobnik. "Slovenija do sedaj še ni sprejela nobenega zavezujočega sklepa o gradnji daljnovođa. Trenutno je v izdelavi študija, s katero strokovnjaki obeh držav iščejo in proučujejo možnosti umestitve daljnovođa v prostor. V kolikor bodo

zaživel zaščitni zakon za Slovence, in ustanovitev Sveta za Slovence v zamejstvu. V imenu Slovencev Videmske pokrajine je na prireditvi z bogatim kulturnim programom spregovoril Riccardo Rutar. Poudaril je "nevezdržen pritisk", ki ga je doslej predstavljala državna meja, ter opozoril na "demografski padec" in "evtanazijo naših vasi" v Benečiji, kjer morajo "rešiti, kar se rešiti da". Po njegovih besedah v zamejstvu veliko pričakujejo od "modrega izvrševanja zakona za Slovence zunaj meja matične domovine".

Janez Podobnik

Sicer pa se je že pred tradicionalnim srečanjem Slovencev Videmske pokrajine in Posočja Podobnik v Kobaridu sestal

z državnim odbornikom za mednarodno sodelovanje Furlanije-Juljske krajine Francom Jacopom in delegacijo slovenske narodne skupnosti iz Italije. Slednji so ga seznanili s svojim nasprotovanjem gradnji daljnovođa Okroglo-Videm in postavitvi vetrnih elektrarn na Kolovratu. Izpostavili so še težave z vidnostjo programov RTVS v Videmski pokrajini, zanimala pa so jih tudi informacije o projektu črpanja vode izpod Stola, ki bi

napajala tudi Furlanijo. V zvezi s slednjim je Podobnik povedal, da je pobudo že obravnavala slovensko-italijanska komisija za Sočo, medtem ko strokovnjaki že pospešeno iščejo rešitev, ki bi omogočala rabo vodnega vira v skladu z izvajanjem evropske vodne direktive. Tradicionalno novoletno srečanje, ki so se ga udeležili tudi podpredsednik državnega zbora Vasja Klavora, vsi okoliški župani in številni drugi, ki na obeh straneh meje skrbijo za stike in ohranjanje slovenske zavesti, se nadaljuje v bolj sproščenem vzdušju v Hotelu Hvala.

Vasja Klavora

izsledki študije odklonilni, bo potrebno poiskati druge rešitve," ki bodo "sprejemljive in najmanj boleče za sedanje in bodoče rodove," je zagotovil Podobnik. Ta je sicer v svojem slavnostnem govoru opozoril, da morajo z vstopom Slovenije v schengensko območje vsa prizadevanja "iti v to smer, da meje tu nikoli več ne bo", in se zahvalil vsem slovenskim organizacijam v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, ki kljub težavam in pritiskom v preteklosti negujejo slovensko kulturo, jezik in običaje. Omenil je še optimizem, da bo po dolgi letih čakanja v Italiji

S 1. strani

Za zakon....

V nadaljevanju zasedanja deželnega tajništva SSK so prisotni še določili zadnje priprave na izredni kongres stranke, ki bo potekal v soboto, 27. januarja, v Prečniku v restavraciji Terčon s pričetkom ob 15.00 uri. Istega dne, prav tako v restavraciji

Terčon, vendar s pričetkom ob 19.00 pa bo tudi tradicionalni novoletni sprejem SSK.

Pri tem je zelo razveseljivo dejstvo, da je svojo prisotnost najavil tudi Andrej Bajuk, minister za finance in predsednik stranke Nova Slovenija. Kongres stranke bo potrdil spremembo imena, tako da bo uradno ime Slovenske skupnosti samo slovenska oblika, kot

je to že uveljavljeno pri drugih narodnih strankah, kot sta to tirolska SVP in valdostanska Union Valdotaïne. Volili pa bodo tudi novega deželnega predsednika, kajti mesto je ostalo prazno, potem ko je dr. Drago Štoka prevzel predsedstvo Sveta slovenskih organizacij. Za glavnega kandidata je bil imenovan dr. Rafko Dolhar. Deželno tajništvo SSK je še vzelo v pretes deželni urbanistični zakon, ki je v pripravi. Pri

ocenah je izstopala zaskrbljenost zaradi vdiranja in kršenja avtonomije občin pri upravljanju in načrtovanju teritorija. Na koncu je deželni tajnik Terpin še čestital goriškemu odborniku Silvanu Primožiču za odlično izpeljan pilotni projekt glede dvojezičnih občinskih potrdil, ki so bila uvedena na goriški občini. S projektom se bodo lahko okoristile tudi druge občine, o čemer že tečejo dogovaranja.

JURIJ PALJK

NAŠE ZGODBE

"Ne morem verjeti, saj to ni možno!" sem rekel prijatelju minuli torek zvečer, ko sva po sestanku govorila na parkirišču.

"Verjemi, je tako!" je rekel Miloš in Marko, ki je bil z nama, je dodal: "Ja, če tako pripoveduješ, ti ne more nihče verjeti."

Govorili smo seveda o nas in naši ljubi Gorici in o tem, kako je Markov znanec šel zjutraj po časnik v trafiko sredi mesta in ga je v "tabakinu" čakalo neljubo presenečenje.

"Veste, teh kovancev pa ne morem sprejeti, ker ne veljajo," je rekel prepričljivo lastnik trafike in v dlani od blizu gledal dva slovenska nova evra. Dodal je še, da so mu v mestu povedali, kako da slovenski evri ne veljajo, ker da na njih piše Slovenija.

"Ma, kdo vam je to rekel?" je vprašal kupec.

"Ja, so mi rekli, da ne veljajo, ker Slovenija še ni v Evropi!"

Kupec je seveda vztrajal pri svojem in debato, ki je bila zanj kot Slovenca žaljiva, zaključil: "Če vam je prav, vam plačam s tema kovancema, sicer pa vam vrnem časnik in mi vi vrnete evra!"

Lastnik trafike je raje tvegati in je slovenska evra vzel, vrnil drobiž in zadeva je bila za oba končana. Odveč je seveda pripomba, da je gospod, ki je kupil časnik, bentil, kot bi preklinjal tudi sam, če bi se meni kaj podobnega pripetilo.

"Pa ni nič čudnega," sem dodal, ker so se krajevni časniki zares "izkazali" tudi tokrat, ko je šlo za obisk zunanjega ministra in predsednika vlade v Sloveniji. Skorajda mi ni bilo jasno, ko sem bral te zapise in komentarje, po kaj sta italijanska prvaka sploh prišla v Slovenijo. Ker sem pošteno kroniko pogrešal, sem seveda v zameno lahko bral vse mogoče o "nerešenih vprašanjih istrskih beguncem", ki da bremenijo še odnose med Slovenijo in Italijo. In od obeh prvih italijanskih mož smo izvedeli, da bo treba to reševati skupno s Hrvati. Kaj imajo Hrvati pri slovensko-italijanskih odnosih, vedo samo v Rimu, če vedo, seveda.

mej!

V tem so pa mojstri, zares resnični mojstri.

V govorjenju in v pozdravih: "Toper tan!"

A vedno več nas je takih, ki ne ploskamo več in se nam ob teh "toperdnevih" in "toprih večerih" samo želodec obrača.

Ob uvedbi evra veliko primerov neupravičenih podražitev blaga in storitev

Trio Nemčija - Portugalska - Slovenija za vodenje Evropske unije

Večji del Slovencev se bolj zani- ma za svoje oz. družinske zade- ve, ki jih bodisi zahteva ali pa prinaša življenje, kot pa za poli- tične in družbene teme, čeprav so tudi slednje že zdavnaj posta- le del naše stvarnosti. Zato v jav- nosti zdaj obravnavajo stroge ukrepe zoper kajenje in javnih in zaprtih prostorih, ki jih v no- vem zakonu predlaga vlada, mnogi prebivalci pa hodijo v najrazličnejše prodajalne, kjer bo do konca meseca trajala običajna letna razprodaja zlasti tekstilnih izdelkov in obutve. Cene so ponekod znižali za po- loovico. Povsod pa spoštljivo rav- najo z evri, novo denarno eno- to v Sloveniji. Mnogi se boje, da bo denarja zmanjkalo pred kon- cem meseca, ker vedo, da je evro sicer zanesljiva in vredna valuta, ki pa jo lahko hitro pora- biš. V trgovinah bodo cene iz- delkov še do konca junija oz- načene v prejšnjih tolarjih in novem denarju, evrih, da bi kupci lažje preračunavali cene in tudi odkrivali primere neup- ravičenih podražitev blaga in sto- ritev. Maloprodajne cene se v Sloveniji ob uvedbi nove denar- ne enote sicer niso pretirano višale, kot se je to zgodilo, deni- mo, v Italiji in Grčiji, vseeno pa so na tako imenovani črni listi, ki jo vodi Zveza potrošnikov Slovenije, zabeležili že več kot 700 primerov neupravičenih podražitev. Zlasti so dvignili ce- ne v gostinstvu, kinematografih, javnih parkiriščih osebnih vozil, podražili pa so tudi neka- tere časnike in revije. Vendar država izvaja svojo funk- cijo tudi v politiki, ki postaja ze- lo pomembna za utrjevanje in razvoj naše demokratične druž- be. V posameznih ministrstvih, na ravni vlade in na mnogih strokovnih področjih potekajo intenzivne priprave na sloven- sko predsedovanje Evropski

uniji, v prvi polovici leta 2008. Program predsedovanja je Slo- venija pripravila skupaj z Nemčijo, ki povezuje predse- duje v prvih šestih mesecih tega leta, in Portugalsko, ki bo EU predsedovala v drugi polovici letošnjega leta. Nastal je tako

imenovani trio treh držav. Na srečanju voditeljev Nemčije, Portugalske in Slovenije 17. januarja v Strasbourgu je premier Janez Janša poudaril, da bo za Slovenijo predsedovanje pove- zavi velik izziv, sicer pa so omenjene tri države sprejele skupen program predsedo- vanja. Nemčija, Portugalska in Slovenija si bodo prizadevale za premostitev težav pri spreje- manju evropske ustave, sodelo- vale pri določitvi statusa Kosova in skrbele za stabilizacijo raz- mer na zahodnem Balkanu, to- rej v nekaterih novih državah na območju nekdanje Jugosla- vije.

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je sporočil, da bo Slove- nija v obdobju predsedovanja pomagala Makedoniji, da bi le-

ta lahko začela postopek za vključevanje v EU. V slovenski vladi zanikajo bojzani, ki so se pojavile v nekaterih hrvaških občilih in delu tamkajšnje jav- nosti, češ da bi Slovenija predse- dovanje povezuje lahko izkori- stila za pritiske in izsiljevanje na

Hrvaško, kar zadeva spore in ne- rešena vprašanja med država- ma.

V času slovenskega predse- dovanja se bo v Sloveniji zvrstilo več kot 130 mednarodnih do- godkov. Največ jih bo potekalo na Brdu pri Kranju, v Ljubljani in morda nekaj tudi v Novi Go- rici. Večino predstavnikov pa bodo voditelji sklicali kar v Bru- slju. Tam naj bi bilo petdeset srečanj ministrskih svetov držav članic ter dve srečanju Evropske- ga sveta. Slovenija bo sklicala tudi več srečanj na ministrski ravni. Med temi bo zlasti po- membno srečanje zunanjih mi- nistrov vseh sedemindvajsetih držav članic, ki ga bo vodil go- stitelj dr. Dimitrij Rupel. Slove- nija bo povezavo zastopala tudi na srečanjih s tretjimi državami,

ki naj bi jih bilo okoli 150. Med njimi bo najbrž najbolj odmev- no srečanje med EU in ZDA, ki bo predvidoma potekalo v Slo- veniji. Stroške predsedovanja Slovenije ocenjujejo na približ- no 57 milijonov evrov. Ožjo de- lovno skupino za pripravo pred- sedovanja Slovenije vodi pre- mier Janez Janša, v njej pa so še finančni minister dr. Andrej Bajuk, minister za zunanje za- deve dr. Dimitrij Rupel, mini- ster za javno upravo Gregor Vi- rant in državni sekretar za evro- pske zadeve Janez Lenarčič.

Zunanje ministrstvo Slovenije je odločno zavrnilo domnevni namen italijanske vlade, ki sta ga omenila premier Romano Prodi in zunanji minister Massimo D'Alema med obiskom v Sloveniji, da bi ponovno začeli pogajanja o odškodninah istr- skim beguncem, ki so se po dru- gi svetovni vojni preselili v Ita- lijo. Za Slovenijo je bila zadeva zaključena po rimski pogodbi iz leta 1983 in po Osimskih spo- razumih iz leta 1975. Slovenija je beguncem namenila 75 mi- lijonov dolarjev odškodnine, jih naložila v neki banki v Luxem- bourgu, kjer pa jih Italija noče dvigniti.

Dr. Janez Drnovšek bo morda ponovno kandidiral za predse- dnika države

V javnosti se nadaljujejo ugi- banja o tem, koliko kandidatov bo nastopilo na jesenskih volit- vah za predsednika države. Dr. Janez Drnovšek, ki je pred časom dejal, da ne bo več kandidiral, se je očitno premislil. Sedaj omenja možnost, da se bo po- novno potegoval za položaj državnega poglavarja. Državlja- ne, ki podpirajo kandidaturu Lojzeta Peterleta za novega predsednika Slovenije, vodi Ivo Boscarol, znani podjetnik in go- spodarstvenik v Ajdovščini.

Marijan Drobež

Kratke

Predstavitve knjige v Sežani

V Vrabčevi dvorani glasbene šole v Sežani bo v petek, 26. t.m., ob 18. uri, predstavitve knjige Bojane Kralj Ubald Vrabec (1905-1992). Sodeloval bo otroški zbor osnovne šole iz Sežane.

V Sloveniji še ne bodo uvedli davka na nepremičnine

V Sloveniji brez večjih zapletov in težav poteka popis nepremičnin, ki naj bi bil končan do konca meseca aprila. Doslej je bilo popisanih nekaj več kot 50 tisoč stavb in delov stavb, kar je okoli tri odstotke nepremičnin, ki bodo morale biti popisane. Nekateri lastniki ali najemniki stanovanj oz. nepremičnin popis opravijo sami na obrazcih, ki jih dobijo na območjih Geodetskih upravah. Država prepričuje javnost, da bodo s popisom zbrali podatke o številu in stanju nepremičnin, ki jih sedaj nimajo, so pa nujno potrebni. Ker je razširjeno mnenje, da država s popisom pripravlja pogoje za uvedbo davka na stanovanja in druge nepremičnine, so to zanikali z najvišjih mest. Da davek na nepremičnine ne bo uveden, je zatrdil tudi predsednik vlade Janez Janša. Ministrstvo za finance pa je s svoje strani pojasnilo, da priprava zakona o davku na nepremičnine ni predvidena niti letos in ne v letu 2008. Ostajajo pa v veljavi zdajšnje dajatve, ki izhajajo iz prostorskih predpisov in iz zakona o davkih občanov.

V konfekcijski industriji Mura bi lahko za vse izdelovali oblačila

V družbi za izdelavo oblačil Mura v Murski Soboti se soočajo z mnogimi težavami, ki so predvsem posledica velike konkurence v tej dejavnosti, ki jo povzročajo izdelovalci poceni konfekcije na Kitajskem in v drugih azijskih državah. Mura še vedno zaposluje veliko število ljudi na manj razvitih območjih v Prekmurju, vendar

so v tej proizvodnji plače nizke, donosnost poslovanja pa majhna. V Muri so v zadnjih nekaj letih število zaposlenih znižali s 6.500 na 4.170, in to brez velikih socialnih pretresov. Vendar pa sta bili s pomočjo te družbe ustanovljeni dve novi podjetji v večinski lasti tujcev, ki zaposlujeata skupaj 300 delavcev, poslujeta z dobičkom in eno od omenjenih podjetij zdaj izvaja naložbo v vrednosti okoli deset milijonov evrov. Predsednik uprave Mure Borut Meh se zavzema za to, da bi pri njih izdelovali oblačila za vseh okoli 20.000 uniformiranih ljudi, kolikor jih v raznih dejavnostih deluje v Sloveniji. Zdej je tako, da uniforme za pripadnike slovenske vojske sicer res izdelujejo v Muri, večino preostalih uniform pa izdelujejo v raznih državah na Balkanu. Če bi družba v Murski Soboti izdelovala oblačila za vse potrebe na omenjenem področju, bi v Muri lahko zaposlili skoraj 500 novih delavcev.

Menjalnice v Sloveniji ob posel zaradi uvedbe evra

Uvedba evra v Sloveniji je vplivala tudi na poslovanje menjalnic, saj je v preteklih letih delež prometa v evrih dosegal tudi 80 odstotkov vsega prometa, je poročala STA. Po podatkih Banke Slovenije so lani zaprli 42 menjalnih mest, tako da jih je ob koncu leta ostalo 214, nekatere pa so vložile obvestilo o skorajšnjem prenehanju dejavnosti. Od 1. januarja letos v Sloveniji poleg bančnih deluje 158 zasebnih menjalnic. Po podatkih Centralne banke je bilo v Sloveniji leta 1995 okoli 600 menjalnic (brez bank), njihovo število pa je v naslednjih letih vseskozi upadalo. Tako jih je bilo v letih 1999-2000 manj kot 450, leta 2002 in 2003 okoli 300, ob koncu lanskega leta pa dobrih 200.

Skupni promet v menjalnicah je leta 1995 znašal 3,9 milijarde evrov, nato do leta 2001 v povprečju dosegal dobre 4,1 milijarde evrov na leto, leta 2002 pa se je zmanjšal na slabe 3,5 milijarde evrov. Leta 2003 in 2004 je znašal po 3,4 milijarde, leta 2005 pa 3,2 milijarde evrov. V enajstih mesecih lanskega leta je skupni promet znašal slabe tri milijarde evrov. V zadnjih letih je bilo okoli 80 odstotkov vsega prometa na menjalniškem trgu opravljenega v evrih, zato je bilo upravičeno pričakovati zmanjševanje števila menjalnic že pred dejansko uvedbo evra, so povedali v Banki Slovenije.

Uvedba evra je bila "usodna" za manjše menjalnice, ki so se ukvarjale samo z menjalništvom. Lastnik menjalnice Ekopool Emil Koprivc je za STA povedal, da so pred uvedbo evra zabeležili povečan obseg poslovanja; največ je bilo menjave tolarjev v evre. "Po novem letu se vidi, koliko smo pred novim letom dejansko prodajali drugih tujih valut. V ospredje so poleg kune prišle konvertibilne marke, srbski dinar, forinti ter češke in slovaške krone," je povedal. V njihovi menjalnici je sicer menjava evrov predstavljala okoli polovico prometa.

Kot je dejal, so bili prva dva dni novega leta presenečeni, da je bilo precej dela. "Mogoče je to posledica tega, da se je dosti menjalnic ukinito in je potem več dela za tiste, ki smo ostali," meni Koprivc, ki ocenjuje, da bo poslovanje zaradi uvedbe evra slabše, vendar pa bodo menjalniški posel še ohranili, saj se v okviru družbe ukvarjajo tudi z drugimi stvarmi. "Če bi živeli samo od menjalnice, se ne bi dalo več," je prepričan.

Primorska univerza v Novi Gorici

Jeseni na Goriškem že več kot 1500 študentov

Visokošolsko in raziskoval- no središče Primorske (VIRS) je skupaj s part- nerskimi visokoškolskimi ustano- vami v sredo, 17. januarja, v No- vi Gorici predstavilo dodiplom- ske in poddiplomske programe, ki jih bodo na Goriškem izvajali v šolskem letu 2007/08. Skupaj s programi Univerze v Novi Gorici se bo tako jeseni na Goriškem izobraževalo že več kot 1500 štu- dentov. Kot je ugotovil direktor VIRS Uroš Saksida, postaja Nova Gorica vse pomembnejši in močnejši visokoškolski in univer- zitetni center.

VIRS, ki so ga ustanovile sever- noprimorske lokalne skupnosti in gospodarstvo, je pred dobri- ma dvema letoma nastal, da bi spodbujal razvoj visokega šolst- va v regiji, in sicer predvsem pro- gramov, ki jih regija in gospo- darstvo potrebuje, je pojasnil Saksida. Po njegovih besedah so svoje delo dobro opravili, saj se bodo jeseni lahko pohvalili z več kot desetimi študijskimi progra- mi, katere bo obiskovalo slabih 1000 študentov.

Kot prvega so skupaj z ljubljansko Fakulteto za strojništvo leta 2005 ponudili študij strojništva, katerega nameravajo to jesen, ko naj bi se vpisalo novih 40 štu-

dentov, v sodelovanju s Posoškim razvojnim centrom začeti izvajati v Tolminu, je poja- snil Saksida.

V letošnjem študijskem letu je Visoka šola za zdravstvo Izola, si- cer članica primorske univerze, v Novi Gorici začela na do- diplomskem programu izobraževati medicinske sestre in zdravstvenike. Gre za poklic, po katerem je ve- liko povpraševanje tako v Evropi kot v Sloveniji - trenu- tno iščejo preko 4000 medicinskih sester -, zaradi česar je zaposljivost štu- dentov zelo velika, je pou- darila dekanja šole Nadja Plazar.

Predavanja dodiplomskega in poddiplomskega progra- ma pravo Evropske fakul- tete v Novi Gorici od jese- ni obiskuje 206 študentov, v prihodnjem študijskem letu pa bodo najverjetneje ponudili še program pravo in menedžment nepremič- nin, ki je v zaključni fazi pridobivanja akreditacije, je pojasnil dekan fakultete Miha Pogačnik. S tem se bo število njihovih štu- dentov povzpelo na 500, med katerimi jih bo 70 obiskovalo redni študij, saj jim je država po-

delila koncesijo za dodiplomski študij prava. Na evropski pravni fakulteti, ki izpostavlja pomen pravne prakse v okviru študija, s tem niso zadovoljni, saj so glede na veliko zanimanje in potrebe pričakovali višjo številko, je pou- daril Pogačnik.

Pred nekaj meseci je v Novi Go- rici zaživel tudi Fakulteta za uporabne družbene študije. Dekan Borut Rončević je izpo- stavil interdisciplinarnost fakul- tete in njeno usmerjenost v mednarodni prostor. Na dodi-

plomski program uporabne družbene študije se bo jeseni lahko vpisalo po 70 študentov na rednem in izrednem študiju, ob tem pa še 40 na magistrskem študiju medkulturni menedž- ment, je pojasnil Rončević. Sicer

pa ima fakulteta v zaključni fazi akreditacije še program informa- tika v sodobni družbi.

Letošnjo jesen bodo študentje na Goriškem lahko izbrali tudi interdisciplinarni študij multi- medijske komunikacije ali spe- cialistični študij preprečevanje škode, povezane z uživanjem drog, za katere je skupaj na voljo 90 mest.

Z večanjem števila študentov se večja tudi potreba po kampusu na Goriškem. Tako pri tem projektu že sodelujeta VIRS in

novogoriška univerza, je še po- vedal Saksida. Po njegovih bese- dah je zagotavljanje predavalnic za zdaj še obvladljivo, medtem ko so interes za gradnjo študent- skih domov že pokazali nekat- eri zasebniki.

Eurobarometer

Za Evropejce cene roaminga previsoke

Državlani Evropske unije na potovanjih v tujini znatno omejijo uporabo mobilnih telefonov, od telefoniranja pa jih najbolj odvrtaajo visoke cene mobilnega gostovanja, kažejo danes objavljeni rezultati javnomnenjske raziskave Eurobarometer. Večina anketirancev (70 odstotkov) ob tem podpira potrebo po posredovanju EU za zmanjšanje cen gostovanja v povezavi.

Na potovanjih v tujino uporabo mobilnih telefonov najbolj omejijo mladi uporabniki mobilnih telefonov (68 odstotkov mladih v starosti med 15 in 24 leti) in študentje (70 odstotkov). 81 odstotkov anketirancev je odgovorilo, da jih od uporabe najbolj odvrtaajo visoke cene. Te najbolj odvrtaajo uporabnike mobilnih telefonov iz Slovenije in Poljske (po 94 odstotkov), Portugalske in Češke (po 90 odstotkov), Madžarske in Litve (po 89 odstotkov). Kar 15 odstotkov uporabnikov mobilnih telefonov se odloči, da slednjih sploh ne vzame na počitnice v tujino oziroma jih popolnoma izključi. 21 odstotkov jih v tujini uporablja samo kratka sporočila. 59 odstotkov anketirancev je tudi dejalo, da bi mobilne telefone v tujini uporabljali pogosteje, če bi bile cene nižje. Največ takšnih uporabnikov je na Malti

(78 odstotkov), v Luksemburgu (75 odstotkov), Grčiji (74 odstotkov), Latviji (73 odstotkov) in na Poljskem (72 odstotkov). V Sloveniji je takšnih uporabnikov 71 odstotkov. Okoli 43 odstotkov

dejala komisarka in dodala, da "je nesprijemljivo, da morajo breme mednarodnega mobilnega gostovanja še vedno nositi navadni državljani, ki plačujejo standardne cene".

uporabnikov mobilnih telefonov sicer še vedno ne pozna natančne cene opravljenega ali prejetega klica v tujini. Raziskava kaže, da so o cenah gostovanja najslabše obveščeni uporabniki mobilnih telefonov v Španiji, na Cipru, Portugalskem in v Grčiji.

"Previsoke cene omejujejo uporabo mobilnih telefonov v tujini. To škoduje potrošnikom, evropski industriji in Evropi," je objavil rezultatov Eurobarometra dejala evropska komisarka za informacijsko družbo in medije Viviane Reding. "Znižanje cen gostovanja ni samo politična odgovornost Evropske komisije, pač pa lahko predstavlja tudi zanimiv poslovni model, kot so v zadnjih mesecih dokazali nekateri opera-

o cenah mobilnega gostovanja, ki je bila posodobljena danes, je razvidno, da evropski uporabniki mobilnih telefonov še vedno plačujejo od štiri do šest evrov za štiriminutni klic z gostovanjem v tujini. V posameznih primerih lahko cena gostovanja za takšen klic presega 12 evrov. Na spletni strani je sicer razvidno, da so nekatera podjetja mobilne telefonije zaradi možne uredbe EU za izbrane skupine strank začela ponujati pakete za gostovanje. Vendar pa za večino potrošnikov, ki plačujejo standardne cene, ni bilo nobenega napredka. Cene gostovanja so namreč v povprečju še vedno štirikrat višje od cen notranjih klicev, še ugotavlja Evropska komisija.

terji, ki so začeli delovati v tej smeri in uvedli posebne pakete za gostovanje. Mobilne operaterje pozivam, da pomagajo pri odpravljanju te zadnje vidne meje na evropskem notranjem trgu," je še

V raziskavi, izvedeni septembra, je sodelovalo 24.565 oseb iz vseh članic EU. Od 79 odstotkov anketirancev, ki imajo mobilni telefon, jih je 44 odstotkov v zadnjih 12 mesecih iz osebnih razlogov potovalo v drugo članico EU, tako da njihovo mnenje o cenah gostovanja temelji na dejanskih izkušnjah.

Na spletni strani Evropske komisije o cenah mobilnega gostovanja, ki je bila posodobljena danes, je razvidno, da evropski uporabniki mobilnih telefonov še vedno plačujejo od štiri do šest evrov za štiriminutni klic z gostovanjem v tujini. V posameznih primerih lahko cena gostovanja za takšen klic presega 12 evrov. Na spletni strani je sicer razvidno, da so nekatera podjetja mobilne telefonije zaradi možne uredbe EU za izbrane skupine strank začela ponujati pakete za gostovanje. Vendar pa za večino potrošnikov, ki plačujejo standardne cene, ni bilo nobenega napredka. Cene gostovanja so namreč v povprečju še vedno štirikrat višje od cen notranjih klicev, še ugotavlja Evropska komisija.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Caterina Collovati in Ségolene Royal

Osma ura. Zvečer. Tokrat se odločim, da ne pišem pri mizi. Računalnik si posadim na kolena in se namestim na rdečem divanu. Ne vem, zakaj. Bolj kot kdaj prej čutim, da moram misli, ki se mi krešejo v glavi, takoj izliti na tipkovnico. V kinu sva gledala zadnje Muccinovo delo "La ricerca della felicità". Film, ki namenoma in mogoče kalkirano spregovori srcu in pravici po človeškem dostojanstvu. Nedvomno kalkirano, in vendar butnejo že na začetku vate tiste štiri besede: povzeto po resnični zgodbi. Kako doživljamo zgodbo človeka, ki izgubi vse, razen otroka in neomajne vere v boljše čase, mi, ki sedimo na udobnih sedežih s toplo puhovko, položeno na prednjem sedežu? Kako ga doživlja elegantna ženska na moji desni ali bradati mož pred mano, ki je še par sekund pred pričetkom filma pošiljal zadnje sms-e? Kako daleč se nam vse to zdi, ali se sploh zavedamo, da ni tako? Prevzame me neka čudna mešanica občutkov: jeza nad tem, da je vse to možno. Amerika, dežela protislovij, dežela, ki se proglašja za čistilko in braniteljico človeškega dostojanstva in potem obnemiš ob spremljanju prizorov iz življenj, ko je teptana vsaka osnovna pravica. Nobena novost ni, da je tamkajšnji zdravstveni sistem pisan na kožo premožnejših. In niti ni treba, da si na dnu socialne lestvice, da se vprašas, kako boš uspel plačati operacijo ali daljše okrevanje v bolnišnici. Prej ali slej se v vsaki ameriški TV nanizanki pojavi kak tak dialog in to v čisto navadnih družinah, ki lahko mogoče računajo na dve plači. Ne morem si kaj, da bi se ne nad vsem tem razjezila. Pa ne le

nad Ameriko. Prevzame me močan občutek sramu za vse obstoječe nepravilnosti in za vse družbene trenutke buržujske kulture, ko je edino važno, kje si bil in s kolikšnim udobjem si si uspel postlati življenje.

Drugo razmišljanje. Močan prehlad me je včeraj spet priklenil na rdeči divan. Pred očmi mi drsi pogovorna oddaja o zaposlenih ženskah. Med gosti je tudi Caterina Collovati, inteligentna in odločna žena enega stebrov italijanske zmagovalne ekipe iz Mundiala. Strastno zagovarja, da so otroci žensk, ki se odločijo za zaposlitev, nedvomno "zapuščeni", ker pač ne dobijo tiste toplote, pozornosti, vroče zelenjavne juhe po pouku in urejenega življenja, ki bi ga potrebovali. Razmišljam: če sama pripadam kategoriji žensk, ki se v službi gotovo tudi realizirajo, ker so imele možnost, da si poklic tudi izberejo, se nedvomno zelo dobro zavedam, da je dober del žensk v položaju,

ki je ravno obraten, in opravljajo mogoče nizko plačano ter močno utrujajočo fizično delo za tekočim tracom ne iz kake posebne "izbire", pač pa preprosto iz nuje. In spet začutim jezo, ki se mi stopnjuje notri. Kako je možno, da v Italiji leta 2007 delamo debatne oddaje o tem, ali je za otroke prav, da je mama zaposlena, namesto da bi raje spregovorili, ampak zares, tudi na vodilnih mestih spregovorili, o tem, kako bi morali vključiti več socialnega sistema v državo? Kakšen je smisel dodatnega kalkiranja že obstoječega občutka krivde, ki ga vsaka mati ima ob svoji razdvojenosti med službo in domom? Zakaj se v Parlamentu ne analizira, kako je Francija med evropskimi državami, ki imajo najvišjo rodnost in kandidatko za Elizabet, ki je tudi neporočena mati štirih otrok?

Zapiranje tovarne sladkorja v Ormožu

Morda preusmeritev proizvodnje v dodano gorivo t.i. bioetanol

Edino slovensko tovarno sladkorja v Ormožu postopno zapirajo, ker to zahteva direktiva EU. Države članice povezave namreč proizvajajo preveč sladkorja, zaradi česar bo moralo okoli osemdeset tovarn proizvodnje zmanjšati za predvidenih šest milijonov ton sladkorja na leto. Proizvodnja tovarne v Ormožu je znašala okoli 53 tisoč ton sladkorja letno, surovino, to je sladkorno peso, pa je zagotavljalo kakih 2.000 pridelovalcev iz bližnjega in daljnega območja.

Tovarna ob podpori slovenske vlade teži k temu, da bi proizvodnjo preoblikovali, jo spremenili, s čimer bi lahko vseh 197 delavcev ohranilo zaposlitev. Direktor tovarne Jurij Dogša meni, da bi lahko v opuščenih prostorih razvili dve ali tudi več novih podjetij. Zunanji del tovarne je že prazen, pospravljen in pripravljen na razstavljanje in podiranje. Nove proizvodne možnosti obravnava posebna študija, ki so jo izdelali v vodstvu tovarne. Med raznimi programi za

novo proizvodnjo, ki jih bo z znatnimi sredstvi sofinancirala tudi EU, je tudi pridobivanje t.i. bioetanola. Gre za energent, gorivo, ki ga dodajajo klasičnim energentom, denimo, bencinu. Pridobivajo ga iz poljščin, na primer koruze, pšenice in pa po nekoliko dražjem postopku tudi iz sladkorne pese. Takšno preoblikovanje proizvodnje bi vodstvo tovarne izvedlo s podporo in sodelovanjem slovenske naftne družbe Petrol.

Zanimanje iz tujine za nakup nepremičnin v Sloveniji se nadaljuje
Veliko novih lastnikov je iz Italije

Davčna uprava Slovenije je objavila podatke o nepremičninah, ki so jih od maja leta 2004 kupili državljani iz dežel članic Evropske zveze. Od tedaj je namreč trg nepremičnin v omenjeni povezavi prost in svoboden. Od omenjenega obdobja dalje je bilo kupcem prodanih skupaj 1670 nepremičnin, to je bodisi stanovanj, hiš ali drugih objektov, zemljišč, v manjši meri pa tudi gozdov. Največ nepremičnin, 685, so kupili državljani Velike Britanije, na drugem mestu pa so kupci iz Italije, ki so v Sloveniji doslej kupili 410 nepremičnin. Iz podatkov davčne uprave

izhaja, da Angležem najbolj ustrezajo Gorenjska, Prekmurje in Goriška. Italijani se

odločajo predvsem za nakup na območju Slovenske Istre in na Goriškem, vključno s Krasom. Na območju Celja so najpogostejši tudi kupci Nemci, ki pa kupujejo nepremičnine tudi v Prekmurju, Kopru in na območju Maribora. Kupci iz Avstrije se najraje odločajo za nepremičnine v Prekmurju, na območju Maribora, v krajih ob slovenski obali in tudi na Ptuj.

Zlati računi z zlato podlago

Zlato še vedno zelo primerna naložba

V Sloveniji so ob uvedbi nove valute, evra, finančne ustanove začele razpravo o drugih oblikah denarnih oz. finančnih naložb. Javna občila so poročala, da nekatere komercialne banke in borznoposredniške hiše že pripravljajo različne možne načine naložb kapitala v zlato. Gre za tako imenovane zlate račune z zlato podlago, pa za naložbe v certifikate oz. delnice rudnikov zlata, ki jih sprejemajo banke v Zürichu, Dubaju, Londonu in Frankfurtu. Zlati naložbeni kovanci s podobami Dunajskih filharmonikov, ki jih izdaja osemsto let stara avstrijska kovnica na Dunaju, bodo že letos zakonito

plačilno sredstvo tudi v Sloveniji. So namreč edini naložbeni kovanci nominirani v

evrih. Napovedujejo, da bo čedalje več Slovencev, ki bodo vsaj del svojega premoženja zavarovali z zlatom. Zlato ima zagotovo posebno moč, zato ga imetniki skrbno hranijo in se za prodajo le stežka in redko odločijo. Slovenska država ima v rezervi 5,1 tone zlata in po tej količini zavzema štirinasedemdeseto mesto na svetu.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 23. januarja, ob 14. uri.

Zamejski šport

Plavalna šola zelo dejavna, kaj primanjkuje za tekmovalnost?

Oplavanju pri nas teče le redkokdaj beseda. Eno od naših srečanj pa smo le dolžni nameniti tej izjemno razširjeni in za telesni razvoj mladostnika popolni športni panogi. Z njo se v zamejskem okolju organizirano ukvarja le Plavalni klub Bor, ki ima že celo vrsto let svojo postojanko v bazenu na Alturi pri Trstu.

Večkrat smo glede priljubljenosti nekega športa pri nas omenjali tradicijo. Kako je glede tega pri plavanju? Kar se tiče rezultatov in zgledov, le-ta ni ravno najbolj ugodna. Za ime Goričana Silvana Kravosa mlajše generacije najbrž sploh ne vedo; tudi nekoč perspektivni (danes 25-letni) Matteo Feruglio, Miloš Kalc in Sandro Corbatti, ki so večkrat trenirali nič manj kot z današnjo evropsko kolajno, Koprčanom Matjažem Markičem, pa so

dejavnost opustili prehitro, da bi lahko v javnosti pustili svoj pečat. Skratka, priliv v Borove plavalne vrste je odvisen zlasti od pozave z osnovnimi šolami (na Tržaškem jih kar nekaj ponuja enkrat tedensko vadbo v baze-

nu) in angažiranja neurtudne Andreine Menegatti, profesorice športne vzgoje, ki svoj prosti čas poklanja delu z mladimi navdušenci za vodne zamahe in obrate. Bor ima res ogromno otrok (zanimivo,

več jih pripeljejo celo z onstran meje), ki zahajajo v bazen, zato pa zadnja leta ni imel pravih tekmovalnih skupin, saj je velika večina šport opustila, ko je bilo treba resneje poprijeti s (vsakodnevno!) trenin- gom in tekmami, ki zahtevajo - kar velja bolj ali manj za vse individualne športe - popolno prednost. Plavalna šola je torej mikavna za starše in primerna za otroke, pri katerih pa pri preskoku v status fanta/dekleta ni

dovolj motivacije, da bi nadaljevali po težaški, priznajo, tekmovalni poti. Nekaj izjem je na tržaškem območju, kjer nekateri posamezniki s tržaškega in goriškega Krasa oziroma Laškega veliko vlagajo v vadbo v vodi in (v prvi vrsti obetavna petnajstletnica Lea Ušaj) se uvrščajo tudi na državna prvenstva pod zastavo društva Rari Nantes Adria. Olimpijski bazen pri Štaranu najbrž je pomeni dodaten motiv in pozitiven pogoj.

Tudi v Trstu pa se po novem ne moremo pritoževati nad pomanjkanjem plavalnih centrov. "Kad" na Alturi seveda ne more zadoščati za ves živahni utrip plavalcev izpod Svetega Justa (ne pozabimo tudi na rekreativne skupine, ki so vedno aktualne tudi pri Boru), vendar prenovljen bazen Bianchi na nabrežju (v katerem so izpeljali tudi člansko evropsko prvenstvo v kratkih, 25-metrskih bazenih) in končno dozdani novi objekt pri Svetem Ivanu predstavljata veliki pridobitvi. Kdove, mogoče si bodo borovci zagotovili le večje število vadbenih terminov in srednje-

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Polet ZKB Kwins - Padova 4:2.

NOGOMET

Elitna liga: Vesna - Gonars prelozena, Juventina - Muggia 1:2.

Promocijska liga: Santamaria - Kras Koimpex 2:3.

1. amaterska liga: Primorec - Villesse 1:1, Primorje Interland - Ruda 0:1.

2. amaterska liga: Torre - Breg 0:1, Zaule - Zarija Gaja 0:1, Opicina - Savodnje 0:0.

KOŠARKA

C liga: Bor Radenska - Roncade 93:75, Padova - Jadran Mark 81:77.

D liga: Pertole - Breg 78:80, Romans - Sokol Ca' d'Oro 80:83, Kontovel - Goriziana 82:76.

ODBOJKA

Moška B2 liga: San Dona' - Sloga 3:0.

Moška C liga: Soča Zadruga banka Dobrdo - Savodnje - Val Imsa 1:3.

Ženska D liga: BorBreg Kmečka banka - Fiume Veneto 3:0, Sloga List - Palazzolo 3:1.

Moška D liga: Pallavolo Trieste - Olympia Tmedia 1:3, Artegna - Sloga Televita 0:3.

ročno spet postavili na noge motivirano tekmovalno skupino. Rezultati v najmlajših, osnovnošolskih kategorijah, so namreč nadvse spodbudni, tako da bi dodatni pozitivni vzgibi koga lahko le prepričali, da poskusi srečo v tej trdi, toda obenem tudi šarmantni disciplini.

HC

Voditelji SZSO so se zbrali prejšnji teden
Občni zbor o deželnem
vzgojnem načrtu

Skavti in skavtinje, člani Slovenske zamejske skavtske organizacije, so se v nedeljo, 21. januarja, zbrali v domu Jakoba Ukmarja v Škedenju na rednem občnem zboru, ki ni bil volilne narave. Januarsko srečanje je bilo v prvi vrsti posvečeno postavljenim izhodiščem za pripravo vzgojnega načrta organizacije na deželni ravni. Občni zbor se je vsekakor začel s poročilom načelnikstva, ki sta ga podpisala deželna načelnika Franc Biancuzzi - Zamišljeni nosorog in Alessandra Posillipo - Radovedna sova. V poročilu sta načelnika postavila v ospredje enotnost in enovitost organizacije, ki sicer zajema iz različnih izkušenj, krajevnih raznolikosti in raznovrstnih potreb, a deluje enotno in skupno. Na dnevnem redu je sledilo poročilo o delovanju skavtskega glasila Jambor, ki mu kot glavni urednik načeljuje Aleksij Ferlez. Revija je v zadnjem letu spet zaživela, z novim letom se vsem bralcem predstavlja tudi v novem, nekoliko manjšem, bolj priroč-

nem formatu. Po prvih dveh točkah je bil občni zbor za krajši čas prekinjen, ker so se skavti dejavno udeležili sv. Dušan Jakomin. Jutrnanji del občnega zbora se je sklenil s finančnim poročilom, ki ga je prebrala tajnica SZSO Jadranka Cergol. Pred kosilom so občni zbor SZSO pozdravili še gosti: Aleksander Cergol in Ivica Švab, predstavnika odraslih skavtov, novoustanovljene organizacije, v kateri se združujejo skavti, ki niso več aktivni v SZSO. Popoldanski del programa je bil skoraj v celoti posvečen razpravi o izhodiščih za pripravo vzgojnega načrta na deželni ravni. Gre za dokument, ki ga je pripravil deželni svet in nosi geslo *En svet, eno upanje*. Startne točke novega vzgojnega

načrta imajo seveda svoj temelj v naukih Badna Powella, ustanovitelja skavtske organizacije. Novi deželni vzgojni načrt se tako opredeljuje v 4 temeljnih postavkah: značaj, zdravje in telesna moč, ročne spretnosti in služenje. Občni zbor je sklenil, da bodo vse tri Skupnosti voditeljev v SZSO same predelale temeljne točke, ki jih je postavil Deželni svet.

Vsaka Skupnost voditeljev bo izoblikovala svoje mnenje in predstavila svoje potrebe in prioritete. Posamezni sklepi bodo do 31. maja predstavljeni deželnemu vodstvu, ki bo do konca letošnjega leta izoblikovalo predlog novega vzgojnega načrta. Pred zaključnim delom so udeleženci občnega zbora še pregledali nadaljnje delovanje do konca sezone, ki vključuje

Dan spomina, Marmeljado in dejavnosti ob 100-letnici skavtizma. Pred slovesom je bil za vse voditelje še poseben trenutek. Na vrsti je bilo namreč imenovanje treh novih voditeljev. Gre za obred, s katerim pripravniki po opravljenih taborih šolah in potrebni formacijski poti postanejo formalno voditelji. Imenovanje so v ne-

deljo prišli Danijel Olivo, Mitja Jevnikar in Viviana Vodopivec. Po kosilu je bil krajši čas posvečen še ločenima občinama zboroma obeh pokrajin. Tržaška pokrajina je izvolila nova načelnika. Vodilno mesto med tržaškimi skavti sta prevzela Andrej Maver in Jasna Tuta.

Navihani tiger

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Saj poznate pregovor, da drži žena pokonci tri vogale v hiši. Ena od feminističnih maksim... Pa čeprav obstaja tudi izrazito "maskulističen" odgovor na prejšnji pregovor: je že res, da drži žena pokonci tri vogale v hiši, moški pa drži četrtega in še ženo. Zanimive antropološko-sociološke debate, ki nam bodo služile samo kot uvod v tokratno problematiko. Nogometiški in lepote... Že spet!!! Le zakaj? Kaj so spet zakuhali??? Nič posebnega. Toda umešča se nov trend. Legenda pravi, da so nogometiški magnet, ki nase kar vleče dekleta... Tako da je binom nogometiški "velina" že obve-

zen. Veljala pa je tudi legenda, da so ti nogometiški pravi playboji, ki svoje "veline" menjujejo tako pogosto kot spodnje perilo. Zelo mačistično, ja. Nogometni svet pa je tak, ni kaj. Toda trendi se spreminjajo. Emancipacija je opravila svoje, uporniška šestdeseta tudi. Za podrobnejše informacije se obrnite na družini Ševčenko in Beckham. Ja, Andrej Ševčenko, dobitnik zlate žoge leta 2004, veliki napadalec in eden od boljših nogometišev našega časa. Pa David Beckham, najboljše desno krilo v devetdesetih in donedavni kapetan angleške

Razočarane
gospodinje

reprezentance. Njuna specifična teža je v nogometu zelo velika, zato so tudi njune selitve zelo odmevne. Ševčenkova odmevni odhod iz Milana se je zgodil lani poleti, Beckhamovo slovo od španske prestolnice pa bo na vrsti letos poleti. In zakaj sta se oba šampiona na lepem odločila tako radikalno spremeniti svojo kariero? Verjetno kake pomembne taktične novosti. Verjetno sta ugotovila, da se v stari ekipi težko prilagajata igralnim taktikam, da se ne ujemata s trenerjevimi vizijami. Nedvomno. In kakšno zvezo imajo njune selitve z maksimo o nogometiških in lepoticah? Poskušajte povprašati oba junaka, zakaj sta se selila. Zaradi taktičnih vizij in trenerjevih postavitev? Nikakor ne.

Ševčenko je bil v Milanu prva violina in največji ljubljeneček navijačev. Naenkrat pa je na dan prišla pobožna ženina želja, da naj njun sin odrasča v angleškem ambientu, ker naj bi bil boljši. Ševčenkova žena Kirsten Pazik je namreč Američanka, torej Anglosaksonka. Pobožna želja je bila seveda uslišana, družina Ševčenko je nemudoma "spakirala" in se preselila v superangleški London. Medtem ko je bil Ševčenko v Milanu čaščen po božje, sedel pri Chealseju v Londonu redno na klopi. David Beckham je bil v zadnjih letih doma v Madridu. 32-letni manekenski nogometiš se je v zadnji sezoni na smrt skregal s trenerjem Capellom, ki ga je vseskozi puščal na klopi. Odločil se je, da se bo selil. Odločitev je bila najbolj vesela njegova žena Victoria, Posh Spice, nekdanja članica pevske skupine Spice girls. Madrid, dosedanje nogometno domovino moža, je že večkrat

ocenila kot periferno mesto. Ja, prav ste slišali: večmilijonski Madrid - prestolnica Španije, periferno mesto. Zato sta se zakonca Beckham odločila za manj periferno rešitev... David bo nogometno kariero nadaljeval v Los Angelesu. Dejal je, da je tam zelo konkurenčno moštvo. Seveda. V Los Angelesu nogomet poznajo tako dobro kot poznajo afriška podsaharska plemena smučanje. A nič zato! Kaj jima mar nogomet? Čaka ju Hollywood. In Victoria bo vesela, da se iz periferne mesta seli v veleno mesto elite. Razočarani gospodinji, ki se je v periferem Madridu dolgočasila, so bile izpolnjene življenjske sanje, Hollywood ji odpira vrata. Tako kot so se življenjske sanje selitve v London uresničile razočarani anglosaksonski gospodinji iz nadaljevanke "Pri Ševčenkovi". Razočarane gospodinje, navalite na nogometiške. Čaka vas bleščeča prihodnost.

Andrej Černic

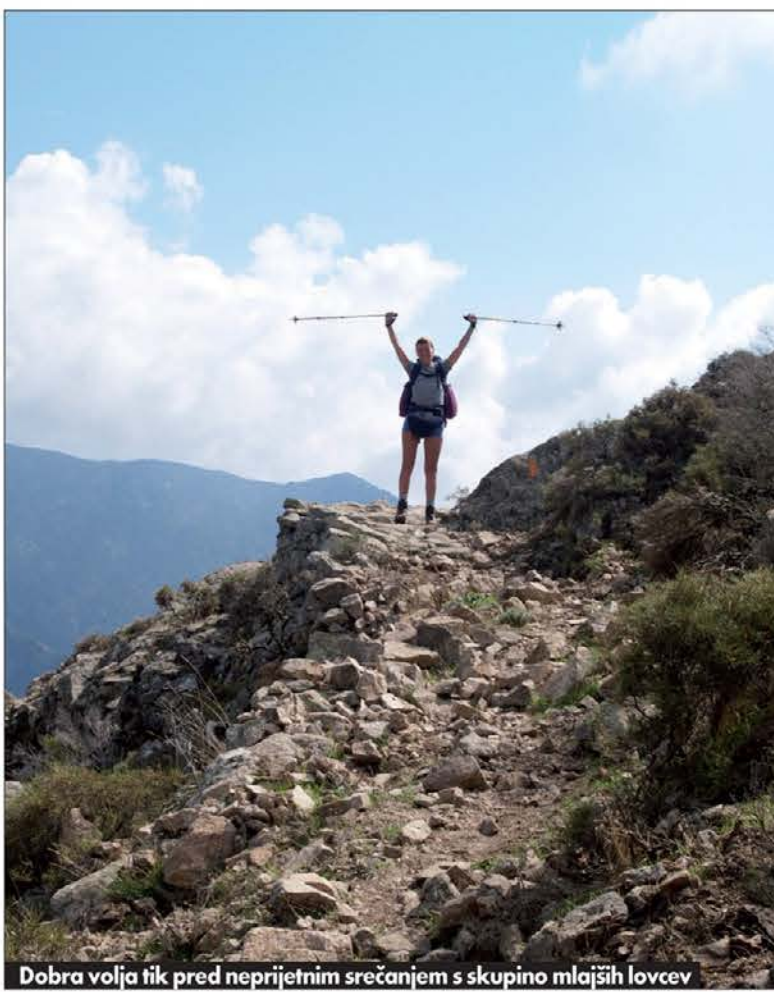
Peš po Korziki (36)

Med morjem in gorami

Ko sva se odpravila dalje, naju je z vseh strani kmalu objemala neokrnjena narava. Edini znak človeške prisotnosti so bili utrjena steza, po kateri sva stopala, in že omenjeni prazni tulci lovskih nabojev. No ja, čisto na začetku divjine sva šla mimo treh terenskih vozil, ki so pričala o tem, da si lovci tudi v nedeljo ne dajo miru. Tako kot vse dni sta naju tudi predzadnji dan spremljali dve vrani, s katerima sva sem pa tja malo poklepetala in izmenjala nekaj kra-kra-jev. Pot je bila zaradi raznolikosti terena precej zanimiva. Vodila je čez vrhove manjših vzpetin, pa v doline in nazaj navkreber. Malo pred najvišjo točko etape, 1102 metra visokim prelazom Bocca de Aquaviva, sva srečala skupino mladih lovcev, ki so poležavali v senci manjšega drevesa. Vsi so imeli puške in prav nič prijetno se nisem počutil, ko sva šla mimo. Stari so bili tam okoli petindvajset let in najin mimohod so pospremili z zdol-

gočaseno-zahojenimi pogledi. Zaradi temnih las in temnejše polti oziroma porjavlosti so še najbolj spominjali na kakšno fundamentalistično skupino teroristično orientiranih islamistov, ki so zadnje čase tako aktualni.

Če bi se jim zahotelo, bi nama lahko temeljito pokvarili dan. Bili so oboroženi in v večini, pa še domačini, tako da so poznali vse koticke naokrog. Po najbolj črnem scenariju bi naju lahko mirno uplenili namesto merjascev in naju zavrgli v kakšno brezno. Živ Bog naju ne bi našel, tudi zato, ker naju ne bi nihče iskal. Thomas in Andrea bi mislila, da sva se pač odločila ostati še en dan v Marignani ali da sva šla kar naprej proti Cargeseju, o čemer sva jima nekaj govorila, z ostalimi pa itak nisva imela stikov. Hvala bogu jim kaj takega ni prišlo na pamet, saj bi bil takšen konec še bolj beden od tega, da te do smrti potepta pobesneli bik. 21. Zakleti E Case

Dobra volja tik pred neprijetnim srečanjem s skupino mlajših lovcev

Ko se je etapa prevesila v drugo polovico, na kateri sva se pretežno spuščala, sva začela počasi čutiti posledice revnega zajtrka. Ker se nama še vedno ni mudilo, sva si privoščila več postankov kot običajno. Za prvo silo sva si pomagala s tistimi par energetskimi tablicami, ki sva jih še imela s seboj, a telesne potrebe so bile precej večje od nekaj sladkih grizljajev. Telesi sta vse glasneje zahtevali nekaj konkretnega. Napredovala sva počasi in bila še bolj kot ostale dni pozorna na okolico. Tako sva kar nekaj časa opazovala, kako se mala zelena rega premika skozi bujno podrastje, še bolj zanimiv pa je bil – kljub izredni krutosti – vnaprej odločen boj med sršenom in kobilico, ki se je nemočno upirala tudi še potem, ko je je že pol manjkalo. Doživela sva tudi srečanje z izgubljenim lovskim psom, ki se

naju je ustrašil, kot bi se midva medveda. Okrog vratu je imel pripet zvonček, tako da sva njegov panični beg spremljala še dolgo po tem, ko ga nisva več videla.

Po šestih urah hoje – toliko naj bi, tako vodnik, trajala etapa – sva bila že precej zdelana, o E Case-ju pa ne duha ne sluha. Glasno sva začela sanjati o tem, kaj si bova privoščila, ko prideva končno na cilj.

“Najprej bo padla ena mrzla birca. Kar zraven si bom naročil še en sladoled, takoj za tem pa še sendvič, tako da bom lahko brez skrbi počakal do večerje,” sem začel vizualizirati.

“Saj mi boš dal malo sladoleda, a?” je zanimalo Jano.

“Ja, veš da. Kaj ti ga ne boš?” “A ne, meni bo dovolj sendvič, zraven pa mrzel ledeni čaj ali še bolje naravna limonada. Misliš, da bodo imeli naravno limonado?”

“Po mojem ja, a! Če je ni na ceni, boš pa “nažicala” (izprosil) oskrbnika, da ti vseeno stisne eno limono. Zagotovo jih imajo na zalogi. V kuhinji ne gre brez limon.”

/ dalje
Nace Novak

Zadruga Goriška Mohorjeva
je izdala serijo enajstih
slovenskih in večjezičnih

RAZGLEDNIC

z vedutami mesta Gorice
in okoliških vasi.

Najdete jih na upravi Zadruge
(Travnik 25, 1. nadstropje)
ali v Katoliški knjigarni.
Pridite si jih ogledat!

PODPIRAJ NAŠ TISK

JANUAR
mesec katoliškega tiska

RASTI SKUPAJ

Književne kulture ne ustvarjajo samo pisatelji – ustvarjalci, ampak nastaja le ob skupnem sodelovanju vseh narodovih plasti, ob njihovi moralni podpori, ki se kaže v zanimanju in ljubezni, ter ob materialni podpori v obliki kupovanja knjig. Vsakdo bi se moral zavedati velike resnice, da kdor podpira domačo knjigo, soustvarja zgradbo slovenske književnosti, znanosti in umetnosti.

France Vodnik